

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Правен факултет, Центар за правно политички
истражувања, Штип, Македонија

ТРЕТА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

**ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПРОМЕНИ ВО
ГЛОБАЛНИОТ СВЕТ**

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ

Штип, 2016

Печати / Print 2- ri Avgust- Shtip

Графичка подготовка – Центар за Правно- политички истражувања

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

316.42(100)(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција Општествените промени во глобалниот свет (3 ; 2016 ; Штип)

Општествените промени во глобалниот свет = Social change in the global world = Социальные изменения в глобальном мире : зборник на трудови = proceedings = сборник материалов / Трета меѓународна научна конференција = Third international scientific conference = Третья международная научная конференция. - Штип : Универзитет Гоце Делчев = Shtip = Goce Delcev University = Штип = Универзитет Гоце Делчева, 2016. - 1052 стр. : табели ; 25 см

Трудови на мак., англ. и рус. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

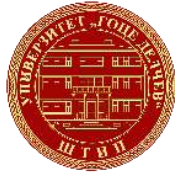
ISBN 978-608-244-353-9

I. International scientific conference Social change in the global world (3 ; 2016 ; Shtip) види Меѓународна научна конференција Општествените промени во глобалниот свет (3 ; 2016 ; Штип). - II. Международная научная конференция (3 ; 2016 ; Штип) види Меѓународна научна конференција Општествените промени во глобалниот свет (3 ; 2016 ; Штип)

а) Општествени промени - Свет - Собири

COBISS.MK-ID 102150666

Goce Delcev University in Shtip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research,
Shtip, Macedonia

THIRD INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

PROCEEDINGS

Shtip, 2016

Университет им. Гоце Делчева, Юридический факультет, Центр правовых и политических исследований (Штип, Македония)

ТРЕТАЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Штип, 2016

Организациски комитет / Organizational Committee/ Организационный комитет конференции

Strashko Stojanovski PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, stasko.stojanovski@ugd.edu.mk
Jovan Ananiev PhD, Faculty of Law, University “Goce Delcev”- Shtip, Macedonia, jovan.ananiev@ugd.edu.mk
Kristina Misheva PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristina.miseva@ugd.edu.mk
Marija Ampovska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, marija.radevska@ugd.edu.mk

Програмски комитет / Program Committee / Программный комитет конференции

Adoyi Onoja PhD, Nassarawa State University, Keffi, Nigeria, onojaa@yahoo.com
Afet Mamuti PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, afet.mamuti@unite.edu.mk
Agim Nuhiu PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, agim.nuhiu@unite.edu.mk
Agor Sarkisyan PhD, University of Svishtov, Bulgaria, agop@uni-svishtov.bg
Alenka Verbole PhD, currently- OSCE Mission in Tirana, University of Ljubljana, Slovenia, alenka.verbole@osce.org
Altin Shegani PhD, Faculty of Law, University of Tirana, Albania, altin_shegani@yahoo.com
Ana Nikodinovska Krstevska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, ana.nikodinovska@ugd.edu.mk
Anastasia Bermúdez Torres PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liege, Belgium, abermudez@ulg.ac.be
Andon Majhoshev PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, andon.majhosev@ugd.edu.mk
Bekim Baliqi PhD, University of Prishtina, Department of Political Science, Kosovo, bekim.baliqi@gmail.com
Belul Beqaj PhD, University of Business and Technology, Department of Political Science, Prishtina, Kosovo, belul.beqaj@gmail.com
Borka Tushevska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, borka.tusevska@ugd.edu.mk
Elena Ivanovna Nosreva PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, elena@nosyreva.vrn.ru
Gabriela Belova PhD, Faculty of Law, University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria, gbelova@hotmail.com
Gemma Andreone PhD, Institute for International Legal Studies of the Italian National Research Council (ISGI - CNR), Italy, gemma.andreone@gmail.com

Haluk Aydin PhD, Faculty of Arts and Sciences, Balikesir University, Balikesi, Turkey, aydinhaluk@hotmail.com

Igor Kambovski PhD, Faculty of Law, Goce Delchev University in Shtip, Macedonia, igor.kambovski@ugd.edu.mk

Ivana Bajakić PhD, Department of Economic Sciences, Faculty of Law, Zagreb, Croatia, ivana.bajakic@pravo.hr

Kristina Misheva PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristina.miseva@ugd.edu.mk

Kristine Whitnable PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, kristine.whitnable@ugd.edu.mk

Jadranka Denkova PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, jadranka.denkova@ugd.edu.mk

James C. Helfrich PhD, Global Scholars, Liberty University, Colorado, USA, jchelfrich@aol.com

Jovan Ananiev PhD, Faculty of Law, University “Goce Delcev”- Shtip, Macedonia, jovan.ananiev@ugd.edu.mk

Jusuf Zejneli PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia, jusuf.zejneli@unite.edu.mk

Maciej Czerwinski PhD, Institute of Slavic Philology, Jagiellonian University, Krakow, Poland, maciej.czerwinski@uj.edu.pl

Marieta Olaru PhD, Doctoral School in Business Administration, Research Center for Business Administration, Department of Business, Consumer Sciences and Quality Management, The Bucharest University of Economic Studies, Romania, olaru.marieta@gmail.com

Marija Ignjatovic PhD, Faculty of Law, University of Nis, Serbia, marija@prafak.prafak.ni.ac.rs

Marina Valentinovna Sencova (Karaseva) PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, smv@law.vsu.ru

Mato Brautović PhD, University of Dubrovnik, Croatia, mbraut@unidu.hr

Migena Leskoviku PhD, Law Faculty, European University of Tirana, Albania, migena.leskoviku@gmail.com

Natalia Vladimirovna Butusova PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, butusova@law.vsu.ru

Naser Ademi PhD, Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia , dr.naserademi@gmail.com

Nives Mazur Kumrić PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liège, Belgium, nives.mazurkumric@ulg.ac.be

Olga Koshevaliska PhD, University “Goce Delcev”- Shtip, Faculty of Law, Macedonia, olga.kosevaliska@ugd.edu.mk

Patrick Wautelet PhD, Faculty of Law, Political Science and Criminology, University of Liege, Belgium, patrick.wautelet@ulg.ac.be

Recai Aydin PhD, Associate Professor, Vice Rector of International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, raydin77027@yahoo.com

Ruzica Simic Banovic, PhD in Economics, Senior Assistant - Lecturer, Faculty of Law, University of Zagreb, Croatia, ruzica.simic@pravo.hr

Senada Sabic Selo PhD, Institute for International Relations, Zagreb, Croatia, senada@irmo.hr

Silviu G. Totelecan PhD, Cluj-Napoca Branch of Romanian Academy, Socio-Human Research Department of "G. Baritiu" History Institute, Romania, silviu.totelecan@g.ail.com

Slavejko Sasajkovski PhD, Institute for Sociological, Political and Legal Research, University "St. Cyril and Methodius", Skopje, Macedonia, bilbilef@isppi.ukim.edu.mk

Strahinja Miljkovića PhD, Faculty of Law, Mitrovica, strahinja.miljkovic@pr.ac.rs

Strashko Stojanovski PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Suzana Dzamtoska Zdravkovska PhD, Faculty of Law, Goce Delcev University in Shtip, Macedonia, suzana.dzamtoska@ugd.edu.mk

Tamara Perisin, MJur (Oxon) PhD, Department of European Public Law - Jean Monnet, University of Zagreb - Faculty of Law, Croatia, tamara.perisin@pravo.hr

Tatjana Petrovna Suspiciņa PhD, Moscow Law Academy, Moscow, Russia

Tunjica Petrašević PhD, Faculty of Law, University of Osijek, Croatia, tpetrase@pravos.hr

Yuriy Nikolaevich Starilov PhD, Faculty of Law, Voronezh State University, Russia, juristar@vmail.ru

Wouter Van Dooren PhD, Public Administration and Management, University of Antwerp, Belgium, wouter.vandooren@uantwerpen.be

Zoran Tomic PhD, University of Mostar, Bosnia and Herzegovina, zoran.tomic@sve-mo.ba

Содржина / Table of Contents

LAW	17
THE SPECIFICS OF THE PRIVATE PLACEMENT OF SECURITIES IN THE MACEDONIAN SECURITIES LAW	
Marko Andonov, Kristina Misheva	19
МОДЕРЕН - СОВРЕМЕН И УСПЕШЕН - ЕФИКАСЕН МЕНАѢЕР	
Војо Беловски	35
SOME SPECIFICS IN REGULATION OF CONTRACT ON ASSIGNMENT AND DIVISION OF PROPERTY INTER VIVOS IN SERBIAN AND MACEDONIAN LAW	
Novak Krstić	53
APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT TO THE INTERNATIONAL LAW OF FRESH WATER RESOURCES	
Mihajlo Vučić	79
THE INSTITUTION OF COMMON PROPERTY – FEATURES AND TYPES	
Emine Zendeli	97
ИДЕНТИФИКУВАЊЕ И ДЕФИНИРАЊЕ НА ПРОБЛЕМОТ НА СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО	
Албана Метај-Стојанова	119
СТЕКНУВАЊЕ НА РОДИТЕЛСКОТО ПРАВО ПРЕКУ СУРОГАТ МАЈКА- ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БИОМЕДИЦИСНКО ПОТПОМОГНАТО ОПЛОДУВАЊЕ	
Арта Селмани-Бакиу	129
ОДГОВОРНОСТ ЗА НЕИСПРАВЕН ПРОИЗВОД ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВО	
Марија Амповска	153

ALTERNATIVE FORMS OF LIABILITY IN THE CONTEXT OF APPEALS CHAMBER POWER - VIEW FROM THE ICTY Sasa Knezevic, Goran Djordjevic	177
СРАВНИТЕЛНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЪСТВА О ГРАЖДАНСТВЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И БАЛКАНСКИХ СТРАН Вера Бабурина	193
THE PRESIDENTIAL RIGHT TO PARDON AS AN INSTITUTE OF CRIMINAL LAW Besa Arifi	213
CONFIDENTIALITY IN MEDIATION Elizabeta Spiroska, Ivan Bimbilovski	235
КРИМИНОЛОШКИ АСПЕКТИ НА ПРОСТИТУЦИЈАТА: СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА АНТИЧКАТА ПРАВНА УРЕДЕНОСТ Елена Максимова, Димитар Апаснев	249
HATE SPEECH - EUROPEAN STANDARDS AND EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS CASE LAW Darko Dimovski, Ivan Ilie	271
INTERNATIONAL PUBLIC LAW IN THE JURISPRUDENCE OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE Sanja Đorđević Aleksovski	287
КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ И ИМОТНА КОРИСТ ВО СЛУЧАЈ НА АБОЛИЦИЈА Олга Кошевалиска, Елена Максимова	305
DA MIHI FACTO, DABO TIBI JUS Марија Игњатовић	325
ARE KNOW-HOW AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AN INITIAL REASON FOR JOINING FRANCHISING NETWORK Strahinja D. Miljković, Aleksandra Vasić, Goran Tišić	339
THE APPLICABILITY OF THE INSTITUTE OF ADMINISTRATIVE SCIENCE IN THE MACEDONIAN LEGISLETION Jadranka Denkova, Andrej Angelovski	353

THE MEANING OF DISSUASIVE, PROPORTIONATE AND EFFECTIVE SANCTION IN DISCRIMINATION CASES

Zaneta Poposka 367

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ОТПРАВЛЕНИЯ УГОЛОВНОГО ПРАВОСУДИЯ В ОТНОШЕНИИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

А.А. Анисимов, В.Г. Просвирнин 383

ВЕШТАЧЕЊЕТО КАКО ДОКАЗНО СРЕДСТВО ВО КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА НА АНГЛИЈА И ВЕЛС

Никола Мицковски, Весна Трајановска 397

НЕЧЕСНИТЕ ДОГОВОРНИ КЛАУЗУЛИ ВО АВИОНСКИОТ ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

Борка Тушевска..... 415

КОДЕКС ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА НА НОТАРИТЕ

Ебру Ибиш 443

LOCATIO CONDUCTIO ОД РИМСКОТО ПРАВО И НЕГОВИТЕ СОВРЕМЕНИ „ПРАВНИ НАСЛЕДНИЦИ“(I)

Димитар Апасиев, Марија Амповска..... 463

ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОРГАНОТ НА УПРАВУВАЊЕ КАЈ АКЦИОНЕРСКИТЕ ДРУШТВА

Горан Коевски, Борка Тушевска, Дарко Спасевски 483

POLITICS..... 519

МОЌТА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА НА ГЛОБАЛНАТА МЕЃУНАРОДНА СЦЕНА

Милка Димитровска..... 521

ЗАКАНАТА НА ТЕРОРИЗМОТ ВРЗ БАЛКАНОТ: МЕТА НА ТЕРОРИСТИТЕ ИЛИ ПОГОДНО ТЛО ЗА ШИРЕЊЕ НА НИВНАТА ИДЕОЛОГИЈА

Ице Илијевски, Кире Бабаноски, Злате Димовски 545

ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА КАКО ПРАШАЊЕ ПО БЕЗБЕДНОСТА

Marina Andeva, Ivan Dodovski 561

THE NATINAL SECURITY SYSTEM OF MONTENEGRO Xhemail Limani	577
MAKING GOVERNANCE OF GLOBAL FINANCE MORE ACCOUNTABLE: INSIGHTS FROM POLITICAL PHILOSOPHY AND ECONOMY Marin Beroš, Marta Božina Beroš	593
POSITION OF THE WHISTLEBLOWERS IN THE UNITED NATIONS SYSTEM 10 YEARS AFTER SECRETARY-GENERAL’S BULLETIN ON PROTECTION AGAINST RETALIATION – HOW FAR HAVE WE COME? Marko Novaković	609
ISIS, MIGRANT CRISIS AND TURKEY’S ROLE AS PROTECTOR OF THE SECURITY OF EU Ivica Simonovski, Zeynep Ece Unsal	619
RELIGION, TERRORISM AND WORLD POLITICS Elena Tilovska-Kechedji	641
THE RISE OF ISLAMIC STATE OF IRAQ AND SYRIA (ISIS)-THREAT FOR GLOBAL PEACE AND SECURITY Kire Janev, Zlate Dimovski	651
ПОЛИТИЧКИОТ ПРОЦЕС НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО УЛОГАТА НА ГЛОБАЛЕН АКТЕР И ПРОБЛЕМОТ СО ЗАПОСТАВУВАЊЕТО НА ЗЕМЈИТЕ ОД ИСТОЧЕН И ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН-БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, КОСОВО, Р. МАКЕДОНИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИЈА Мики Рунтев	661
О ГАРАНТИЈАХ ПРАВ МАКЕДОНСКОГО НАЦИОНАЛНОГО МЕНЬШИНСТВА В БОЛГАРИИ Наталија Бугусова, Стојко Стојков	677
ДЕМОКРАТИЈАТА НИЗ ПРИЗМАТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА Ана Никодиновска Крстевска, Наталија Шикова	697

НОВИ ФОРМИ НА ПОЛИТИЧКИ МАРКЕТИНГ СО ПОСЕБЕН
ОСВРТ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МЕДИУМИ
Јован Анание, Игор Голубов..... 719

SOCIETY..... **741**
ПРОСТОРОТ И ВРЕМЕТО ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И
КРЕИРАЊЕ НА ИДЕНТИТЕТОТ
Драган Стефановски..... 743

HIDDEN POLITICAL, SOCIAL, ECONOMIC AND LITERARY
THEORIES THAT SUPPORT THE AMERICAN DREAM AND ITS
SURVIVAL
Safaa Rabeeakh 759

STIMULATION OF CRITICAL AND CREATIVE THINKING PROCESS
THROUGH PSYCHOLOGICAL WORKSHOPS AMONG
POSTGRADUATE STUDENTS
Eleonora Serafimovska, Marijana Markovikj 769

CULTURE AND LAW IN THE INTERCULTURAL COMMUNICATION
AND COOPERATION
Ranka Jeknić 791

SHAPING AND MODELING PERSONALITY IN PROCESS OF LONG
LASTING TRANSITION – CASE OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA
Marijana Markovikj, Eleonora Serafimovska 807

THE URBANIZED ALIENATION OF THE RELIGIOUS INDIVIDUAL —
THE INNOVATIVE CONCEPT OF SOCIOLOGY OF RELIGION
Karina Politkina, Tatyana Svetlichnaya 821

КОНСТИТУЦИОННЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ
ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА В РОССИИ И ГОСУДАРСТВАХ
ЕВРОПЫ
Инна Стародубцева..... 827

THE PERSPECTIVE OF DECENT WORK IN CONDITIONS OF
GLOBALIZATION
Slobodanka Kovačević-Perić..... 837

РАЗВОДОТ НА БРАКОТ И СИМПТОМИТЕ НА СТРЕС КАЈ РАЗВЕДЕНИТЕ ЖЕНИ Хатиџе Исљами	849
SOCIETY TODAY: THE CHALLENGE OF HUMAN RIGHTS AND THE WAY FORWARD Mirjana Sredojevic	859
THE ROLE OF STEREOTYPES IN CREATING SOCIAL DISTANCE AND SOCIAL INCLUSION IN REPUBLIC OF MACEDONIA Strashko Stojanovski, Jadranka Denkova	877
ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPT OF THE INFORMATION SOCIETY IN RUSSIA Anastasia Petukhova, Svetlana Krepysheva	895
MEDIA AND COMUNICATION	915
WHAT PRINT MEDIA WRITE FOR WORKERS RIGHTS AND PROBLEMS IN REPUBLIC OF MACEDONIA IN THE PERIOD 1.03.2014-31. 08. 2014 Suzana Dzamtoska-Zdravkovska, Andon Majhosev	917
ABDUCTION OF AN EGYPTIAN AIRCRAFT IN MARCH, 2016: DISCOURSE IN TRADITIONAL MEDIA AND INFORMATION SITES Plamen Atanasov	933
INTERPRETATION OF NON-VERBAL SIGNS IN THE INSTANT INTERNET COMMUNICATION VIA VIBER AND FACEBOOK MESSENGER Nataša Jović, Borislav Vukojević, Bojana Miodragović	943
TWO-WAY COMMUNICATION IN REGIONAL POLICY: THE TECHNOLOGY OF SOCIETAL MARKETING. Daria Shcheglova	961
THE PHENOMENON OF RISING NATIONALISM AND XENOPHOBIA IN HUNGARY IN THE CONTEXT OF THE 2015/2016 REFUGEE CRISIS AND ITS REFLECTION IN CROATIAN MEDIA Nefreteta Zekić Eberhard, Tomislav Levak	967

HOW THE MEDIA IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA REPORT ON THE ACTIVITIES OF THE PUBLIC PROSECUTION OF RELATED OFFENSES ARISING FROM THE CONTENT OF THE ILEGAL INTERCEPRION OF COMMUNICATIONS IN THE PERIOD 1.04.-30.06. 2016

Andon Majhosev, Zlatko Bakev..... 989

HATE SPEECH ON SOCIAL MEDIA IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Dejan Marolov, Strashko Stojanovski..... 1009

ПРЕДИЗВИЦИ И МОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ПОШТЕНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Диана Бошковска, Наташа Данилоска, Елизабета Цамбаска, Александра Лозаноска 1033

LAW

THE SPECIFICS OF THE PRIVATE PLACEMENT OF SECURITIES IN MACEDONIAN SECURITIES LAW

Marko Andonov

Associate Professor, School of Law,
University American College Skopje
e-mail: andonov@uacs.edu.mk

Kristina Misheva

Assistant Professor, Faculty of Law,
University Goce Delchev Shtip
e-mail: kristina.miseva@ugd.edu.mk

Abstract

Matters concerning the manner and procedure for issuing securities, always arouse wide interest among experts and professionals from the relevant field. Probably, the reasons for this should be sought in the specificity of the subject matter, as well as insufficiently clear and precise provisions in the laws and bylaws. The article will be devoted to the specific provisions in the Macedonian Securities Law, regarding the private placement. The authors will refer to this point, explaining the meaning of the definition on private placement and its modifications in the Law. Also, the authors will itemize the provisions that were eliminated from the Securities Law, that were directly related to the private placement of securities, as well as the amendments and modifications in the process of giving approval for issuing securities by the regulatory body (The Securities and Exchange Commission).

The main point of the article is that the lawmaker should consider the idea to abolish the provisions of the Law that require approval from the Securities and Exchange Commission for private placement of securities, that, according to the author's opinion, will be a step forward in the

process of harmonization of the domestic legislation with the relevant European legislative and experience.

Keywords: *Securities, Private Placement, Securities Law*

СПЕЦИФИКИТЕ НА ПРИВАТНАТА ПОНУДА ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВО НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Вовед

Проблематиката поврзана со начинот и постапката за издавање на хартии од вредност, несомнено, секогаш предизвикува широк интерес, како кај научната, така и кај стручната јавност. Веројатно, причините за ова треба да се бараат во специфичноста на самата материја, како и во, честопати, недоволно јасните и недоволно прецизните одредби во законските и подзаконските акти, поради што во практиката се јавувале низа дилеми и нејаснотии при нивната непосредна примена.

Во Република Македонија предметната материја е нормирана и се обработува во Законот за трговски друштва¹ и Законот за хартии од вредност², како и во неколкуте подзаконски акти кои произлегуваат од истиот.

Со оглед на фактот дека главен предмет на овој труд се одредени аспекти околу издавањето на акции, ќе биде неопходно во рамки на истиот да се осврнеме на самата постапка за издавање на акции кај акционерските друштва, согласно домашното законодавство, давајќи притоа посебен акцент на законските измени кои произлегоа во оваа сфера. Во оваа насока ќе биде важно да се акцентираат и најновите регулаторни предизвици со кои ќе се соочи домашниот пазар на капитал во пресрет на изготвувањето и донесувањето на двата нови закони од оваа сфера – (Законот за финансиски инструменти и

¹Закон за трговските друштва Службен весник на Република Македонија, број 28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 28/14, 1/14, 138/14, 88/15 и 6/16).

²Закон за хартиите од вредност, Службен весник на Република Македонија а број, 95/2005, 25/2007, 7/2008, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14,15/15).

МОДЕРЕН – СОВРЕМЕНТ И УСПЕШЕН – ЕФИКАСЕН МЕНАѢЕР

Војо Беловски

Вонреден професор на Правен факултет при УГД Штип

e-mail: vojko.belovski@ugd.edu.mk

Апстракт

Ако менаѢментот значи знаење, тогаш нема прогрес без знаење, а нема знаење без перманентно учење. МенаѢерите, посебно врвните, треба да поседуваат универзално знаење и постојано да се едуцираат и надградуваат, користејќи го здравиот разум и искуството.

Со оглед на начинот на кој е изведена трансформацијата, односно приватизацијата на општествените претпријатија, узурпирањето на управувачките права од раководната врхушка и традиционалниот систем на управување, реално е да се очекува во наредниот период во Република Македонија да се заоструваат тензиите помеѓу трудот и капиталот, односно менаѢментот, што ќе се рефлектира со незаинтересираност на вработените за организационата поставеност и за ефектот од работењето, за зголемување на продуктивноста и за поголем профит и ќе отсуствува потребната лојалност кон друштвата на капиталот.

Пожелно е да споменеме дека кај нас не постои берза на трудот - пазар на *успешни* менаѢери. Во развиените земји се зголемува побарувачката на *врвни* менаѢери, при што доаѓа до израз процесот на нивно *негување*, селидби, но и зачувување.

Референтска моќ е она која потекнува од почитта, восхитот и лојалноста на подредените и соработниците.

“Убавиот збор челична врата отвора”, како што рекол Линколн, а капка мед ќе привлече повеќе муви одошто литар смола. Затоа, заклучува Дејл Карнеги, во неговата книга Психологија на успехот, *“пристапувајте му на човека како пријател”*. *Големiot човек ја покажува својата големина со начинот на кој постапува со малите луѓе*” - рекол Карлајл.

Клучни зборови: *знаење, здрав разум, искуство, проблеми, мотивација.*

Abstract

If management means knowledge, there is no progress without knowledge, and no knowledge without permanent learning. Managers, especially great ones, should possess universal knowledge and continually educate themselves, using common sense and experience. Given the way it is performed transformation or privatization of state owned enterprises, usurping the controlling rights of managerial leaders and traditional system of governance, it is realistic to expect in the coming period in the Republic of Macedonia mounts tensions between labor and capital, or management, which will be reflected in the indifference of the staff about the organization and impact of the operations to increase productivity and higher profit and will lack the necessary loyalty to companies of capital.

It is desirable to mention here that there is no labor market - a market of successful managers. In developed countries the demand for top managers increases daily, which comes to the process of their cultivation, moving, and preservation.

Referent power is that which comes from the respect, admiration and loyalty of subordinates and associates.

The authority of the manager's power to hold people accountable for their actions and make decisions that are related to organizational resources.

"Beautiful word opens steel doors" as Lincoln said, and a drop of honey attracts more flies than a liter of resin. Therefore, Dale Carnegie in his book *The Psychology of Success* concludes that "Address to a friend respecting all his rights." "Great man shows his greatness by the way handled with little people" - said Carlyle.

Keywords: *knowledge, common sense, experience, problems, motivation.*

*Кога нема проблеми нема потреба од менаџмент, а
проблеми нема само кога сме мртви.*

*Да се управува значи да се биде жив, а да се биде жив
значи да се минува низ промените и проблемите што тие
ги носат.*

*За да се управува добро потребно е единствено да се
донесуваат извонредни одлуки и тие одлуки задолжително
да се имплементираат.*

*Управувањето претставува демократија во донесувањето
одлуки, а диктаторство во нивното спроведување. Точка.*

Исак Адизес

Менаџментот е присутен во сите сфери на човековото живеење и организирано дејствување. Успешноста на секое организирано дејствување се препишува на успешниот менаџмент. Менаџментот е вклучен во сите сегменти на модерните организации, било тоа да е во производството, услужните дејности, трговијата на мало, во управувањето со образовните институции, во спортот, верските заедници, односно во секое организирано настојување. Затоа, сосем е логична потрагата по компетентни личности, заради постигнување на поставените цели. А знаеме дека успешен менаџер е оној кој ги остварува целите на организацијата на ефикасен и ефективен начин.

Успешен деловен менаџмент може да се дефинира како профитабилно користење на факторите за спроведувањето на работењето. Исти пари, опрема и материјал како и кадри ќе даваат потполно различни резултати кога со нив различно се управува.

Добар менаџер треба да има следните квалитети: интелигенција, иницијатива, енергичност, висок морал, емотивна зрелост, моќ за убедување, комуникациска способност, сигурност во себе, креативност, аналитичност и селективност. Тоа подразбира висока предумливост, максимална покретливост, високо познавање на деловните процеси, нарочито пазарното опкружување и конкуренцијата.

Многубројни се примерите кои укажуваат на тоа дека управувањето со работењето првенствено е *уметност*, а науката која таа вештина генерално ја спроведува се нарекува менаџмент наука. Науката чија основна цел е

НЕКЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ У РЕГУЛИСАЊУ УГОВОРА О УСТУПАЊУ И РАСПОДЕЛИ ИМОВИНЕ ЗА ЖИВОТА У СРПСКОМ И МАКЕДОНСКОМ ПРАВУ

Новак Крстић

Доцент, Правни факултет Универзитета у Нишу

e-mail: novakkrstic@yahoo.com

novak@prafak.ni.ac.rs

Апстракт

Уговор о уступању и расподела имовине за живота је облигациони уговор који је од значаја за наследно право, који се традиционално регулише у наследноправним прописима. У македонском законодавству то, међутим, није случај, већ је нормиран Законом за облигационите односи. Овај правни посао карактеришу бројне специфичности које га одвајају од других уговора. У раду аутор компарира решења из српског и македонског права, указујући на сличности и разлике у нормирању уговора о уступању и расподела имовине за живота у овим законодавствима. Нарочита пажња посвећује се условима за пуноважност овог правног посла, правним последицама његовог закључења, те основима за раскид уговора. Аутор настоји да уочи недостатке и недоследности у регулисању појединих питања и да укаже на правце њиховог правног уређења у будућности.

Кључне речи: *уступање и расподела имовине за живота, услови пуноважности, дејства уговора, разлози за раскид.*

SOME SPECIFICS IN REGULATION OF CONTRACT ON ASSIGNMENT AND DIVISION OF PROPERTY INTER VIVOS IN SERBIAN AND MACEDONIAN LAW

Novak Krstić

Assistant Professor, Faculty of Law, University of Niš

e-mail: novakkrstic@yahoo.com

novak@prafak.ni.ac.rs

Abstract

Contract on assignment and division of property inter vivos is obligation law contract of great significance for succession law. Hence, it is traditionally regulated in succession laws. However, that's not the case in Macedonian legislation, where it's been regulated in Obligation Act. This contract is characterized by a number of specific features that set it apart from other contracts. In this paper author compares legal solutions from Serbian and Macedonian laws, pointing out the similarities and differences in the regulation of contract on assignment and division of property inter vivos in these legislations. Special attention is paid to the conditions for the validity of this contract, the legal consequences of its conclusion, and the grounds for termination of the contract. The author tries to detect flaws and inconsistencies in the regulation of certain questions and to point out the directions of their legal regulation in the future.

Keywords: *assignment and division of property inter vivos, conditions for legal validity, legal effects, reasons for termination of contract.*

УВОД

Грађанска законодавства Србије и Македоније баштине тековине југословенске цивилистике, те су и легислативе у доброј мери компатибилне, а многи институти регулисани на истим или сличним основама. Ипак, значајних разлика у нормативи има. Будући да је и у Србији и у Македонији рад на доношењу грађанских законика у пуном јеку,¹ неопходно је да се приликом регулисања појединих правних установа проуче и решења из упоредног права, нарочито из нормативно блиских законодавстава, како би се можда нека од њих трансплантирала или уз неопходне модификације, ради прилагођавања постојећем правном поретку, имплементирала у домаће законодавство.

У раду се бавимо компаративном анализом нормативног уобличења уговора о уступању и расподели имовине за живота (договор за отступавање на имотот за време на животот) у македонском и српском праву. Реч је о уговору који представља најподеснији правни инструмент за регулисање имовинских односа између чланова најуже породице, претка и његових потомака, на чијем закључивању треба инсистирати када год за то постоји могућност, јер елиминира потенцијалне спорове међу наследницима након смрти претка а имовина се расподељује уз сагласност свих будућих уступочних наследника. Овај правни посао нарочито је карактеристичан по субјектима који морају да га закључе, форми закључења, разлозима за раскид и дејствима које производи у правном животу.

Будући да су темељи на којима је уговор о уступању и расподели имовине за живота постављен, као и сврха његовог закључења, идентични у Србији и Македонији, у редовима који следе пажњу ћемо нарочито усмерити на извесне специфичности у његовој регулативи у овим правима и на

¹У Србији, Комисија за израду Грађанског законика формирана је новембра 2006. године. Нацрт Грађанског законика, који садржи 2838 чланова, коначно је презентован јавности крајем маја 2015. године. Закључком Одбора Владе за правни систем и државне органе од 25. јуна 2015. године, одређено је спровођење јавне расправе о Нацрту Грађанског законика, у трајању од годину дана. У Републици Македонији, израда Грађанског законика отпочела је 2011. године. Материја која се тиче наслеђивања биће уређена у Књизи 4 овог кодекса. Више: Д. Мицковиќ, А. Ристов, Закон за наслеђивањето, Скопје, 2015, стр. 13.

APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT TO THE INTERNATIONAL LAW OF FRESH WATER RESOURCES

Mihajlo Vučić

PhD, Research Fellow at the Institute of International Politics and Economics,
Belgrade,

e-mail: mihajlo@diplomacy.bg.ac.rs.

Abstract

The rules of international law of fresh water resources gain in importance with the prominent role of water as a resource in contemporary international relations. This is a consequence of its lack in certain arid regions of the world, but also of the apprehension that global climate changes can make fresh water resources deficient in abundant regions as well. Besides, the global awareness of the need to protect the ecosystems of watercourses as a necessary precondition for the long-term sustainable supply of fresh water resources puts even more attention upon these rules. Therefore, for international watercourses to be sustainably used, it is necessary to form, interpret and apply its rules of utilisation in long-term and preventive manner. Both aims can be realised only by preventive and efficient action, based upon principles which aim to equitably use water resources. This is why the principle of sustainable development finds its application in this field. However, this principle has a certain flaw, because due to its broadness it is insufficiently defined for practical purposes, therefore leaving lot of space for differing interpretations and disputes, which inevitably stem from these differences. Therefore this article analyses how this differing interpretations and disputes molded the current dynamic process of transformation of international law in this field.

Keywords: *sustainable development, international watercourses, environmental protection, freshwater resources, non-navigational uses.*

Introduction

Sustainable development is a much disputed concept when it comes to its role and influence in the definition of the equitable regime for the non-navigational uses of international watercourses. The main crux of the matter is whether the general principle of equitable utilization, which is the leading principle in the general customary international law in this area, can be related with the principle of sustainable utilization which is a new concept and can be declared as the general norm *in statu nascendi*. Also, if these two principles can be related, how is to establish their contents, can they be defined in more precise legal terms or is it left to the case-to-case application on the factual basis by the interested parties, namely the states which share a common water resource.

It must be also mentioned that some respectable authors claim that the serious damage to the environment is a special kind of harm, which *prima facie* makes a particular use of the watercourse inequitable.¹ The International Law Association takes the opposite stance when it claims that the watercourse use from one riparian state which causes harm in another state must be regarded under the general concept of equitable utilization.² However, this claim dates back from the time which precedes the modern developments in the international environmental law, which usually relates to the 1972 Stockholm process. Therefore the revision of ILA's stance in its 2004 Berlin rules.³ International Law Commission is much more restrained. Final version of the Article 7 of the Draft Articles for the International Convention on the Law of the Non-Navigational Uses of International Watercourses, adopted in 1994, does not mention pollution at all and subordinates the no harm obligation to the principle of rational and equitable utilization.⁴ Finally, the UN Convention,⁵ which came as a product of these Draft Articles, and which presents the general framework of international law in this area, provides a number of general obligations to protect and preserve the environment from harm: the protection of

¹André Nollkaemper, *The Legal Regime for Transboundary Water Pollution: Between Discretion and Constraint*, Graham & Trotman, Dordrecht, 1993, pp. 68-69.

²International Law Association, *Report of the Fifty-Second Conference*, Helsinki, 1966, p. 499.

³ILA, *Berlin Rules on Water Resources Law*, 2004, <http://www.asil.org/ilib/WaterReport2004.pdf>, 20.8.2016.

⁴*Report of the International Law Commission to the General Assembly on the Work of its Forty-Sixth Session*, Doc.A/ 49/ 10 (1994), p. 236.

⁵1997 United Nations Convention on the Law of the Non-Navigational Uses of International Watercourses, (1997) 36 ILM 700.

ИНСТИТУТОТ НА ЗАЕДНИЧКА СОПСТВЕНОСТ – КАРАКТЕРИСТИКИ И ВИДОВИ

Емине Зендели

Доцент на Правен Факултет, Универзитет на Југоисточна Европа,

e-mail: e.zendeli@seeu.edu.mk

Апстракт

Овој труд има за цел да го третира правото на заедничка сопственост како стварно – правна категорија и како правна институција, која може да настане и да постои само во согласност со законот, и само тогаш кога целосно се исполнети условите предвидени со закон. Заедничката сопственост не е апстрактна правна институција, како што тоа е случај со сосопственоста, туку е тесно поврзана со животот и заедничката работа на нејзините носители. Токму поради специфичностите на заедничката сопственост во многу современи законодавства се поставени строги законски ограничувања под кои таа може да настане.

Во законодавството на Република Македонија, односно во одредбите од Законот за сопственост и други стварни права (2001), се наброени три случаи на настанување на заедничката сопственост, како што се: заедничка сопственост во семејна заедница, заедничка сопственост во наследничка заедница и заедничка сопственост во брачна и вонбрачна заедница.

Поаѓајќи од еволуцијата на оваа институција во текот на историскиот развој, статијата се обидува да ги објасни причините, кои ја детерминираат нејзиното постоење и функционирање, но, кои се и причините кои довеле до нејзиното постепено гаснење.

Клучни зборови: *заедничка сопственост, закон, управување, располагање*

THE INSTITUTION OF COMMON PROPERTY – FEATURES AND TYPES

Emine Zendeli

Assistant professor, Faculty of Law, South East European University,

e-mail: e.zendeli@seeu.edu.mk

Abstract:

This paper aims at dealing with the right to common property as a judicial – proprietary category and as a legal institution, which can be created and exist only in accordance with the law and only when conditions provided by law have been fully met. Common property is not an abstract judicial institution as is co-property, but is rather closely related to the life and common labor of its holders. Exactly due to the features of common property, in many modern legislations there have been strict legal constraints which condition its establishment.

In the legislation of the Republic of Macedonia, namely provisions of the Property Law and other proprietary rights (2001), three cases of establishing common property have been mentioned, such as common property within the family community, common property within the hereditary community and common property within the marital and extra-marital community.

Based on the evolution of this institution across its historic development, the article attempts to explain the reasons, which determine its existence and functioning, as well as other reasons that have caused its gradual evanescence.

Key words: *common property, law, administration, disposal*

1. Вовед

Институтот на заедничка сопственост претставува карактеристичен облик на учествување на овластувањата на повеќе лица над една иста ствар.¹

Заедничката сопственост (англиски Jointownership; француски Propriété en main commune; германски Gesamthandseigentum, Gesamteigentum; руски Совместная собственность, српски Zajednicka svojina) е правна институција во која некои луѓе имаат право на сопственост над една иста ствар. Оваа ствар им припаѓа на сите во исто време, бидејќи сите имаат дел од таа ствар, но големината на нивниот дел не е определен, како реално така и идеално, иако е определлив.²

Доколку се повикаме на горенаведената дефиниција за да ја посочиме главната разлика меѓу заедничката сопственост и сосопственоста, ќе заклучиме дека кај сосопственоста, деловите идеално се определени, но не и реално, а кај заедничката сопственост деловите не се ниту идеално, ниту реално определени, така што носителите на правото на заедничка сопственост не знаат колкав е нивниот дел во заедничката сопственост, па затоа и нивното право на сопственост се протега над целата ствар.³

За заедничка сопственост станува збор секогаш кога повеќе субјекти имаат можност во одредени случаи, со закон определени, да имаат право на сопственост над една ствар. Тоа секогаш е поврзано со заедницата на живот и работа меѓу неколкумина (сопругници во брачна и во вонбрачна заедница, наследници, членови на семејството итн.).⁴

Институтот за заедничка сопственост не ги влече своите корени од римското право, (како што спонтано сме навикнати да се служиме при проучувањето на значајните правни институти), туку е институција изградена врз концептот на колективизам и носи печат на перцепциите кои доаѓаат од сродствени и од феудални општества. Во заедничката сопственост сопствениците не учествуваат како независни индивидуи, туку како членови на колективот (племе, семејна заедница, наследна заедница, брачна или вонбрачна заедница итн.), кој нема својство на правно лице. Заедничката сопственост е создадена од членовите на колективот, при што некои ствари, кои инаку би му припаднало секому посебно, се сметаат за заеднички.

¹Eckert Jörn, Sachenrecht, Baden Baden, 2001, стр. 75.

²Schreiber Klaus, Sachenrecht, Berlin, 2003, стр. 81.

³Schreiber Klaus, цит.труд, стр. 81.

⁴Stojanović, Dragoljub. Stvarno pravo, Beograd 1980, стр. 135.

IDENTIFYING AND DEFINING THE PROBLEM OF DOMESTIC VIOLENCE

Albana Metaj-Stojanova

PhD Ass. Faculty of Law, South East European University, Tetovo, Macedonia

E-mail: a.metaj@seeu.edu.mk

Abstract

Domestic violence is a problem that is wide spread all over the world. It does not discriminate between countries and affects all social classes, being the most graphic symptom of the imbalance of power in the relationship between men and women. It is a harmful and destructive practice in its very nature. It knows no economic, social or geographic boundaries. Accordingly, it is a global phenomenon that in order to be addressed properly two things have to be taken into consideration: that it reflects social gender inequality, and that it supports this inequality. Recently, the international community under the pressure of the numerous women's organizations has started the fight against this disease of our society. Domestic violence happens in the private sphere - the home. Its victims are children, wives, grandparents and other relatives. This article will focus on domestic violence that is gender-determined, *i.e.* domestic violence perpetrated on women, because, compared to the frequency of this violence perpetrated on other victims, ex. men, children, grandparents, women still remain the most probable victims. The conclusions of this paper are related with the increasing efforts to address the domestic violence on government level as opposed to treating it as private matter. Also the right definition of domestic violence is the paramount in the properly addressing the issue on legal grounds. Therefore it should encompass all forms of violence against women including economic violence and psychological violence.

Keywords: *domestic violence, physical violence, sexual violence, psychological violence, economic violence*

1. Introduction

Domestic violence is a problem that is wide spread all over the world. It does not discriminate between countries and affects all social classes, being the most graphic symptom of the imbalance of power in the relationship between men and women.¹ It is a harmful and destructive practice in its very nature. It knows no economic, social or geographic boundaries.² Accordingly, it is a global phenomenon that in order to be addressed properly two points have to be taken into consideration: that it reflects social gender inequality, and that it supports this inequality.

Recently, the international community under the pressure of the numerous women's organizations has started the fight against this disease of our society.

Domestic violence happens in the private sphere - the home. Its victims are children, wives, grandparents and other relatives. In this article we will concentrate on domestic violence that is gender-determined, *i.e.* domestic violence perpetrated on women, because, compared to the frequency of this violence perpetrated on other victims, ex. men, children grandparents etc., women still remain the most probable victims.

2. The Problem of Domestic Violence Exists

Today, in the 21st century after numerous movements, efforts and successes in recognizing equal status of women and men, domestic violence still remains a dark spot on the fight of women against discrimination and recognition of equal status, both, in society and in the family. On the international and national agenda over the past three decades the issue of violence against women, and its form domestic violence, has achieved increasing recognition. As a consequence of the growth in strength and organization of women's movements around the world and the development of both regional and international non-government organizations concerned with women's rights, violence against women and its form, domestic violence, remains a global issue.

¹EU Campaign to raise awareness of violence against women, *Breaking the Silence*, found on : <http://ec.europa.eu>.

²Council of Europe Campaign to Combat Violence against Women, including Domestic Violence Proceedings Launching Conference Madrid, 27 November 2006, CoE document, found on: http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Equality/PDF_ProceedingsMadrid.pdf.

Nevertheless, as much as positive rhetoric, domestic violence still remains in the gray area of state's regulation. Domestic violence essentially denies women equality before the law and reinforces their subordinate social status. Therefore, it has to be fought by the state *de jure* and enforced *de facto*. States that do not prevent and prosecute domestic violence, and do not protect women victims of violence seriously endanger women's human rights, thus sending out a clear message that the violence against women is left under the auspices of the family regulation *i.e.* in the realm of the private.

In reality domestic violence exists and states seldom address it. For example, according to the Human Rights Watch in countries as different as Uganda Nepal, Pakistan, South Africa, Jordan, Russia, Uzbekistan, domestic violence is not addressed adequately or not addressed at all.³ In Uganda numbers of women are infected with HIV and will eventually die because the government has failed in any meaningful way to condemn, criminalize, or prosecute violence against women in the home.⁴ In Pakistan, officials at all levels of the criminal justice system believe domestic violence is not a matter for criminal courts.⁵ In South Africa, the police and courts regard complaints by battered women as to be of a lesser meaning than other assault complaints.⁶ In Jordan, there are 'honor killings'⁷ when families think that the women's behavior is improper, and, even though there are some legislative reforms, the perpetrators receive smaller sentences by the courts.⁸ In Russia and Uzbekistan, police behavior when domestic violence is reported is to harass women who report such violence in order to stop them from filing complaints.⁹ In Peru, the law still has no provisions that protect women from marital rape and stalking by husbands.¹⁰

³ Human Rights Watch Report on Domestic Violence, found on : <http://hrw.org/women/>

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ UNICEF, Innocenti Digest, No.6, June 2000, Domestic Violence against Women and Girls, 'The issue of killings in the name of honor began to appear on the political agenda in Pakistan in 1999 as a result of growing pressure from NGOs, the media, activists, and UN agencies including UNICEF. On 21 April, 2000, at a National Convention on Human Rights and Human Dignity, General Pervez Musharraf, The Chief Executive of Pakistan announced that such killings would be treated as murder. 'The Government of Pakistan, vigorously condemns the practice of so-called 'honor killing. Such actions do not find any place in our religion or law.' The killings continue, but steps are now being taken to address the issue.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

СТЕКНУВАЊЕ НА РОДИТЕЛСКОТО ПРАВО ПРЕКУ СУРОГАТ МАЈКА- ПОСЕБЕН ОСВРТ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БИОМЕДИЦИСНКО ПОТПОМОГНАТО ОПЛОДУВАЊЕ

Арта Селмани-Бакиу

Докторант на Правен Факултет "Јустинијан Први"

Правен Факултет- Универзитет на ЈИЕ

E - mail: arta.selmani@seeu.edu.mk

Апстракт

Сурогатство, како нов институт во науката на семејното право и биомедицината во РМ, датира од крајот на 2014 година. Сурогат мајчинство, како една од биомедицинските методи која овозможува решавање на проблемот на неплодноста, беше изречно забранета со Законот за биомедицинско потпомогнато оплодување од 2008 година, но во Октомври 2014 год. беше донесен *Закон за изменување и дополнување на Законот за биомедицинско потпомогнато оплодување*. Со овој закон, на легален начин им се овозможува стекнување на родителските права, за сите партнери кои по природен пат не можат да имаат деца. Во овој труд ќе се опфатат сите детали околу целокупната процедура на сурогатството, и тоа зачнување на дете преку *In vitro* фертилизација, бременоста и раѓање на детето од страна на сургат мајката; специфилни медицински индикации кои треба да се на страна на брачната двојка (родители-нарачатели); условите кои треба да ги исполни жената сурогат (гестациски носител); формалните услови-од барањето на брачниот пар па се до склучување на договор со гестациски носител заверен пред нотар; родителските права и статусот на мајката сурогат и на брачната двојка; правата и должностите на сурогат мајката; правно и психолошко советување на брачната двојка и на жената суорогат; компаративна анализа за регулирање на сурогатство, и дрг. Сепак, и покрај сите законски решениа во врска со овој начин на засновање на родителството, многу други прашања остават простор за дилеми и дискусии: правните и морланите последици кон детето, психолошките дилеми, етички, социални како и

проблемите поврзани со нашиот менталитет за прифаќање на оваа репродуктивна метода за проширување на семејството.

Клучни зборови: *‘мајка’ која раѓа за друг, идните родители, дете од мајка сурогат*

THE ACQUISITION OF PARENTAL RIGHT THROUGH SURROGATE MOTHER – SPECIAL ATTENTION TO THE LAW ON AMENDMENTS AND SUPPLEMENTS TO THE LAW ON BIOMEDICAL ASSISTED FERTILIZATION

Arta Selmani-Bakiu

MA, PhD Candidate- Faculty of Law ‘Justinijan I’
Faculty of Law- SEE University, Macedonia
e-mail: arta.selmani@seeu.edu.mk

Abstract

The institution of surrogacy is an innovation in the family and biomedical science in the Republic of Macedonia. Surrogacy, as a medical opportunity for resolving a couple’s infertility problems, was prohibited with the Law on Biomedical Assisted Fertilization of 2008. However, in October 2014, the Parliament of the Republic of Macedonia adopted the *Law on amendments and supplements to the Law on Biomedical Assisted Fertilization*. This law provides a legal solution for the acquisition of parental right for all of those couples, which cannot have children in the natural way. The paper includes detailed information about the initiation of the procedure, which includes in vitro fertilization (IVF) for the surrogacy process, pregnancy, and birth; the existence of medical indications of the couple; surrogate mother requirements; the agreement manifested in a written form between the future parents and surrogate mother; parental rights and the status of the surrogate mother and the couple;

rights and obligations of the surrogate mother; judicial and psychological counseling of parents and the surrogate mother, a comparative analysis of surrogacy etc. Despite the statutory and legal regulation of the acquisition of parental right through this biomedical method, many other issues leave room for dilemmas and discussions, including legal and moral consequences for the children, psychological, ethic and social problems as well as issues related to the mentality of our society to accept such a reproductive method to expand ones' family.

Keywords: *'mother' who gives birth to the other; future parents; child from a surrogate mother*

Вовед

Живееме во време кога незапирливиот прогрес на науката и на иновациите во технологијата го предизвикуваат и прогресот на човештвото.

Брзиот напредок на науката и технологијата во последните децении доведе до просперитет и благосостојба за поголемиот дел од човештвото, но, исто така, отвори голем број филозофски, морални, етички, верски и правни дилеми.¹

Во оваа слична ситуација сме и кога дискутираме за прогрес во науката за семејното право, вклучувајќи ги во овој процес на современото семејно право и новите форми на човечката репродукција, која се разликува од природниот процес на зачнување дете, методи кои, од друга страна, овозможуваат поголема слобода на планирање на семејство.

Типичните традиционални семејства беа засновани во т.н. „четири сида“ од една жена и од еден маж кои кога биле подготвени за да имаат дете, тоа би го направиле на традиционалниот начин. По раѓањето на детето, се претпоставувало дека мажот е татко на детето и жената од кое е родено детето е мајка на детето. Многумина партнери кои не биле во состојба да

¹Micković & Ristov (2014), стр. 22

ОДГОВОРНОСТ ЗА НЕИСПРАВЕН ПРОИЗВОД ВО МАКЕДОНСКОТО ПРАВО

доцент д-р **Марија Амповска**

Универзитет "Гоце Делчев" Штип, Правен факултет,
marija.ampovska@ugd.edu.mk

Апстракт

До донесувањето на Новелата на Законот за облигационите односи во 2008 година во македонското облигационо право беше регулирана "одговорност на производителот на предмет со недостаток". Оваа правна регулатива во 2008 година беше заменета со "одговорност за неисправен производ". Овој труд има за цел, пред сè, да ги прикаже причините за промените на законската регулатива и да го лоцира нивниот извор во рамки на конкретни промени кои ги доживува современиот научно – технолошки свет, како и во рамки на тенденциите на правната наука и судската практика, со посебен осврт на транспонирањето на соодветните директиви на Европската Унија. Понатаму, целта што си ја поставуваме во овој труд е анализата на овој посебен случај на одговорност во нашето отштетно право од аспект на општите правила за надомест на штета. Во рамки на оваа анализа ќе бидат опфатени прашањата за карактеристиките на штетното дејствие, штетата и каузалитетот како општи услови за настанување на облигационен однос со причинување на штета разгледувани низ призмата на одговорноста за неисправен производ. На крајот, овој институт од отштетното право ќе го доведеме во корелација со правилата за одговорност за материјални недостатоци кај договорот за купопродажба, како и правилата за правата на потрошувачите согласно позитивно - правната регулатива на македонското право содржана во Законот за заштита на потрошувачите.

Клучни зборови: одговорност за неисправен производ, надомест на штета, материјална штета, нематеријална штета

PRODUCT LIABILITY UNDER MACEDONIAN LAW

Marija Ampovska

Assistant professor at Faculty of Law,

State University Goce Delcev Shtip, Macedonia,

marija.ampovska@ugd.edu.mk

Abstract

Until the Novel of the Law on Obligations in 2008, the domestic legislative regulated the "*liability of the manufacturer of product with shortages*". These provisions in 2008 were replaced with the provisions for "*liability for a defective product.*" This paper aims primarily to show the reasons for the legislation changes and to locate their source within the specific changes that have experienced the modern scientific - technological world as well as within the trends of legal doctrine and case law. The focus in this part of the paper will be on the transposition of the relevant European Union directives. Furthermore, the goal we set in this paper is an analysis of the product liability in our legal system as one of the special cases of liability in terms of the general rules for liability and compensation or in terms of tort law in general. Within this analysis will include questions about the characteristics of the tort, the damage and the causality as general conditions for the rise of a valid obligation considered in light of the liability for the defective product. Finally, the product liability in our legal system will be compared to the rules on liability for material deficiencies in the sale contract, including rules on consumer rights in accordance with the positive law contained in the Law on Consumer Protection.

Keywords: *product liability, damage compensation, pecuniary damage, non – pecuniary damage.*

Вовед

Граѓанско - правната одговорност за неисправен производ претставува подрачје на заштита на потрошувачите кое не може да се разгледува надвор од учењето за право на заштита на потрошувачите, односно одговорноста е само еден дел од еден поширок контекст на заштита на потрошувачите во правото на ЕУ и во националните правни системи кој има своја граѓанско - правна препознатливост и правна самостојност.¹

Заштитата на потрошувачите во прометот на стоки и услуги се регулира со потрошувачкото право. Потрошувачкото право е нова правна дисциплина која се развива и добива во значење последниве неколку децении. Поврзаноста на граѓанско - правната одговорност за неисправен производ како еден сегмент на отштетното право² и потрошувачкото право ја наоѓаме во фактот што отштетно - правните аспекти на производството и ставањето во промет на неисправни производи сè повеќе го окупираат вниманието на правната наука и судската практика бидејќи во современиот научно - технолошки свет сè почести се штетите на човековите материјални и нематеријални добра, предизвикани од неисправност на производите. Одговорноста за овој вид на штета се одликува со специфичности и своја посебна правна физиономија која што се разликува од класичните правила за граѓанско - правна одговорност.³ Од тие причини уште во член 179 од Законот за облигационите односи од 1978 година (закон на поранешната СФРЈ)⁴ биле содржани правила за одговорност на производителот на предмет со недостаток. Овој закон бил првиот закон во Европа кој регулирал објективна одговорност за штета од ствари со недостаток како посебен институт.⁵ Членот 179 е составен од два става. Текстот на првиот

¹Види М. Bevanda, *Граѓанскоправна одговорност производача за штету изазвану недостатоком на Производу и праву Bosne i Hercegovine i Evropske Unije*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta Rijeka, (1991) 28(1), str. S. Petrić, *Одговорност производача за штете од недостатка на производу у хрватском праву и праву Европске уније*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, br. 4, 2001, str. 373.; A. Radolović, *Одговорност производача за штету од производа*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 22, br.1, 2001, str. 339.

²Повеќе за отштетното право и местото на одговорноста за неисправен производ во рамки на оваа правна дисциплина кај Амповска Марија, *Отштетно право, воведни теми*, Штип, 2016.

³Исто Чавдар Кирил, Чавдар, Кимо, *Закон за облигационите односи, коментари, објаснувања, практика и предметен регистар*, Скопје, 2008, стр. 330.

⁴Sl.list SFRJ br. 29/78, 39/85, 45/89.

⁵Katarina Ivančević, *Граѓанскоправна одговорност производача за штету од неисправног производа*, Pravni zapisi, God III, br.2, Beograd, 2012, str. 325.

АЛТЕРНАТИВНИ ВИДОВИ КРИВИЧНЕ ОДГОВОРНОСТИ У КОНТЕКСТУ ОВЛАШЋЕЊА ЖАЛБЕНОГ ВЕЋА – ПОГЛЕД ИЗ ХАШКОГ ТРИБУНАЛА

Саша Кнежевић,

редовни професор Правног факултета у Нишу

e-mail: knez@prafak.ni.ac.rs

Горан Ђорђевић,

Др, адвокат из Ниша

e-mail: adv.goran.dj@gmail.com

Апстракт

Јуриспруденција Хашког трибунала изнедрила је праксу Жалбених већа да доносе осуђујуће пресуде на основу алтернативних видова одговорности о чему сведоче поступања у предметима Крстић, Стакић, Готовина и др., Блашкић итд. Сваки процес утврђивања кривичне одговорности подразумева изградњу својеврсне везе између утврђеног чињеничног стања и правне норме која се на чињенично стање примењује. Полазећи од деликатности међународних кривичних дела у ужем смислу, одлучивање Апелационих судова о облицима одговорности који ће се применити у сваком конкретном случају, свакако представља велики изазов за Апелационо веће. Присутна опасност огледа се у чињеници да се одлука о примени алтернативних облика кривичне одговорности, заснива за чињеничном стању које је утврђено пред нижестепеним судом. Уколико се овоме дода могућност коју је Хашки трибунал веома радо користио да се још у оптужном акту, оптуженом ставља на терет више различитих облика кривице за исто дело, јасно је да се проблемско поље шири и на сам положај оптуженог у кривичном поступку. Практика Хашког трибунала заслужује критички осврт јер показује да су се суђења пред Апелационим судовима претварала у суђења *de novo*.

*Кључне речи: кривична одговорност, жалбени поступак,
положај оптуженог, судска пракса*

ALTERNATIVE FORMS OF LIABILITY IN THE CONTEXT OF APPEALS CHAMBER POWER - VIEW FROM THE ICTY

Sasa Knezevic

PhD, University in Nis, Law faculty, Serbia

e-mail: knez@prafak.ni.ac.rs

Goran Djordjevic

PhD, Attorney at Law, Serbia

e-mail: adv.goran.dj@gmail.com

Abstract

The jurisprudence of the ICTY has produced practice of Appeal Panel to bring convictions on the basis of alternative forms of accountability, as evidenced by the treatment of the cases of Krstic, Stakic, Gotovina et al., Blaskic, etc. Each process of determining criminal responsibility involves the construction of a sort of link between the established facts and legal norms to be applied to the facts. Starting from the delicacy of international crimes in the narrow sense, the appellate courts decisions on the forms of liability to be applied in each particular case certainly represents a major challenge for the Appeals Chamber. Present danger lies in the fact that the decision on the application of alternative forms of criminal liability based on the factual situation, that was determined before lower level

courts. If we add to this the possibility that the Hague tribunal is often to be used in the indictment that the accused is charged with a number of different forms of injustice for the same offence, it is clear that the problem field is expanding to the accused's position in criminal proceedings. The practice of the Hague Tribunal deserves critical review, because it shows that the trial before the Appellate Courts turned into a trial de novo.

Keywords: *criminal responsibility, the appeal proceedings, the position of accused, jurisprudence*

I

Судска пракса Хашког трибунала омогућила је Жалбеним већима да доносе осуђујуће пресуде на основу алтернативних видова одговорности. Пример овакве праксе представљају предмети Крстић, Стакић, Готовина и др., Блашкић итд. Полазећи од става да је тешко један специфичан облик одговорности као што је то одговорност по основу заједничког злочиначког подухвата¹, сместити у други правни оквир или заменити другим облицима одговорности због сличности и разлика на које смо указали у ранијем делу рада, у овом делу рада желимо да укажемо на додатно оптерећење које овакав процес има са аспекта овлашћења жалбеног већа, не пренебрегавајући чињеницу да овлашћења жалбеног већа представљају одвећ комплексно питање кривично процесног права. Оваква пракса посебно долази до изражаја приликом примене заједничког злочиначког подухвата као посебног облика одговорности. Уколико за транутак апстрахујемо контроверзан карактер овог облика одговорности², свакако посебну пажњу заслужује третирање облика одговорности од стране жалбених већа. Упориште за ово разматрање представља јуриспруденција Хашког трибунала.

¹Guenael Mettraux, *International crimes and ad hoc tribunals*, Oxford University Press, 2005,p.287.

²Allison Marston Danner and JennyS. Martinez, *Guilty Associations: Joint Criminal Enterprise, Command Responsibility, and the Development of International Criminal Law*, California law Review, 2005,p.77.

СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О ГРАЖДАНСТВЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И БАЛКАНСКИХ СТРАН

Вера Бабурина

Юридический факультет, Воронежский государственный университет,
Российская Федерация

e-mail: iurfa@mail.ru

Аннотация

Гражданство представляет собой глобальное правовое явление современности. С решением различных вопросов гражданства сталкивается каждое государство, определяя в своём законодательстве принципы гражданства, основания приобретения и прекращения гражданства. Многие вопросы гражданства имеют межгосударственный характер, и их решение зависит от закрепления единообразных подходов к правовому регулированию гражданства со стороны всего мирового сообщества. В настоящей статье проведён анализ законодательства, регулирующего решение вопросов гражданства в Российской Федерации и в некоторых балканских странах, как представителей группы славянских государств. На основании данных, полученных при проведении анализа, сделаны выводы о понимании природы гражданства, а также об общих и отличительных чертах в правовом регулировании различных аспектов гражданства в указанных странах; выявлены приоритетные направления политики государств в области предоставления гражданства. Также определено отношение государств к приобретению гражданства лицами, принадлежащими к титульным нациям таких государств; установлено соотношение политики Российской Федерации к приобретению российского гражданства гражданами бывшего СССР и политики государств, входивших в состав бывшей Республики Югославия, к приобретению их гражданства гражданами бывшей Республики Югославия. В настоящей статье охарактеризованы правовые подходы государств к решению основных международных проблем гражданства (множественное гражданство, безгражданство, гражданство детей); предложены и обоснованы некоторые пути совершенствования российского законодательства о гражданстве.

Ключевые слова: гражданство, Российская Федерация, балканские государства.

COMPARATIVE AND LEGAL ANALYSIS OF THE LEGISLATION ON CITIZENSHIP OF THE RUSSIAN FEDERATION AND THE BALKAN COUNTRIES

Vera Baburina

Law Faculty, Voronezh State University,
Russian Federation, e-mail: iurfa@mail.ru

Abstract

Citizenship is a global legal phenomenon of modernity. Each state is faced with the decision of various questions of citizenship and specified in their legislation the principles of citizenship, the base of acquisition of citizenship and base of termination of citizenship. Many questions of citizenship have interstate nature, and their solution depends on the fixing of uniform approaches to the legal regulation of citizenship in the entire world community. In this article the author provides an analysis of legislation regulating the solution of issues of citizenship in the Russian Federation and some of the Balkan countries as members of the group Slavic states. The author of this article made conclusions about understanding of the nature of citizenship, as well as about the common and different features in the legal regulation of various aspects of citizenship in these countries; the author identified the priorities in the state policy in the area of acquisition of citizenship. Also the author determined attitude of the state to acquire citizenship of persons belonging to the titular nations of these States, and determined the ratio of the Russian Federation's policy to acquire Russian citizenship by citizens of the former USSR and the policy of the states that made up the former Republic of Yugoslavia, to the acquisition of their citizenship by citizens of the former Republic of Yugoslavia. In this article we describe the legal approaches of States to solving major

international problems of citizenship (multiple citizenship, statelessness, the citizenship of children) and we propose and justify some of the ways to improve Russian legislation on citizenship.

Keywords: citizenship, Russian Federation, Balkan countries.

В настоящей работе мы отразим основные выводы сравнительно-правового исследования законодательства о гражданстве некоторых государств, входивших в состав бывшей Социалистической Федеративной Республики Югославии (далее по тексту - СФРЮ), а именно Республики Черногория, Республики Македония, Республики Хорватия, Республики Словения, Республики Босния и Герцеговина, а также законодательства о гражданстве Российской Федерации.

Актуальность данного исследования обусловлена следующими факторами.

Во-первых, Российская Федерация и вышеуказанные балканские страны являются современными славянскими государствами, основную часть населения которых представляют славяне, как крупнейшее этноязыковое сообщество Европы. Славянские народы связывает историческое, культурно-духовное наследие, которое важно беречь в современных полицентрических условиях развития мира.¹ В связи с этим, особое значение в научных исследованиях, направленных на укрепление сотрудничества между славянскими государствами, развитие культуры славянских народов, приобретает метод сравнительного исследования, который позволяет в области юриспруденции выявить общее и особенное в правовом регулировании однородных общественных отношений, глубже изучить проблемы, существующие в отечественном законодательстве, а также постичь положительный опыт других славянских государств и применить его в отечественной практике.

Во-вторых, Российская Федерация и рассматриваемые нами страны ранее входили в состав союзных государств, что не могло не отразиться после

¹О встрече Министра иностранных дел Российской Федерации С.В. Лаврова с послами славянских государств [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.mid.ru/maps/mk/-/asset_publisher/Bx11WHr8ws3J/content/id/248618 (дата обращения: 01.10.2015).

ПРАВОТО НА ПОМИЛУВАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ КАКО ИНСТИТУТ НА КАЗНЕНОТО ПРАВО

Беса Арифи

Вонреден професор по кривично право и криминологија

Правен факултет, Универзитет на Југо-Источна Европа

Илинденска 335, 1200 Тетово, РМ

b.arifi@seeu.edu.mk

Апстракт

Првата половина на 2016 година ќе се памети во Македонија како доста турбулентен период директно поврзан со претседателското право на помилување. Овој труд ќе го анализира правната основа на помилувањето како доста важен институт на казненото право. Кратко ќе се анализира историскиот аспект на овој институт обрнувајќи посебно внимание на Класичната школа за казненото право. Трудот исто така ќе се осврне на краток компаративен аспект на теоријата и праксата во однос на помилувањето во другите земји од регионот. Главната цел на трудот е да ја објасни целта на институтот помилување како инструмент на правдата како и опасностите поврзани со злоупотребата на овој институт. Трудот исто така ќе ги анализира новите правни случувања како и последиците од претседателското помилување дадено во Април 2016 година. Трудот ќе ја анализира и правната основа на помилувањето најдена во Законот за помилување од 1993 година како и измените од 2009 и 2016 година како и Одлуката на Уставниот суд на РМ од 2016 година. Методите кои ќе се употребат вклучуваат: позитивистички метод на анализа на законските текстови, компаративен и историски метод.

Клучни зборови: помилување, амнестија, аболиција, владеење на правото

THE PRESIDENTIAL RIGHT TO PARDON AS AN INSTITUTE OF CRIMINAL LAW

Besa Arifi

Associate Professor of Criminal Law and Criminology

Faculty of Law, South East European University

Ilindenska 335, 1200 Tetovo, RM

b.arifi@seeu.edu.mk

Abstract

The first half of the year 2016 will be remembered in Macedonia as a very turbulent year which is directly linked to the presidential right to pardon. This article will analyze the legal reasoning of the institute of presidential pardon as a very important institute of criminal law. It will shortly discuss the historical aspect of this institute especially emphasizing the approach of the Classical School of Criminal Law. It will also provide a short comparative approach to the presidential pardon in the theory and practice of the regional countries. The aim of this article is to explain the nature of the presidential pardon as an instrument of justice and the dangers related to the misuse of this institute. The article will discuss the new legal developments and the consequences of the presidential pardon of April 2016 of the Macedonian head of state. It will discuss the legal reasoning of the Law on Pardon of 1993, its amendments of 2009, the Ruling of the Constitutional Court of Macedonia of March 2016 as well as the additional amendment of the Law on Pardon of May 2016. The methods to be used include desk research, analysis of statutes and rulings, comparative and historical method.

Keywords: *right to pardon, amnesty, abolition, clemency, rule of law*

Вовед

Секоја држава во својата историја имала турбулентни периоди од кои се паметат одредени денови, настани и лица. 12 Април 2016 година беше ден кој никогаш порано не беше виден во правната историја на Република Македонија.

Претседателот на државата одлучи да помилува 56 лица во еден ден преку 41 посебни помилувања без претходна постапка за дела кои беа во фаза на истрага. Повеќекратни помилувања им беа дадени на носители на високи јавни функции како на пример, поранешниот премиер кој беше помилуван пет пати, поранешната министерка за внатрешни работи, помилувана единаесет пати и рекордерот, поранешниот министер за транспорт и врски помилуван дури шестнаесет пати!

Повеќето од помилуваните беа претходно осомничени за корупција и коруптивни практики обелоденети во масовниот скандал на прислушување кој предизвика длабока институционална, морална и правна криза во државата. Четирите главни политички партии потпишаа две политички договори, (познати како Пржино 1 и 2, на 2 јуни 2015 година односно на 20 јули 2016 година) со цел да се стави крај на политичката криза преку организирање на фер и демократски избори. Со договорот од Пржино беше основно Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите (во понатмошниот текст назначено како Специјално јавно обвинителство (СЈО)) кое започна со истрагите во врска со прислушуваните материјали и презентираше неколку предмети за две од кои покрена обвиненија во Септември 2016 година. Оваа институција се соочи и сеуште се соочува со многубројни опструкции од редовните државни институции кои одбиваа(т) соработка, а особено од кривичниот суд Скопје 1, Скопје, кој ги одби речиси сите барања на СЈО за притвор или други мерки на претпазливост.

Претходно, во Март 2016, Уставниот суд на РМ го укина Законот за измена и дополнување (ЗИД) на законот за помилување од 2009 година прогласувајќи го за неуставен. Врз оваа основа, Претседателот на државата (воедно и редовен професор во најстариот правен факултет во земјата) ги донесе споменатите помилувања, за што беше критикуван од научната и пошироката јавност. Често, оваа одлука беше споредена со одлуките на апсолутните монарси на средниот век. Меѓутоа, во друга студија, авторот на овој текст најде дека ваквото постапување на шефот на државата го надминува постапувањето на многу апсолутни монарси.

Правната дебата која следувааше се однесуваше на тоа дали Иванов воопшто имаше право да донесе такви помилувања. Од друга страна, овој акт, за кој тој тврдеше дека го презел за да постигне мир меѓу спротивставените страни, всушност предизвика масовни граѓански протести против неговата одлука а во поддршка на работата на СЈО. Дадените помилувања беа оценети како неприфатливи и од меѓународната заедница која посредуваше во

CONFIDENTIALITY IN MEDIATION

Elizabeta Spiroska

M.Sc., Teaching Assistant at Faculty of Law, International Relations and
Diplomacy, MIT University-Skopje;

e-mail: e.spiroska979@gmail.com

Ivan Bimbilovski

Ph.D., Vice Rector, Associate Professor at University of St. Paul the Apostle-
Ohrid;

e-mail: ivan.bimbilovski@uist.edu.mk

Abstract

The purpose of this paper is to analyze the confidentiality in mediation from normative and practical perspective. Confidentiality in mediation obligates the dispute parties any type of information produced for, or arising out of or in connection with the mediation, including the fact that the mediation is taking place or has taken place, to not use as evidence in subsequent court or other proceedings, nor to tell these information to the other third party, whereby as a third party can sometimes occur the other dispute party too. This paper is composed of Introduction, two parts and Conclusion. The Paper begins by presenting the general characteristics of confidentiality in the mediation procedure. The first part analyzes the way this principle is regulated in the most important international and regional mediation documents: UNCITRAL Model law on international commercial conciliation, Directive 2008/52/EC of the European parliament and of the Council on certain aspects of mediation in civil and commercial matters, and the Council of Europe Recommendation Rec (2002) 10 on civil mediation. The second part, gives a brief comparative legal and practical analysis of the current solutions of the topic, in the countries of the civil law legal system compare to the countries of the common law legal system. In this part, the particular emphasis is given to the solutions about the confidentiality in mediation in the legislation of the Republic of Macedonia. The conclusion includes assessments of the analyzed question and recommendations for the

further treatment of the confidentiality in mediation. Results in this paper are generated by analyzing official legal and political acts and using literature and studies connected with the issue.

Keywords: *mediation, alternative dispute resolution, confidentiality.*

Introduction

Confidentiality is considered as the basis for all ADR processes and in that context for mediation too. It is often cited as their biggest asset. Confidentiality in mediation obligates the dispute parties, the content (any type of information) of the mediation procedure, do not use as evidence in a later trial. The general rule is that what happens in mediation is confidential.

Confidentiality as a mediation principle, is composed of three components which are evident in the following relationships: party-mediator; mediator-judge and the relationship of the mediation procedure to the public. The party must have confidence in the mediator so can tell him any information that would not express in the proceedings before the court. If the mediation does not end with a settlement, the mediator should not talk to the trial judge for mediation procedure that was carried out and must not transmit information that came over it.

Also if the parties propose mediator as a witness in litigation, he can refuse to testify on facts he heard during the mediation procedure, because he has an obligation to keep secret for such information. The mediation procedure is confidential, which means that without the consent and approval of the dispute parties, third parties can not attend the proceedings. Even if the dispute parties have agreed third parties to attend mediation (usually, these third parties are students or apprentices mediators) they are obliged to sign a declaration of confidentiality, and the parties' declaration of consent for their presence. This is important not only from the legal, but also from a practical point of view, because the sincerity of the dispute parties may be essential for the success of mediation. Also, confidentiality is known as an essential element for promoting mediation on the market.¹

¹See: Field, Rachael, and Neal Wood. "Marketing Mediation Ethically: The Case of Confidentiality." *Queensland U. Tech. L. & Just. J.* 5 (2005): 143, available at: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/QUTLawJJI/2005/10.html>.

1. The principal of confidentiality in the international mediation documents

International and domestic sources of law on mediation, set confidentiality as key principle of mediation. Article 7 of Directive 2008/52/EC of the European parliament and of the Council on certain aspects of mediation in civil and commercial matters (hereinafter: Directive 2008/52/EC)² which concerns the principle of confidentiality is one of only two articles in this Directive which have mandatory character. Article 7.1 of the Directive 2008/52/EC determine duty for respecting the principle of confidentiality by the mediator and any third party involved in the mediation. This article stipulates that, unless the parties agree otherwise, neither mediators or those involved in the administration of the mediation process, shall be compelled to give evidence in civil and commercial judicial proceedings or arbitration regarding information arising out from or in connection with a mediation process, except: where this is necessary for overriding considerations of public policy of the Member States concerned, in particular when required to ensure the protection of the best interests of children or to prevent harm to the physical or psychological integrity of a person; or when disclosure of the content of the agreement resulting from mediation is necessary in order to implement or enforce that agreement. Relating to the above, these provisions shall apply regardless of the form in which the statements or evidence were made. The court must not order disclosure of the listed facts and evidence in court procedures, and if such facts or evidence are submitted by any of the dispute parties, the court shall consider them as inadmissible. The provisions relating to confidentiality, apply regardless of whether the trial is for the issue which was the subject of mediation or it is for any other issue. A proof, which would not be used in the mediation, could be considered admissible in the court procedure, because if the proof is used in mediation it does not compusorly means it is inadmissible. The goal of this provision is to prevent abuse of rights or abuse of the use of certain evidence in the mediation procedure only for the purpose these evidence to not be used in a later trial.

Recommendation Rec (2002)10 of the Committee of Ministers to member States of the Council of Europe on mediation in civil matters³ (hereinafter: Rec (2002)10) provides that information for the mediation are confidential and must not be used after this procedure, unless there is consent among the dispute parties or if it is approved by national law (Principle IV.3). This provision clearly shows that mediation should be conducted in complete privacy, talks in mediation should

²Adopted by the European Parliament and the Council on 21 May 2008.

³Adopted by the Committee of Ministers on 18 September 2002 at the 808th meeting of the Ministers' Deputies.

КРИМИНОЛОШКИ АСПЕКТИ НА ПРОСТИТУЦИЈАТА – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА АНТИЧКАТА ПРАВНА УРЕДЕНОСТ

Димитар Апасиев

Доцент, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Правен факултет
dimitar.apasiev@ugd.edu.mk

Елена Максимова

Асистент-докторанд, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Правен
факултет elena.ivanova@ugd.edu.mk

Апстракт

Иако и денес проституцијата претставува социо-патолошка „тегоба“, таа има своја историска димензија, која говори за потребата од нејзино перманентно следење и проучување. Следејќи го човештвото во чекор, од самото појавување на цивилизацијата, започнува и потребата од нејзино третирање како сеприсутна аномалија, за што се наметнува како нужно навлегувањето во корените на појавата и нејзина детална анализа. Постои огромна доза на рефлексивна на феноменолошките карактеристики на проституцијата од Римското право во позитивната криминологија, особено во поглед на појавните облици. Затоа во трудов, опфаќајќи ги криминолошките аспекти на проституцијата и нивната историска еволуција, навлегуваме во нејзиниот правен третман и ги согледуваме позитивните и негативните искуства од спротивставените ставови на државните апарати. Навраќајќи се на почетоците на третманот и криминолошките обележја, воочуваме колку и во каква насока се развила оваа социо-патолошка појава и какво влијание има нејзиното третирање и воопшто општествениот интерес, во насока на регулирање или сузбивање. На став сме дека сè она кое се провлекува со развитокот на човештвото – притоа останувајќи доследно во своето постоење, па дури и во појавните компоненти – заслужува да му се оддаде континуитет во проучувањето и компарирањето,

со цел да се дојде до заклучоци за причините, а и за потребата од појавата воопшто.

Клучни зборови: *проституција, проститутки, римско право, криминологија, прекршок.*

CRIMINAL ASPECTS OF THE PROSTITUTION – WITH SPECIAL EMPHASIS ON THE ANCIENT LEGAL FORMULATION

Abstract

Although it is a modern socio-pathological "hardship", prostitution has its own historical dimension, which speaks to the need of its permanent monitoring and study. Following up the mankind, since the appearance of civilization, the need for its treatment as omnipresent anomaly begins, which imposes as a necessary intrusion into the roots of the phenomenon and its detailed identification. There is a huge doze of reflection of the phenomenological characteristics of prostitution from Roman law into the positive criminology, especially in terms of manifestations. Therefore, in this paper, covering criminological aspects of prostitution and their historical evolution, we get into its legal treatment and regarding them – positive and negative experiences from differing views of the state apparatus. Looking back at the beginning of treatment and criminological landmarks, we observe how much, and in what direction, this socio-pathological phenomenon is developed and what is the impact of its treatment, as well as the social interest in general, regarding its regulation or suppression. We are on the attitude, that the one that lingers with the whole development of humanity, while remaining consistent in its existence, even in emergent components, deserves our attention and continuity in studying and comparing, in order to get the conclusions about its causes, and the need of its appearance in general.

Keywords: *prostitution, prostitutes, Roman law, Criminology, misdemeanor.*

Општествените вредности и цивилизациската добробит отсекогаш знаеле да бидат загрозени од патолошките искривувања на елементарните човекови потреби и на природните нагони. Нарушувањата на сексуалните склоности изродиле палета на неморални и противправни поведенија која го следи човекот од примитивната доба, па сè до денес. Сепак, сексуалниот нагон во значителна мера е општествено условен, па т.н. **сексуални деликти** претставуваат камен на сопнување на најновите реформи на компаративното кривично право, бидејќи во оваа област редовно се вршат одредени измени и тоа на начин што се оди кон негова сè поголема *декриминализација* – пр. на прељубата, хомосексуалноста, проституцијата и сл.¹ Затоа, со цел подобро осознавање на појавата и еволуцијата на проституцијата до наши дни, како и на начинот на кој таа се третира – сметаме дека треба да направиме еден подетален историско-нормативен и споредбено-правен преглед на нејзиниот третман од Стариот век, па сè до денес.

I. Проституцијата во Римското право

1. Правен третман на проституцијата во Рим

Можеби звучи чудно и противречно, но древните Римјани - најверојатно под влијание на Лакедајмонците, односно Спартанците - имале дозвола својата жена да ја „позајмуваат“ на друг маж за една или за неколку вечери, а тоа да не се смета за подведување на **илегална проституција**. Првата одредба за забрана на т.н. брачна проституција ја среќаваме во *Кралските закони (Leges regiae / ок. 500 год. пр.н.е.)* и таа му се припишува ни помалку, ни повеќе туку на првиот римски крал – основачот Ромул (rex Romulus / вл. ок. 753–715 год. пр.н.е.). Зачуваниот фрагмент на одредбата гласи: „Оној кој [си] ја продава жената [како куртизана, треба] да се жртвува на подземните богови [заради тој недоличен чин на подведување на проституција]“!²

¹Види и кај Зоран Сулејманов, *Криминологија*, Графохартија, Скопје, 2009, 92.

²Cf. Plutarh, *Vitae paralelae – Romulus*, 22.

HATE SPEECH - EUROPEAN STANDARDS AND EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS CASE LAW¹

Darko Dimovski

Assistant Professor, University in Niš, Law faculty, darko@prafak.ni.ac.rs

Ivan Ilic

University in Niš, Law faculty, ivan@prafak.ni.ac.rs

Abstract

Hate speech covers all forms of expression which spread, incite, promote or justify racial hatred, xenophobia, anti-Semitism, or other forms of hatred based on intolerance, including intolerance, expressed by aggressive nationalism and ethnocentrism, discrimination and hostility against minorities, migrants and people of immigrant origin. Freedom of expression is one of the essential foundations of a democratic society, and also one of the basic conditions for its progress. Paragraph 2 of Article 10 of the European Convention on Human Rights, is applicable not only to information or ideas that are regarded as inoffensive, or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State, or any sector of the population. This means that every formality, condition, restriction or penalty imposed, must be proportionate to the legitimate aim pursued. In its case law, concerning incitement to hatred and freedom of expression, the European Court of Human Rights uses two principles; where the comments in question amount to hate speech and negate the fundamental values of the Convention, they are excluded from the protection, provided for by Article 17 (prohibition of abuse of rights). Where the hate speech is not intended to destroy the fundamental values of the Convention, applies the principle of setting restrictions on protection, provided for by Article 10, paragraph 2, of the Convention. The authors of the contribution deals with the ECtHR case law, regarding different forms of the hate speech. Based on the standards from practice of the ECHR, the authors compare it with the

¹The paper is the result of the project "Protection of human and minority rights in the European legal space", under number 179046, financed by Ministry of Science and Technological Development of the Republic of Serbia.

national regulation in force, on this issue, giving suggestions for further improvements in the future.

Keywords: *hate speech, EctHR, case-law, freedom of expression*

Introduction

Hate speech can be defined as any statement that incites violence, hatred and intolerance against individuals or groups, based on race, ethnicity, nationality or religion.² This is any statement that aims to undermine an individual or group, on the basis of personal characteristics. Today, hate speech involves the creation of hatred based on sex, religion, political or other opinion, and on the basis of origin. Hate speech can be expressed verbally, through gestures, writing and showing, that incite violence or prejudice, or which disparages or intimidates an individual or group.³ Hate speech is a means to encourage discrimination, stereotyping and intolerance which can lead to the execution of violent crimes. For the definition of hate speech, the key focus is to some personal characteristic of an individual or group. The expressed attitude toward an individual or group does not have to lead to the use of violence. It is enough to encourage such behavior. It should be noted that the phenomenon of hate speech existed from the earliest period of human civilization, because it was incorporated into a hate crime. In fact, even in ancient times occurred the first case of hate crimes in the form of persecution of Christians by the Romans. However, one should not equate terms such as hate speech and hate crime, because hate crime does not always involve hate speech and *vice versa*.⁴ For example, the demonstrators against the Pride carry a banner reading "God hates fags." Such a label would not be a hate crime, because of the existence of freedom of expression. This brings us to another conclusion that freedom of expression is a basis which defines the limits that something is or is not manifested as a hate speech.⁵ States respond to hate speech anticipating to civil⁶ or criminal

²Mandic, Mladen, The concept of hate speech and his comparative presentation with special reference to Bosnia and Herzegovina, in: Proceedings: How to overcome hate speech? Banja Luka, 2014, p. 94.

³ *Ibid.*

⁴Kambovski, Vlado, Hate crime and criminal aspects of the hate speech - approach of Macedonia, Megatrend review, no. 1/2013, pp. 323-334

⁵Retrieved 22. January 2016, from <http://www.lgbtrc.uci.edu/resource-library/unfinished/13faq/29oppression-discrimination/Hate%20Crimes.pdf>

legal protection, or both forms of it. On the international level of great importance is regulations of the Council of Europe, as well as European court of human rights (hereinafter: the Court, ECtR) practice, which will be discussed in this paper.

Regulation of the Council of Europe

The basic international document in Europe which guarantees freedom of expression is the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms (hereinafter: Convention, ECHR) from 1950. It protects wide circle of fundamental rights and freedoms, among which there are rights that are by their character inherent. Given that hate speech is closely associated with discrimination, primarily important for the protection within Council of Europe is Article 14 of the Convention, which stipulates that "the enjoyment of the rights and freedoms, set forth in this Convention, are provided without discrimination on any ground such as sex, race, color, language, religion, political or other opinion, national or social origin, or other status". Protocol No. 12 from 2000. was introduced universal prohibition of discrimination, especially by public authorities.

Council of Europe in the Rec. R (97) 20 of the Committee of Ministers to Member States on "Hate speech", stressed that the term hate speech covers all forms of expression which spread, incite, promote or justify racial hatred, xenophobia, anti-Semitism, or other forms of hatred based on intolerance, including intolerance, expressed by aggressive nationalism and ethnocentrism, discrimination and hostility against minorities, migrants and people of immigrant origin. The recommendation requires the member States of the Council of Europe to impose community service sanction in the criminal legal protection system. In the area of civil protection it is recommended to allow legal standing to organizations that take care about the rights of victims. In particular, it emphasized the importance of the protection of hate speech in the media. Recommendation of the Committee of Ministers of the Council of Europe R (97) 21 on the media and promotion of a culture of tolerance requires that media reporting should be based on true facts. Reporting should be careful, when there is tension between different groups. It is necessary to avoid the creation of stereotypes against religious, ethnic and cultural communities. Broadcasters need to challenge the intolerant claims, made during the interviews and tv shows.

⁶See: Petrusic, Nevena, Civil law instruments for the suppression of hate speech that spreads through the media - substantive and procedural aspects, Proceedings of the Faculty of Law in Nis, no. 61/2012, pp. 75-95.

MEĐUNARODNO JAVNO PRAVO U PRAKSI SUDA PRAVDE¹

Sanja Đorđević Aleksovski

Asistent, Pravni fakultet Univerziteta u Nišu,

e-mail: sanjadj@prafak.ni.ac.rs

Apstrakt: Iako se pravo Evropske unije izrodilo iz okvira međunarodnog javnog prava, posredstvom međunarodnog ugovora, tokom vremena se iskristalisalo viđenje Suda da je komunitarno pravo, odnosno, danas pravo Evropske unije, autonoman pravni poredak sa svojim posebnim karakteristikama. Odnos prava Evropske unije i nacionalnih pravnih sistema relativno je dobro definisan. Međutim, odnos prava Evropske unije i međunarodnog javnog prava je kompleksno pitanje koje je se dalje razvija i traži preciznije i temeljnije definisanje, a samim tim i okupira pažnju brojnih pravnika. Centralnu ulogu u definisanju ovog odnosa ima Sud pravde, jer dato pitanje nije bilo regulisano na jasan način osnivačkim ugovorima, pa deliče složenog mozaičnog odgovora davao je i nastavlja da daje sam Sud. U radu će se analizirati praksa Suda pravde relevantna za odnos prava Evropske unije i međunarodnog javnog prava, prvenstveno stepen otvorenosti prema međunarodnom pravu, kao i određenje njegove hijerarhijske lestvice pravnih izvora unutar pravnog poretka Evropske unije. Posebna pažnja pridaće se skorijoj sudskoj praksi koja se ogleda u nekoliko ključnih slučajeva kao što su *Kadi*, *Intertanko*, *Mox Plant* i *Brita*.

Ključne reči: *Sud pravde, međunarodno javno pravo, pravo EU, jurisprudencija Suda pravde.*

¹Rad je rezultat istraživanja na projektu „Usklađivanje prava Srbije sa pravom Evropske unije“, koji finansira Pravni fakultet Univerziteta u Nišu u periodu 2013-2018.

INTERNATIONAL PUBLIC LAW IN THE JURISPRUDENCE OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE

Abstract: Although European Union law was born within international public law, on the basis of an international treaty, over time and through the jurisprudence of the European Court of Justice the notion that the European Union law is an autonomous legal system with its own special characteristics was crystallized. Today, the relationship between European Union law and national legal systems is relatively well defined. However, the relationship between European Union law and international public law is a complex issue that is still evolving and requires thorough and precise regulation, and therefore occupies the attention of many lawyers. The central role in defining this relationship is given to the Court of Justice. Having in mind that this issue was not regulated in a clear manner in the founding treaties, pieces of the complex mosaic answer are being given by the Court of Justice. This paper will analyze the practice of the Court relevant to the relationship of EU law and international public law, primarily the degree of openness to international law, as well as the determination of hierarchy of sources of law within the EU legal order. Special attention will be given to the recent case-law, which is reflected in several key cases, such as *Kadi*, *Intertanko*, *Mox Plant* and *Brita*.

Keywords: *European Court of Justice, international public law, EU law, jurisprudence of the ECJ.*

1. UVOD

Centralnu ulogu u definisanju odnosa između pravnog poretka EU i međunarodnog javnog prava (nadalje: MJP) nužno je zauzeo Sud pravde (nadalje: SP), budući da osnivački ugovori na dato pitanje nisu davali jasan odgovor. Još je u čuvenom slučaju *Van Gend en Loos*² SP okarakterisao pravni sistem Evropske

²Case 26/62, *Van Gend & Loos v Nederlandse Administratie der Belastingen* [1963] ECR 1.

zajednice (nadalje: EZ, Zajednica)³ kao “*novi pravni poredak*”,⁴ koji, iako potiče iz sistema MJP, predstavlja specifičan i dotad neviđen pravni rezim. Dati stav SP je naredne godine u slučaju *Costa vs. ENEL*⁵ pojačao, jer je odbio da stavi znak jednakosti između Rimskog ugovora i “*običnih međunarodnih ugovora*”. Time se s jedne strane presekla pupčana vrpca između prava EZ sa ustavnim pravom država-članica, dok se istovremeno udaljila Zajednica i “*od postojećeg poretka međunarodnog javnog prava*”. Na taj način, omogućen je razvoj i postepeno odvajanje komunitarnog prava od MJP iz koga se ovaj sistem izrodio. Iako je komunitarno pravo, a danas pravo Evropske unije (nadalje: EU, Unija), stvoreno na osnovu međunarodnih ugovora, sadašnji stepen razvoja ovog prava ističe u prvom redu svoju autonomnost u odnosu na MJP. Centralna uloga u formulisanju principa i testova koji se moraju primeniti i ispoštovati u vezi sa otvorenošću pravnog poretka EU prema MJP, svakako pripada SP, koji je kroz jurisprudenciju postepeno rasvetljavao i otkrivao deliće složenog mozaika koji sačinjava odnos prava EU i MJP, njegovog stepena otvorenosti, kao i hijerarhijske pozicije pojedinih izvora MJP u pravnom poretku EU. U tom smislu, potrebno je dati pregled prakse SP u kontekstu opšteg MJP, posebno analizom odabranih slučajeva iz oblasti međunarodnog prava mora, diplomatskog prava, ugovornog prava i međunarodnog prava u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

2. MEĐUNARODNO PRAVO MORA U PRAKSI EVROPSKOG SUDA PRAVDE

SP se u svojoj praksi relativno često pozivao na međunarodne ugovore i običaje iz domena međunarodnog prava mora, budući da je ovo oblast od izuzetnog značaja kako za države članice, tako i za samu EU.

U jednom od poznatijih slučajeva, *Poulsen*⁶, krivično je gonjen istoimeni gospodin i njegova firma *Diva navigation* od strane danskog javnog tužioca zbog nelegalno ulovljenog lososa. Naime, losos je uhvaćen u severnom delu Atlantskog

³U radu se neće kritički vršiti razlikovanje pojmova EU i EZ, jer je prvenstveni fokus na odnosu između međunarodnog i komunitarnog prava (danas prava EU) u kontekstu spoljnih odnosa EU.

⁴Case 26/62, *Van Gend & Loos v Nederlandse Administratie der Belastingen* [1963] ECR 1, para. 3.

⁵Case 6-64, *Costa v. ENEL*, (1964), ECR 585.

⁶Case C-286/90, *Anklagemyndigheden v. Peter Michael Poulsen and Diva Navigation Corp.*, (1992), ECR I-06019.

КОНФИСКАЦИЈА НА ИМОТ И ИМОТНА КОРИСТ ВО СЛУЧАЈ НА АБОЛИЦИЈА

Олга Кошевалиска

Доцент, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Правен факултет,
olga.gurkova@ugd.edu.mk

Елена Максимова

Асистент докторанд, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Правен факултет,
elena.ivanova@ugd.edu.mk

Апстракт

Актуелноста на одредена тема ја чинат внатрешните превирања на државата. Во екот на последниве случувања со аболицијата и помилувањето кои го разбрануваа и поделија народот, неминовно се наметна и прашањето дали од лицата кои беа аболицирани може да се конфискува имотот и имотната корист од наводно сторените кривични дела, односно да се одземат предметите со кои е извршено кривичното дело или кои настанале од извршување на кривично дело. Паралелно со тоа, размислуваме - кој би бил органот во овој случај, односно кога постапката не е ниту започната за да биде прекината. Иако духот на законот наложува тоа да биде судот пред кој постапката секако би започнала доколку не би постоеле правни пречки, сепак останува да видиме дали оваа техничка двосмисленост би била протолкувана како основа за повикување за ненадлежност на стварно и месно надлежниот суд. Не навлегувајќи во исправноста на одлуките за аболиција, во трудов ќе се обидеме, од кривично правен аспект, а во врска со законски нормираното, да дадеме одговор на прашањата, пренесувајќи го нашиот став.

Клучни зборови: *имот, имотна корист, конфискација, аболиција, предмети*

CONFISCATION OF PROPERTY AND PROPERTY INTEREST IN CASE OF ABOLITION

Abstract

The actuality of particular topic is made by the internal turbulences of the country. In the wake of recent developments with the abolition and pardon that rippled and divided people in the country, inevitably pops out the question whether from the persons who were covered by the abolition property and property interest gained by the alleged criminal acts can be confiscated, or to confiscate the objects used to commit crime or arising from the execution of the crime. Parallel to that, we think - who would be the authority in this case, or in other words - when the procedure is neither started, and yet it's stopped. Although the spirit of the law requires it to be the court where the proceedings would certainly begin if there weren't legal obstacles at first place, it remains to be seen whether this technical ambiguity would be interpreted as a basis for the calling of the incompetence of the local competent court. Putting aside the correctness of decisions to pardon, in this paper we will try, from criminal legal aspect and regarding the law, to answer these questions, reflecting our own attitude.

Keywords: *property, property interest, confiscation, abolition, objects*

Вовед

Во екот на последниве случувања со аболицијата, како актуелно се постави прашањето дали од лицата кои беа аболицирани може да се конфискува имотот и имотната корист од наводно сторените кривични дела односно да се одземат предметите со кои е извршено кривичното дело или кои настанале од извршување на кривично дело. Несомнено е дека е крајно неправично да се задржи она што е стекнато со кривично дело иако самата постапка за кривичен прогон беше запрена со дискутабилен правен акт на аболиција на Претседателот на државата. Дискутабилноста на аболицијата е повеќестрана, не само од аспект на нејзина уставност¹ туку и од аспект на на

¹Претседателот Иванов на 12 април 2016 г. донесе одлука со која помилува 56 лица, поранешни и актуелни функционери и нивни соработници. Оваа одлука предизвика револт кај јавноста и протести. Потоа, Иванов прво делумно ја повлече аболицијата, а потоа и целосно. Уставниот суд на 06.10.2016 донесе

нејзината правна издржаност. Со оглед на фактот дека во време на изработка на овој труд, аболицацијата беше повлечена прво делумно а потоа целосно, во истиот ќе се задржиме само на аспектот дали во случај аболицацијата да останеше неповлечена, ќе беше можно да се конфискува имотот од оние лица кои што беа аболицирани. Со цел да дадеме целосен приказ на конфискацијата на имот и имотна корист, прво во трудот ќе се обидеме да ја определиме нејзината правна природа чие определување е од круцијална важност за да определиме дали со конфискацијата се казнува или пак со неа само се гарантира дека никој нема да може да го задржи она кое противправно го стекнал. За да бидеме посеопфатни, накратко ќе ги објасниме поимите на конфискација, особено институтот на проширена конфискација, но и на поимот имотна корист. Потоа во трудот ќе се обидеме да ја елаборираме самата постапка за конфискација и тоа како редовната конфискација која е нужен сопатник на редовната кривична постапка, но и постапката за конфискација во случај на правни и фактитчки пречки за водење на кривична постапка против обвинетиот за да на крајот од трудот изведеме заклучок за можноста од конфискација во случај на аболицација.

Тргувајќи од моралната мотивација на конфискацијата, а тоа е никој да не се збогати преку криминал, теоријата е согласна во сфаќањето дека како имотна корист прибавена со кривично дело треба да се третира секој имотен ефект што преставува противправна добивка за сторителот без оглед дали се состои во зголемување на неговиот имот или во спречување тој да се намали.²

Во врска со одземањето на предмети во случај кога кривичната постапка нема да заврши со пресуда со која обвинетиот се огласува за виновен, согласно ЗКП³ предметите што според Кривичниот законик мора да се одземат, ќе се одземат и кога кривичната постапка нема да заврши со пресуда со која обвинетиот се огласува за виновен. За ова посебно решение донесува органот пред кој се водела постапката во моментот кога постапката е завршена,

одлука Иницијативата за уставноста на помилувањата кои ги донесе претседателот Ѓорѓе Иванов да биде отфрлена и да не се разгледува. Како причина за отфрлањето се наведува тоа што помилувањата се веќе повлечени и спорните одредби веќе не се дел од правниот поредок. Извор: <http://fokus.mk/ustavniot-sud-donese-odluka-za-initsijativata-za-ustavnosta-na-pomiluvanata/> последен пристап 15.10.2016.

²За утврдување на имотната корист види повеќе во: Марјановиќ, Ѓ., Каневчев, М. (2010): Македонско кривично право, општ дел, Просветно дело, Скопје, стр.434.

³Член 529 ст.1 од ЗКП (Закон за кривична постапка, Сл. Весник 115/2010 година).

DA MIHI FACTO, DABO TIBI JUS

(стварање, креирање, тумачење и примена права у старом Риму)**

Марија Игњатовић

Ванредни професор Правног факултета

Универзитет у Нишу

e-mail: marija@prafak.ni.ac.rs

Абстракт

Стварање, креирање, тумачење и претварање правничких знања у изворе права био је дуг процес у Риму. Он се одвијао током читаве историје римске државе, почев од понтифика, у чијој је искључивој надлежности био, преко јуриспрудената (казуиста), који су тражили најбоља решења за конкретне случајеве, све до класичних римских правника чија су мишљења у доба домината постала саставни део императорских наредби и као таква главни извор права. Дакле, нису сви периоду у развоју римске државе били погодни за настанак, примену и тумачење права. Нормално је, да недовољан развој свеукупних друштвено-економских прилика, у римској држави првих периода, није био прилагодљив за услове развијеног друштва. Међутим, што је било организованије римско друштво и што су се више примењивале правне норме у судским и другим поступцима, утолико се више јављала потреба за стварањем, тумачењем и применом права од стране учених и специјализованих познаваоца права (правника). Зато, када говоримо о периодима у којима се римско право развило до те мере, да је послужило као темељ за изградњу савременог права, мислимо, пре свега, на римско право трећег и четвртог периода, прецизније на право класичног периода, у коме су римски правници поставили темељ правне науке, и на право

**Рад је резултат истраживања на пројекту “Усклађивање права Србије са правом ЕУ“, који финансира Правни факултет Универитета у Нишу у периоду 2013-2018. године.

посткласичног периода, у коме су сва знања римских класичних правника била обједињена у једну велику кодификацију, у Јустинијанову кодификацију. Управо, познавање римског права из ових периода, његових основних принципа и постулата нужан је предуслов за разумевање принципа правде и правичности, од којих, чини се, данас се све више удаљавамо.

Кључне речи: стварање, креирање и тумачење права, понтифици, јуриспруденти, класични правници, право, правда

УВОД

Поимање права и правде у старом Риму знатно се разликује од онога како се то данас чини у савременом праву. Наиме, право је било прихватано и тумачено знатно шире, не само као питање праведног и неправедног, већ и као вечито филозофско питање борбе добра и зла.¹ Отуда, када се проучава настанак, развој, примена и тумачење права у старом Риму, у циљу лакшег разумевања неопходно је поћи од чувеног Улпијановог поимања права да „када се жели да се изучава право, треба најпре да се сазна одакле потиче назив право (*ius*). Оно је названо, наиме према правди (*iustitia*), јер као што је то лепо дефинисао Целз, право је вештина доброг и правичног. Због тога нас (правнике) понеко назива и свештеницима (правде), јер служимо правди и посвећујемо се познавању добра и правде, делећи тако правично од неправичног“.²

Схватање правника као свештеника правде условило је да су правници у Риму уживали велики углед, да се ова професија сматрала светом, тачније

¹„Остваривање задатака правника је, међутим, било отежано не само тежином филозофског питања: колико је од природе дато човеково осећање о томе шта је праведно, а шта је неправедно, исправно – него и датим друштвеним, а пре свега политичким условима, тј. посебним интересима владајућих слојева“. Опширније: Сич, М. – Практикум из римског приватног права, Нови Сад, 2002, стр. 17.

²*Iuri operam daturum prius nosse oportet, unde nomem iuris descendat. Est autem a institutia appellatum: ut eleganter Celsus definit, ius est ars boni et aequi. Cuius merito quis nos sacerdotes appellat: iustiam namque colimus et boni et aequi notitiam profitemur, aequum ab iniquo separantes, licitum ob illicito discernentes, bonos non solum metu poenarum, verum etiam praemiorum quoque exhortatione efecere cupientes, veram nisi fallor philosophiam, non simulatam affectantes.* Ulp. D. 1,1,1,

најсветијом (*res sanctissima*), па самим тим није се могла изразити у новцу ("вредност познавања римског права новцем се не може ни исказати нити обешчастити, чак и уколико се добровољно понуди током парнице"). Отуда су за правнике бирани представници највиших аристократских кругова,³ за које и данас у правој теорији постоји јединствено мишљење да им нема равни и да се не могу никако поредити са својим колегама у западној историји. „Пореклом од најпоштованијих и најбогатијих римских породица, које су увек допуњавале римско друштво најбољим и најпосвећенијим римским јавним службеницима, римски правници у обиму свог посла увели су упечатљиву атмосферу која се може описати у изразу свобухватног, дисциплинованог и достојанственог изражавања и понашања“.⁴

Дакле, представници дисциплинованог и достојанственог изражавања и понашања (*iurisprudentes*), занимали су се за право и бавили су се систематичном обрадом права, његовим тумачењем (*interpretatio*) и давањем мишљења како би требало решити поједини спор (*respondere*). Делатност јуриспридената састојала се у томе да на основу описаних чињеница понуде странкама одговарајуће правно решење: „Дај ми чињенице, даћу ти право“ (*Da mihi facta, dabo tibi ius*). На тај начин кроз креативну улогу јуриспридената почело је да се ствара и да се примењује право, које ће, у трећем и четвртном периоду настанка римске државе, постати и теоријски и научно уобличено, и као такво узор савременом праву.

1. Улога понтифика у примени и тумачењу правних правила

У првом периоду развоја римске државе, тумачењем и применом правних правила бавили су се понтифици, који су били у искључивој надлежности свештеничких колегија, односно патрицијског слоја. Радило се о најимућнијим и најугледнијим припадницима заједнице, за које се сматрало да ће ослобођени економског интереса, моћи комплетно да се посвете примени и тумачењу правних правила. Врло често овакви људи били су на истакнутим

³За разлику од Грка, код којих су се углавном припадници нижих слојева бавили подучавањем права или пружањем правне помоћи, и тиме себи обезбеђивали егзистенцију (поготово тзв. логографи). Логографи су представљали неку врсту правног помоћника и саветника тужиоца, чији је основни задатак био да тужиоцу напише говор. Мора се нагласити да је у складу са ондашњим законима било да онај који би учествовао пред судом у туђе име није смео да узима накнаду за рад.

⁴О томе: Šarac, M. – *Artes Liberales*, Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci, br.1, 2010, str. 505-512.

ARE KNOW-HOW AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AN INITIAL REASON FOR JOINING FRANCHISING NETWORK¹

Strahinja D. Miljković

Assistant professor, LL.D Faculty of Law,
University of Priština with the temporary seat in Kosovska Mitrovica,
Republic of Serbia
e-mail: strahinja.miljkovic@pr.ac.rs

Aleksandra Vasić

Teaching Assistant, LL.M.Faculty of Law,
University of Niš, Republic of Serbia

Goran Tišić

Teaching Assistant, LL.M., Faculty of Law,
University of Priština with the temporary seat in Kosovska Mitrovica,
Republic of Serbia

Abstract

The need for further self-expansion of capital and conquer new markets through the minimum investment can be achieved through franchising as a specific method investment contract business. Using successful business methods, reduced investment risks and independence in operations are one of the reasons accession franchising network in by a potential franchisee. The franchisor is obliged to at the time of conclusion of the contract the franchisee download intellectual property rights.

Franchisor upon the conclusion of the contract (in accordance with a particular form of franchise agreements) explicitly states that the rights

¹This is a result of research on the project „Approximation of the Serbian law with the EU law”, funded by the Faculty of Law, University of Niš, during the period between 2013 and 2018.

of intellectual property given for use to the franchisee. The reason for this is precisely the point of the fact that certain intellectual property rights may not be the subject of a certain franchise agreements. Intellectual property rights which are given to a franchising agreement are: 1) brand; 2) logo; 4) designation; 5) design; 6) copyright and related rights; 8) software and 9) patents. Only the intellectual property rights that characterizes the market prestige, represent one of the initial basis for accession to the franchising network in by a potential franchisee. Prestige transferred intellectual property rights should be the franchisee to provide not only the services provided or the goods they sell to be recognized in the eyes of potential customers, but to this strain, and licensed intellectual property rights allow the franchisee to gain privileged market position in relation to the potential competition.

Keywords: *franchising, franchisor, franchisee, franchise, intellectual property rights, prestige transferred*

1. INTRODUCTION

Etymology of the term franchising comes from Anglo-American speaking area, where the institute begins in a modern form known even today. Although the term franchising comes from Anglo-American speaking area, it finds its source in an old French word *la franchise*,² most often used to describe freedom, honesty, openness.³

Franchising, as well as franchise agreement went through two phases in its development: a) phase of a traditional concept and b) phase of an integral concept.⁴ Traditional concept of franchising business is characterized by assignment of power

²The term *franchise* was used for the first time in medieval France. Franchise was the title of a contract concluded between the king and the city council, on basis of which the city council was guaranteed the governing right in the frame of its activities, as well as in relations between the city and the state. This kind of the franchise city was known by the name of „*Ville Franche*“ – Mendelsohn, M., *Franchising in Europe*, London 1992, 107.

³Драшкић, М., *Уговор о франшизингу*, Београд, 1983, 11.

⁴Jović, M. V., „Franchising u praksi, istine i zablude“, *Kooperacija (franšizing) uslov opstanka malih privrednika i velike kooperacije*, Zbornik radova sa sabora malih privrednika održanog u Vrnjačkoj Banji 26–28. XII 1990, 4.

of products sale along with the right to use the trade name.⁵ In contrast to the traditional concept, integral concept begins-develops in a more complex development of market of products and services. Integral concept lies on an ongoing business cooperation of the franchisor and the franchisee, which beside services, products and trademarks relates to the overall business, *advertising* strategies and plans, intellectual property rights, monitoring, *know-how*, *goodwill*,⁶ as well as other business methods. The above mentioned leads to the conclusion that the integral concept of franchising business is characterized by a strong and continuous personal communication between the franchisor and the franchisee, because the franchisor assigns a *franchise package*⁷ to the franchisee.

Our legal transactions earlier thought of and still concern the franchise agreement as an innominate contract. Being an innominate contract, provisions of Contract Law which set in order lease and similar actions are being analogously applied on it. Legal non-standardization of the franchise agreement is significant during conclusion of a contract because contracting parties, regarding legal and construction complexity, are obliged to regulate contractual relations precisely and in detail. Being an innominate contract on which general rules of Contract Law are being applied, due to the lack of legal normative and underdeveloped or deficient business and court practice, implies the appearance of leaks which open wide space for fraudulent actions of the franchisor, being economically dominant contractual party (determines content of the contract). Content, therefore a central part of the franchise agreement is made of intellectual property rights which the franchisor assigns on a time-based use to the franchisee while governing own franchising unit. Because of the lack of existence of franchise agreement legal standardizing, as well

⁵This kind of franchising business concept appears as a simple concept, appears as the relationship between producer and buyer, where buyer gains a part of producer's identity. – Спасић, И., *Франшизинг посао*, Београд, 1996, 15.

⁶*Goodwill* is embodied in: 1) trade name; 2) logo; 3) appearance and 4) business area. *Goodwill* is defined as a boon and benefit from the good name, reputation and connection of a business. This is an attractive force that brings buyers. This is what distinguishes earlier established business from a new business at the beginning. *Goodwill* of a business must come from a particular city or source. No matter how extended or dispersed can be its effect, *goodwill* has no effect if there is enough power to attract direct customers to the source from which it arises. – Mendelsohn, M., *Franchising law*, Second edition, Richmond, 2004, 210.

⁷Under the package, the rights include: „...trade name, and/or trade mark and/or service mark, know-how, business and technical methods, procedural system, and other industrial and/or intellectual property rights...” art. 1. European Code of Ethics for Franchising, available: <http://www.franchise-fff.com/base-documentaire/finish/206/327.html>, May 2016.

ПРИМЕНЛИВОСТА НА ИНСТИТУТОТ МОЛЧЕЊЕ НА АДМИНИСТРАЦИЈАТА ВО МАКЕДОНСКОТО ЗАКОНОДАВСТВО

Јадранка Денкова

Вонреден професор, Правен факултет, Универзитет Гоце Делчев Штип

E - mail: jadranka.denkova@ugd.edu.mk

Андреј Ангеловски

Магистер, Министерство за финансии

E - mail: andrej_angelovski@yahoo.com

Апстракт

Во Република Македонија во досегашното законодавство под „молчење на администрацијата“ се подразбира законска пресумпција, според која по повод поднесено барање од странка до орган на државна управа, кога органот не одговара на барањето (не решава по него) во законски предвидениот рок, се смета дека е одбиено барањето на странката. Меѓутоа, од ова општо правило на „молчењето на администрацијата значи одбивање“ постои исклучок, кој е широко застапен во материјалното законодавство. Со овој труд, всушност, се докажува дека примената на институтот „молчење на администрацијата“ во Законот за општата управна постапка не продуцира ефикасност во решавањето на управните предмети. Понатаму, се потврдува дека прецизното и јасно воспоставување на институтот „молчењето на администрацијата значи одобрување“ во Законот за општата управна постапка како исклучок од општото правило ќе влијае на ефикасното решавање на управните предмети и на остварувањето на правата, обврските и на правните интереси на странките во административната постапка. И уште едно мошне важно прашање на кое овој труд се осврнува е прашањето дали институтот „молчење на администрацијата значи одобрување“ може да биде сеопфатен, односно еднакво применлив во сите управни постапки. Одговорот е, се разбира, негативен. Со донесувањето на новиот Закон за општата управна постапка, кој почна да се применува од 31.07.2016 година е нормирано општо правило без исклучоци

според кое странката има право на жалба до повисокиот орган во случај да не добие одговор по уредно поднесено барање во пропишаниот рок. Заклучокот од резултатите од истражувањето е дека постои неприменливост на исклучокот од правилото „молчењето на администрацијата значи одбивање“ и притоа се даваат насоки и препораки за идно поуспешно и поедноставно постапување преку воведување на моделот „молчењето на администрацијата значи одобрување“, секако, секаде каде што е тоа можно (каде што не се загрозува јавниот интерес и не се повредуваат правата на трети лица).

***Клучни зборови:** молчење на администрацијата, администрација, законска поставеност, практична применливост, начела, ефикасност, одговорност.*

THE APPLICABILITY OF THE INSTITUTE OF ADMINISTRATIVE SCIENCE IN THE MACEDONIAN LEGISLETION

Jadranka Denkova

Associate professor PhD, University Goce Delchev in Shtip, Faculty of
Law, Macedonia

e-mail: jadranka.denkova@ugd.edu.mk

Andrej Angelovski

Master in Law, Ministry of Finance in Skopje, Macedonia

e-mail: andrej_angelovski@yahoo.com

Abstract

In the Republic of Macedonia "administrative silence" means a legal presumption according to which on the occasion of a request submitted by the party to the state authority, the authority does not respond to the request in the legally prescribed period and it is considered rejected by the party's request. However in this general rule of "administrative silence means rejection" there is an exception, which is widely represented in the substantive law. This research proves that the application of "administrative

silence" in the Law of Administrative Procedure does not produce efficiency in resolving legal complaints. Furthermore, it confirms that precise and clear establishment of "administrative silence means approval" in the Law on Administrative Procedure as an exception to the general rule can positively affect handling of administrative cases and shall exercise their rights, obligations and legal interests of the parties in the administrative procedure. This research addresses the basic principles of administrative procedure and mostly the principles closely related to the institute of "administrative silence means approval". Furthermore, this research examines the question whether the institute of "administrative silence means approval" can be equally applicable to all of the administrative procedures. The response is, of course, negative. The conclusion from the survey implies that the current rule "administrative silence means rejection" provides guidelines and recommendations for future successful and simpler treatment by introducing the model of "administrative silence means approval" where it does not jeopardize the public interest and does not violate the rights of the third parties. Moreover, this research contributes to strengthening, improvement and further development of the principles of effective public administration and greater achievement of the "administrative silence" institute in the Republic of Macedonia.

Keywords: *administrative silence, administration, legal structure, practical applicability, principles, efficiency, responsibility.*

Вовед

Услугите на јавната администрација се од суштествена важност за граѓаните во едно демократско општество, поради што потребно е да се создаде современа, професионална, одговорна и ефикасна јавна администрација, која ќе ги подобри и ќе ги унапреди односите со граѓанинот, односно ќе ја крене нивната комуникација на едно повисоко ниво, притоа ставајќи се во негова потполна служба. Институтот „молчење во

THE MEANING OF DISSUASIVE, PROPORTIONATE AND EFFECTIVE SANCTION IN DISCRIMINATION CASES

Zaneta Poposka

Assistant Professor, Faculty of Law, State University Goce Delchev,

e-mail: zaneta.poposka@ugd.edu.mk

Abstract

The phenomenon of discrimination has been recognized in international law, the European Convention on Human Rights and the law of the European Union, subsequently the anti-discrimination Directives, and its personal and material scope of protection is clearly defined. The effective protection and mechanisms for countering discrimination including *inter alia* sanctions that are dissuasive, proportionate and effective in every national context is an obligation provided in the anti-discrimination law on international and national level.

This paper elaborates the position of the remedies and sanctions in the existing anti-discrimination legislation, specifically the European Union law. The paper analyses the types of sanction available in different national legislation, among others the administrative sanctions and fines, compensation of pecuniary and non-pecuniary damages, warning, mediation, and obligation to implement anti-discrimination policies. Furthermore, the paper identifies the key challenges and obstacles linked with adequate sanctioning in discrimination cases, especially in light of the principle of dissuasiveness, proportionality and effectiveness of the remedy. Finally, the paper draws conclusion from the case law of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union, elaborating more on what encompass the deterrent effect of the sanction. The text uses results from research and survey that have been conducted in the European Union and draws conclusions from the international and national case law.

Keywords: *anti-discrimination legislation, sanctions, dissuasive, effective, proportionate*

INTRODUCTION

The principle of equality is a fundamental principle of human rights, which is based on the equal worth and dignity of all human beings. This principle is articulated in all international and regional human rights instruments (Poposka, 2014, pp.1-2). Equality is an evolving concept, developing from formal, *de jure* equality to substantive, *de facto* equality. Nowadays, the aim of a democratic society is to accomplish substantive equality (Poposka, 2012, pp.29-30). As societies' turns to substantive equality, the question of access to justice and effective remedies comes into the forefront of discussion. As stated by the Directive 2006/54/EC “[t]he provision of adequate judicial or administrative procedures for the enforcement of the obligations imposed by the non-discrimination Directives is essential to the effective implementation of the principle of equal treatment” (Preamble, recital 29). More precisely, without adequate remedies and sanction as well as their enforcement there is no effective implementation of the anti-discrimination legislation. Practice shows that effective remedies are seen as crucial to encourage victims to seek justice. But, the concept of sanctions evolved throughout the years, from narrow sense of punitive and penalising measures aimed at redress for victims of discrimination, to broader sense of measures addressing discrimination on societal level.

This duty is stipulated in vast majority of international and regional human rights instruments. The human rights treaties, such as: International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Article 6), Convention on the Elimination of Discrimination Against Women (Article 2(c)), Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Article 13), are providing for effective legal remedies in cases of discrimination. In addition, United Nations in 2005 has adopted the Basic Principles and Guidelines on the Right to a Remedy and Reparation for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law, where the types of compensation and remedy that should be available are elaborated.

On regional European level, the European Convention on Human Rights (Article 13) as well as the Charter of Fundamental Rights of the European Union (Article 47) are clearly stipulating the duty for effective legal remedies. Furthermore, Article 17 of Directive 2000/78/EC provides that “Member States shall lay down the rules on sanctions applicable to infringements of the national provisions adopted pursuant to this Directive and shall take all measures necessary to ensure that they are applied. The sanctions, which may comprise the payment of compensation to the victim, must be effective, proportionate and dissuasive”. Essentially the same substance can be observed in the provisions of other

secondary legislation of the Union, such as Directive 2000/43/EC (Article 15), Directive 2004/113/EC (Article 14), Directive 2006/54/EC (Article 18 and 25), Proposal for a Directive COM(2008)246 final (Article 14), and Directive 2010/41/EU (Article 10).

Thus, basic principle that effective judicial defence of rights is necessary and procedural rules must be no less favourable is set, especially in requiring the sanctions to be effective, proportionate and dissuasive. However, the international documents do not provide detailed guidance regarding the nature of such sanctions. Only on two issues the Court of Justice of the European Union provided guidance in *Asociatia Accept case*, noting that *first*, a purely symbolic sanctions cannot be regarded as compatible with the correct and effective implementation of the non-discrimination principle, and *second*, that this requirement should apply individually to each remedy made available in the national system (Case C-81/12 *Asociatia Accept v Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii* [2013]). For the rest of the interpretation, the countries have retained autonomy on procedural law, i.e. on interpretation of this standard and deciding the *modus operandi*. Thus, regimes of sanctions vary from a country to a country, depending predominantly of the aim of the anti-discrimination legislation and the legal context and legal tradition in each country.

1. TYPES OF REMEDIES AND SANCTIONS IN ANTI-DISCRIMINATION LEGISLATION

Existing remedies and sanctions in the existing anti-discrimination legislation, similarly to the other types of legislation, can be clustered into two groups depending on the aim that wants to achieve, one being the backward-looking and the other, forward-looking. Most of the sanctions fall into the group of civil remedies, but sanctions also include administrative penalties, criminal proceedings and exclusion from advancement. All types of sanctions explained in detail below, civil, administrative, disciplinary and criminal, falls within one if these two groups, backward-looking or forward-looking. Which type of sanction will be selected in the concrete case depends on the legal instrument on which the case is initiated and based, the aim that wants to be achieved and the type of liability for violation of the principle of anti-discrimination in the given legal system. Most of the times, these remedies will interact. As stated by the Court of Justice of the European Union in *Firma Feryn case* “[i]f it appears appropriate to the situation at issue in the main proceedings, those sanctions may, where necessary, include a finding of discrimination by the court or the competent

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ОТПРАВЛЕНИЯ УГОЛОВНОГО ПРАВОСУДИЯ В ОТНОШЕНИИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

А.А. Анисимов

Кандидат юридических наук, доцент,

Центральный филиал Российского государственного университета

правосудия

e-mail: arthur6708@mail.ru

В.Г. Просвирнин

Кандидат юридических наук, доцент, заведующий кафедрой уголовного

права, Центральный филиал Российского государственного университета

правосудия

e-mail: vprosvirnin@gmail.com

Аннотация

В статье рассматривается основное содержание международных нормативно-правовых актов по охране прав и законных интересов несовершеннолетних в уголовном судопроизводстве. Приводятся требования международных стандартов при отправлении правосудия, область их применения, указываются принципиальные аспекты в сфере регулирования отношений с несовершеннолетними при совершении ими преступлений; дается краткий анализ содержащихся в нормативных актах гарантий.

Ключевые слова: международные нормативно-правовые акты; гарантии прав несовершеннолетних; регулирования уголовно-правовых отношений с несовершеннолетними; отправление правосудия; предупреждение преступлений; уголовное судопроизводство.

INTERNATIONAL STANDARDS OF CRIMINAL JUSTICE JUVENILE

Abstract

The article discusses the main contents of international legal acts on protection of rights and legitimate interests of minors in criminal proceedings. Given the requirements of international standards in the administration of justice, the scope of their application, identifies the principal aspects in the sphere of regulation of relations with minors when they commit crimes; a brief analysis contained in the normative acts guarantees.

Keywords: *international normative-legal acts; guarantee the rights of minors; regulation of criminal legal relations with minors; the administration of justice; the prevention of crimes; criminal procedure.*

История права вообще и российского в частности показывает, что особое правовое положение несовершеннолетних в уголовном судопроизводстве стало юридической реальностью относительно недавно. Первоначально забота о малолетних правонарушителях и защита их прав осуществлялись в качестве отдельных благотворительных акций со стороны каких-либо лиц или организаций.

Впервые специальные нормы уголовного судопроизводства в отношении несовершеннолетних были реализованы в законодательстве и уголовно-исполнительной системе Австралии. Первый суд для несовершеннолетних был создан в 1890 г. в Австралии, затем – в 1894 г. в Канаде [1].

Но наибольшее развитие ювенальная юстиция получила в США. Так, еще в 1824 г. в Нью-Йорке был создан первый реформаторий для детей с целью оградить их от содержания в тюрьмах совместно со взрослыми преступниками. В 1831 г. закон штата Иллинойс установил, что наказание несовершеннолетних за некоторые виды преступлений должно отличаться от наказания взрослых. В 1869 г. в Бостоне (штат Массачусетс) впервые были организованы заседания суда специально для рассмотрения дел несовершеннолетних, а также осуществлен первый опыт применения к ним режима пробации (воспитательного надзора), ставшей впоследствии одним из самых распространенных и, по мнению американцев, самых действенных методов перевоспитания несовершеннолетних правонарушителей [2]. Федеральное законодательство США уже содержало предписание о

рассмотрении дел несовершеннолетних в возрасте до 16 лет отдельно от взрослых преступников. И, наконец, постоянно действующий суд для несовершеннолетних, совершивших различные преступления и правонарушения, был создан 2 июля 1899 г. в г. Чикаго, штат Иллинойс [3].

Это стало возможным потому, что нельзя не признать, что несовершеннолетние обладают рядом возрастных, социальных и психологических особенностей, которые должны быть учтены в ходе расследования и рассмотрения уголовного дела, при вынесении обвинительного приговора, назначении меры наказания и в других случаях. Эти особенности также влияют на субъектов ювенальных правоотношений, которые должны обладать специальными знаниями и умениями для объективного расследования и при принятии решений по конкретному уголовному делу. Постепенно в обществе сложилось понимание этих особенностей личности несовершеннолетних правонарушителей, необходимости специальных мер наказания, дополнительных гарантий для самих нарушителей закона, и создании особых учреждений для несовершеннолетних, признанных виновными в нарушении уголовно-правовых норм.

Понимание психических, физиологических и социальных особенностей лиц в подростковом возрасте привело к разработке специальных правил отправления правосудия по данным категориям дел, что реализовалось в каждой стране по-разному. Основные отличия проявились в различии судебных систем: подсудности по делам несовершеннолетних, организации деятельности и составе суда, гарантиях прав для несовершеннолетних и др. В России в современных условиях реформирования судебной системы ничего не говорится о каких-либо ближайших перспективах развития и реорганизации ювенальной юстиции, т.к. вопрос о формах отправления правосудия по делам несовершеннолетних до настоящего времени остается дискуссионным.

Тем не менее, с развитием интеграционных процессов и тесных связей в мировом правовом сообществе, унификации основополагающих принципов и понятий по основным вопросам права, возникла необходимость в установлении единых правил обращения с несовершеннолетними, координации действий различных государств в сфере охраны прав и свобод несовершеннолетних правонарушителей, что проявилось в принятии ряда международных документов. Универсальный международно-правовой акт о защите несовершеннолетних – первая Декларация о защите прав детей – был принят Лигой Наций в 1924 г.

ВЕШТАЧЕЊЕТО КАКО ДОКАЗНО СРЕДСТВО ВО КРИВИЧНАТА ПОСТАПКА НА АНГЛИЈА И ВЕЛС

Никола Мицковски

Доц. д-р, МИТ Универзитет, Скопје,

e-mail: nmickovski@gmail.com

Весна Трајановска

Ас. м-р, МИТ Универзитет, Скопје,

e-mail: yesna.trajanovska@yahoo.com

Апстракт

Донесувањето на новиот Закон за кривична постапка и неговото стапување на сила значеше и напуштање на претходната матрица на кривична постапка која беше структурирана како доминантно европско – континентален тип при што се трансформира во нов модел на постапка со доминантни акузаторни елементи. Нужно, во новата констелација на нормативни парадигми кои ги воспостави Законот за кривична постапка, покрај другите обемни и реформски зафати, суштински измени претрпи и вештачењето како доказно средство. Со цел да се извлечат заклучоци за максимално ефикасно и правилно користење на ова доказно средство во новиот концепт на кривична постапка, нужно е да се земат предвид и искуствата за примена на ова доказно средство од земјите кои оригинерно го поставиле и користат во акузаторниот модел на кривична постапка, пред се искуствата од англиската кривична постапка. Ваквиот пристап добива на значење ако се земе предвид фактот дека во англискиот систем на кривична постапка се повеќе се инкорпорираат елементи карактеристични за континенталниот тип на постапка. При оваа операција, заради добивање на целосна слика за поставеноста на вештачењето, мора да се земат и

нормативните барања на статутарното право, но и стандардите кои ги поставува прецедентното право, особено по прашањето за т.н. стандард за прифатливост на вештачењето. Исто така, како интересна солуција го издвојуваме решението за проблемот на финансиското оптоварување кое со себе го носи користењето на ова доказно средство а тоа е можноста двете странки да се согласат за вештак да назначат заеднички прифатливо лице.

Клучни зборови: вештачење, реформа, акузаторна постапка

EXPERTISE AS A MEAN OF EVIDENCE IN THE CRIMINAL PROCEDURE OF ENGLAND AND WALES

Nikola Mickovski

PhD, Assistant professor, MIT University, Skopje

e-mail: nmickovski@gmail.com

Vesna Trajanovska

LLM, Teaching assistant, MIT University, Skopje

e-mail: yesna.trajanovska@yahoo.com

Abstract

Passing on the new Law on criminal procedure and its coming into force, meant abandoning the previous matrix of the criminal procedure that was structured as dominant European- continental type of procedure and it was transformed into a new model with dominant adversarial elements. In the new constellation of normative paradigms

that were established by the new Law on criminal procedure, besides the rest of the voluminous and reform interventions, expertise as a mean of evidence, was essentially changed. In order to draw out conclusions for maximum efficiency and correct exercise of this mean of evidence in the new concept of the criminal procedure, it is also important to take into consideration the experiences of exercise of expertise from the countries that originally based it and used it in adversarial model of criminal procedure, in the English criminal procedure, first of all. This approach is of great importance especially if one considers the fact that in the English system of criminal procedure more and more elements characteristic of continental type of procedure are incorporated. During this action, for obtaining complete picture of the position of the expert witnessing, normative requests of the statutory law have to be taken into consideration and the standards based by the case law as well, especially the question for the so called standard of admission of expert witnesses. In addition, as an interesting key answer of the solution of the problem of financial overburden that carries the exercise of this mean of evidence may be pointed out; that is the possibility of the two parties to agree on appointing mutually agreeable expert witness.

Keywords: expertise, reform, adversarial procedure.

Вовед

Англиската кривична постапка, како постапка од земја од која оригинерно потекнува common law системот и акузаторниот тип на постапување, што се однесува на вештачењето како доказно средство, во целост ги имплементира поставките карактеристични за теоријата за вештакот како научен сведок. Заради инхерентните карактеристики на акузаторниот тип на постапка и поставеноста и улогата на вештачењето како доказно средство, особено ако се има предвид влијанието на прецедентното право, како круцијални се издвојуваат две прашања: прашањето за начинот на регулирање и избор на вештите лица (од страна на странките или самиот суд) и тесно поврзано и зависно со тоа, прашањето за стандардот на прифатливост на извршените вештачења.

1. Нормативна поставеност на вештачењето

1.1. Избор на вештаци

Во однос на првото прашање, начинот на вклучување на вештите лица, судиите во Англија и Велс, барем што се однесува на постапката на докажување, заемаат релативно пасивна улога, дозволувајќи им на странките самостојно да одлучуваат за тоа дали, колку и кои факти ќе ги докажуваат, односно кои докази ќе ги соберат и ќе ги изведат во поддршка на својот случај. Меѓутоа, за разлика од САД, каде ангажирањето на научните сведоци секогаш било оставено во диспозиција на волјата на самите странки, како куриозитет се издвојува фактот што од историска перспектива, примената на вештачењето во англиската кривичната постапката, најпрвин започнало со таканаречени независни стручни сведоци, назначени од страна на самиот суд.

Како преседан кој ја менува вака востановената пракса се издвојува одлуката од 1782 година на врховниот судија Лорд Менсфилд во случајот *Folkes v. Chadd*, каде дозволил ангажирањето на стручни лица да се изврши од страна на самите странки. Иако ваквата одлука во случајот, судијата го образложил со тоа што лично го познавал стручното лице ангажирано д една од странките за научен сведок и лично гарантирал за неговата непристрасност, сепак преседанот го овозможил и условил странечкото ангажирање на вештаци да се издиференцира како доминантен облик на регрутација на стручно вонправно знаење како средство за утврдување и оцена на факти во англиската кривична постапка.

Во натамошната еволуција на постапувањето, со нагласувањето на техничката природа на доказите во кривичната постапка и зголемениот напредок на науката и техниката, а како директна последица на тоа и зголемена улога на експертите, традиционалната улога на судот како краен утврдувач на фактичката состојба, била ставена во релативно подредена положба во однос на улогата стручниот сведок, бидејќи пресудата на судијата сè повеќе станувала зависна од специјализираното вонправно знаење на експертите.

Дополнително негативно влијание на ваквата поставеност на вештачењето во англиската кривична постапка извршиле пред сè идентификуваните недостатоци на теоријата за вештакот како странечки ангажиран научен сведок, особено појавата на таканареченото купување на експерти, регистрирана уште во 18 век, што пак од своја страна уште повеќе ја

НЕЧЕСНИ ДОГОВОРНИ КЛАУЗУЛИ И НЕЧЕСНА ДЕЛОВНА ПРАКТИКА ВО АВИОНСКИОТ ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

Борка Тушевска

Доцент на Правен факултет при УГД, Штип,

borka.tusevska@ugd.edu.mk

Апстракт

Улогата и значењето на авионската индустрија за секоја национална економија и воопшто за глобалната (светска) економија, достигна големи размери во денешницата. Во модерните услови на промет на стоки и услуги, значењето на авионската индустрија директно се одрази на правниот режим на превозот, и тоа како на национално, така и на меѓународно ниво.

Посебен и исклучително битен сегмент во авионската индустрија претставува превозот на патници. Покрај економската важност на овој вид превоз, од правен аспект исклучително битна е рамката што треба да обезбеди соодветен правен основ за заштита на правата на договорните страни. Како потврда за важноста на правните аспекти на ова проблематика, се јавуваат бројните судски спорови од Б2Ц договори склучени помеѓу авионските компании и патниците како *потрошувачи на услугите*.

Токму важноста на правниот режим на авионскиот превоз на патници, го определи и фокусот во овој труд и тоа: општите услови за превоз на патници во авионскиот сообраќај, нивната полноважност во смисла на „*чесност или нечесност на договорните калузули*“, и „*чесноста или нечесноста на деловната практика*“ на авионските компании во договорните односи со патниците како потрошувачи на услуги.

Заштита на правата на потрошувачите во авионскиот превоз ќе биде предмет на анализа од аспект на Закон за облигационите и стварноправните односи во воздушниот сообраќај, Регулацијата (ЕЗ) 261/2004 од 11 февруари 2004 година, Анексот I од Мултилатералната спогодба за основање на Европска заедничка воздухопловна област од 9 јуни 2006 година, општите и посебните

услови на авионските компании спрема патниците, и конечно, потрошувачката (деловна) политика на компаниите во авионската индустрија.

Клучни зборови: *потрошувачи, осигурување, нечесни клаузули, одговорност, превоз.*

UNFAIR CONTRACT TERMS AND UNFAIR BUSINESS PRACTICE IN AIR CARRIAGE OF PASSENGERS

Borka Tushevska, PhD

Faculty of Law, University Goce Delchev – Shtip

Borka.tusevska@ugd.edu.mk

Abstract

The role and the importance of aircraft industry of each national economy, and for global (world) economy, reached a large scale. In the modern terms of supplying goods and services, the importance of the aircraft industry directly affect the legal regime governing transport at national and international level too.

Particular and extremely important part of aircraft industry, is the transport of passengers. Despite economic importance of this type of transport, legal regime governing this area has a great meaning too. The importance of the legal regime derives from the need to ensure stable legal basis for protection of the contracting parties. As an additional confirmation of the importance of stable legal regime in this area, is the existance of numerous disputes in B2C contracts (*airplanes companies verus passengers as a consumers of these services*).

The importance of this part of the aircraft carriage of passengers determined the focus in this article such as: general terms for carriage of passengers in aircraft transport, and its legality in the context of the “*fairness and unfairness of the clauses*” and “*fairness and unfairnes of*

the business practice” of the aircraft companies towards the passengers.

The protection of the passengers rights in aircraft carriage will be studied through the Law on Obligations and Property Relations in Air Transport, Regulation (EC) 261/2004 of 11 February 2004, Annex I of the Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area by June 9, 2006, Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air, Montreal 1999, the general and specific requirements of airlines, consumer policy in the airline industry.

Key words: *consumers, insurance, unfair terms, liability, transport.*

Вовед:

Во последните децении на 20-ти и во почетоците на 21 век, се до денес, авионскиот превоз на патници доживува експанзија. Под влијание на глобалните промени, масовниот и брз промет на стоки и услуги, либерализацијата на пазарот на труд и капитал, авионскиот превоз стана суштествено битна сообраќајна гранка за секоја национална и воопшто за глобалната економија.

Во овој сегмент од авионскиот превоз своевидно и исклучително битно значење има превозот на патници. Во денешницата, воопшто не изненадува фактот што учеството на авионскиот превоз на патници во Европската и светска економија покажува константен раст, а потребата од овој вид на услуги покажува тенденција на константно зголемување.¹

Под влијание на ваквата фактичка состојба во авионската индустрија, значително се зголеми улогата и значењето на аеродромите во секојдневните транспортни маршрути, и тоа, како во превозот на стока, така и во превозот на

¹Согласно последно објавената статистика на Eurostat Statistics Explained, во рамки на Европа зголемен е процентот на превоз на патници во однос на превоз на стока, каде поради превозот на тешки и груби стоки, метали итн., поексплоатиран е поморскиот транспорт на стока, или мултимодалниот транспорт што од стручната фела се перцепира како најсофистициран и најекономичен модел на превоз. Види повеќе за ова: Zelenika R., Lotrič T., Bužan E., Multimodal Transport operator liability Insurance model, Promet – Traffic&Transportation, Vol. 23, No. 1, 2011, pp. 25-38.

КОДЕКС ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА НА НОТАРИТЕ

Ебру Ибиш

Магистер по правни науки

Европски Универзитет Република Македонија

ebbru.ibis@eurm.edu.mk

Апстракт

Истражувањето спроведено во рамките на овој труд е насочено кон анализа на моралните норми на однесувањето на нотарот, нотарската функција во Република Македонија, Кодексот за професионална етика на нотарите, меѓународната унија на латинскиот нотаријат, како и принципите на нотарската етика. Нотаријатот е самостојна и независна јавна служба која врши јавни овластувања врз основа на закон по барање на граѓаните, правните лица, државните органи и останати институции. Правичноста и правдата се главните столбови на кои мора да се придржува нотарот. Оттука произлегува и обврската на нотарот при склучување на нотарски работи странките да ги третира на еднаков начин без присуство на било каква дискриминација. За да добиеме една општа слика за етичките односно моралните карактеристики на нотарот со помош на анализа, синтеза и компаративниот метод ќе дадеме еден општ приказ како е регулирано во кодексот за професионална етика на нотарите а како во етичките принципи на нотаријатот усвоени во Мексико. Етиката на нотаријатот е многу битен сегмент од нотарската професија. Бидејќи тука се опфатени главните карактеристики на нотарите односно чесноста, трпеливоста, соработката, односот со странките, усовршување на персоналниот углед, колегијалноста, чување на професионална тајна и професионалните обврски.

Клучни зборови: *нотаријат, нотарска етика, принципи на нотарска етика, нотарска функција, кодекс за професионална етика*

CODE OF ETHICS OF NOTARIES

Ebru Ibish

LL.M Criminal Law

European University Republic Of Macedonia

ebru.ibis@eurm.edu.mk

Abstract

The aim of this research is to analyze the ethical codex of notary, notaries way of working in Republic of Macedonia, codex of professional ethics, international union of latin notary and finally the principles of notary ethics. Notary is an independent public service that performs public authorizations based on the law at the request of citizens, legal persons, public authorities and other institutions. Fairness and justice are the main pillars of which must comply with the notary. And the main thing from here is about the obligation of the notary when signing the notary working parties treat them in the same way in the absence of any discrimination. To get a general picture of the ethical or moral characteristics of a notary public by means of analysis, synthesis and comparative method will give a general overview as regulated in the code of ethics of notaries and as the ethical principles adopted notary in Mexico. The ethics of the notary public is an important segment of the notary profession. Because here it covers the main features of notaries or honesty, tolerance, cooperation, public relations, development of personal reputation, collegiality, professional secrecy and professional obligations.

Keywords: *notary, ethics of notary, principles of notarial ethics, notarial function, code of ethics of notaries*

Вовед

Работата и кариерата за која се определува секоја индивидуа е една од најважните животни одлуки, бидејќи понатаму професијата ни станува дел од секојдневието, најважна работа во овој контекст е дали ќе се однесуваме професионално имајќи ги во предвид и моралните вредности на нашата професија?

Во рамките на овој труд е опфатена нотарската работа поточно професионалната етика на нотарите во Република Македонија; историскиот развој на нотаријатот; нотарските дејности и функции во Р.М; моралните норми на однесување односно моралот на нотарот и нотарска етика; конечно детално е опфатен и кодексот за професионална етика на нотарите во компарација со принципите на нотарска етика усвоени во Мексико Сити.

Нотаријатот постоело уште во стариот Рим, лицата коишто вршеле нотарски дејности се нарекувале писари па оттука потекнува и зборот „нотар“. Имајќи ја во предвид нотарската професија ќе прикажеме една морална т.е. етичка рамка врз основа на што се потпира и моралот на нотарите.

Сеуште не постои општоприфатена дефиниција за моралот, бидејќи тоа што е неморално во нашата земја може да претставува морално однесување во друга земја, но имајќи ги во предвид овие појави би можеле да кажеме дека: моралот е збир на правила на определено општество или општествена класа за содржината и начинот на меѓусебните односи на луѓето и на човечките заедници.

Нотарот е должен да го има во предвид етичкиот кодекс на однесување при воспоставување контакти со своите клиенти и комуникација со странките. Кодексот за професионалната етика на нотарите е збир од усвоени начела по кои треба да се управуваат нотарите во својата работа.

Кодексот е составен од седум точки во кои се опфатени должностите за примена на кодексот; членување во комората; професионални обврски на нотарите; односи со странки; унапредување на личниот и персонален углед; односот на нотарите со нотарските приправници; фирма на нотарската канцеларија и сл.

За разлика од кодексот, принципите на нотарска етика се составени од десет точки и завршни размислувања. Во рамките на принципи на нотарска етика станува збор за : стручна подготовка; нотарски канцеларии; односи со колеги и професионални тела; нотарска конкуренција; јавност; избор на нотарите; лични аспекти на нотарски услуги; професионална обврска за доверливост; непристрасност и независност; совесност и одговорност и завршни размислувања

Краток историски развој на нотаријатот

За татковина на модерниот европски нотаријат се смета Италија каде што тој бил признат во времето на Фридрих Барбароса и папата Александар III.

LOCATIO CONDUCTIO OD RIMSKOTO PRAVO И НЕГОВИТЕ СОВРЕМЕНИ „ПРАВНИ НАСЛЕДНИЦИ“

(I)

Димитар Апасиев

Доцент на Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Правен факултет e-mail: dimitar.apasiev@ugd.edu.mk

Марија Амповска

Доцент на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Правен факултет e-mail: marija.ampovska@ugd.edu.mk

Апстракт

Водејќи се од несомнениот факт дека римското облигационо право никогаш не умрело, овој коавторски труд го проследува неговиот „втор живот“ преку еден негов мал сегмент, односно преку сложениот договор кој во римското договорно право се нарекувал *locatio conductio*. Овој труд, со помош на историскиот и нормативниот метод, ги проследува видовите на овој договор од Римското право (*Ius Romanum*) преку нивните посебни карактеристики, а сè со цел да ги стави во една компаративна перспектива на современото облигационо право. Во таа смисла, вториот дел од трудот се однесува на правните правила со кои во македонското позитивно право се уредени договорите за кои сметаме дека се правни наследници на римскиот *locatio conductio*. Но, со оглед на расположливиот простор, тука – во првиот дел од оваа планирана трилогија – е опфатен само *договорот за закуп (locatio conductio rei)*; додека, пак, договорот за дело и договорот за работа ќе останат да бидат разгледувани во некоја следна прилика. Договорот за закуп ќе биде анализиран во насока на неговите карактеристики кои се јавуваат како пресликани правни стандарди или, пак, како правни правила кои своите корени ги имаат во ненадминливото Римско право. На овој начин, авторите прават обид да го прикажат влијанието на општествените промени врз овој конкретен правен институт и тоа, најпрво, во смисла на историските промени што се предизвикани кај овој

мошне значаен вид на договорни односи, а потоа и од аспект на оној сегмент кој се јавува како константа при еволуцијата и за којшто може да се каже дека општествено-економските промени немале некое позначајно влијание.

Клучни зборови: *locatio conductio, locatio conductio rei, locator, conductor, закуп, наем.*

LOCATIO CONDUCTIO IN ROMAN LAW AND ITS MODERN "LEGAL SUCCESSORS"

(I)

Dimitar Apasiev

Assistant Professor, PhD

Faculty of law - University "Goce Delcev" - Stip

e-mail: dimitar.apasiev@ugd.edu.mk

Marija Ampovska

Assistant Professor, PhD

Faculty of law - University "Goce Delcev" - Stip

e-mail: marija.ampovska@ugd.edu.mk

Abstract

Guided from the fact that the Roman law of obligations never died, this paper follows his "second life" through one small segment – the contract from the Roman contract law which was called *locatio conductio*. This paper, using the historical method, reviews this type of contract of Roman law through their special features, and in order to put them in a comparative perspective on contemporary Law of obligation. Following that direction, the second part of the paper refers to the legal rules in Macedonian law that regulate contracts which in our opinion are legal successors of the Roman *locatio conductio*. Having in mind the space that we have here – in the first part of our planned trilogy – subject of the paper is only the contract of lease, and the contracts of service and of employment will be left to be reviewed in other occasions. The contract of lease (*locatio conductio rei*) will be

analyzed through his characteristics which are rewritten from the Roman law, or as a legal provision that have their origins in the Roman law. This way an attempt will be made in order to show the impact of social change on this particular legal institution and, firstly in terms of the changes that this contract has lived through, and then in terms of the segment which appears as a constant and we can say that social change had no significant impact on.

Keywords: *locatio conductio, locatio conductio rei, locator, conductor, contract of lease.*

В О В Е Д

*Да се оддели римското од современото [право],
и да се изучува современото [приватно] право самостојно од
римското – би било возможно
исто толку, колку и да помешаш вода со оган.*

Prof. Karl von Friedrich Savigny (1779–1861)

Како двострана правна работа (*negotia bilateralia*), *locatio conductio* – скратено LC – во правно-романистичката литература, се чини со право се нарекува **најсложениот договор** од римското облигационо, поточно договорно право. Гледано од современ аспект, тој во себе ги обединувал, навидум несродните, две големи групи договори: договорите кои се правен основ за *употреба на туѓа ствар* (закуп + наем) и договорите кои се правен основ за *вршење услуги за друг* (дело + работа). Но, ваквата остра внатрешна поделба на самиот LC била непозната за Римјаните! Имено, римските правници ги сметале типовите „наем“ само како различен, но во суштина сроден подвид на односи во рамките на единствениот, монолитен и униформен договор.¹ Се чини дека Римјаните секогаш се задоволувале со

¹Така и Andrew Borkowski & Paul du Plessis, *Textbook on Roman Law*, Oxford University Press, Oxford, 2005, 276.

ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОРГАНИТЕ НА УПРАВУВАЊЕ ВО АКЦИОНЕРСКИТЕ ДРУШТВА

Проф. д-р Горан Коевски

редовен професор на Правен факултет Јустинијан Први-УКИМ, Скопје,

e-mail: gkoevski@gmail.com

Доц. д-р Борка Тушевска Гавриловиќ

доцент на Правен факултет при УГД, Штип,

e-mail: borka.tusevska@ugd.edu.mk

Доц. д-р Дарко Спасевски;

доцент на Правен факултет Јустинијан Први-УКИМ, Скопје,

e-mail: spasevski_d@yahoo.com;

Апстракт

Во последните децении на 20-ти и почетоците на 21-ви век, светската корпоративна практика потврди дека „непријателското преземање,“ „пробивање на велот на правното лице“, концептите на одговорност на членовите на органите на управување, предвидени во статусните закони, не се доволни за да се заштитат интересите на друштвото, акционерите, доверителите, вработените, и државата во еден поширок општествен контекст.

Под влијание на пост-глобалната економска криза, бројните корпоративни скандали и заострената политика на општествена одговорност на компаниите, спонтано и многу логично во бизнис сектор се наметнаа прашањето за *осигурување од одговорност на членовите на органите на управување во капиталните друштва*. Водејќи се од ова, осигурителните компании во светски рамки многу брзо и лесно го пронајдоа својот интерес на ова поле, и на

успешен начин ја проширија листата производи на пазарот на осигурување.

Ваката тенденција постепено, меѓутоа сигурно, ја манифестираше перспективата на овој вид осигурување, и тоа некаде прифатена во функција на „добро корпоративно управување“, а некаде како инструмент за заштита на бројните и различни стејхолдери (интересовни групи).

Тргувајќи од воспоставените споредбени практики и применливата законска рамка, истовремено земајќи ги предвид условите во бизнис секторот во Република Македонија, во овој труд вниманието го насочивме на „осигурувањето на членовите на органите на управување“ низ призма на осигурителните компании во Република Македонија. Фокусот на нашето внимание ќе биде на „осигурувањето од одговорност на членовите на органите на управување“ како посебен вид осигурување, и како веќе докажан инструмент на „доброто корпоративно управување.“ Главната цел на овој трудот, е преку важечкото право во Република Македонија и актуелните ставови на осигурителните компании, да се истакнат клучните и спорни аспекти што мора да се земат предвид во интерес на сите непосредни и посредни учесници.

Клучни зборови: *осигурување, одговорност, штета, орган на управување, полиса*

**INSURANCE LIABILITY OF THE MEMBERS OF THE MANAGEMENT
BODIES IN JOINT STOCK COMPANIES**

Goran Koevski

full time professor at Faculty of Law, “Justinianus Primus” University “Ss Cyril
and Methodius,” Skopje,

e-mail: gkoevski@gmail.com;

Borka Tushevska

assistant professor at Faculty of Law, UGD - Shtip,

e-mail: borka.tusevska@ugd.edu.mk;

Darko Spasevski

assistant professor at Faculty of Law, UGD - Shtip,

e-mail: spasevski_d@yahoo.com

Abstract

In the last decades of the 20-th and the beginning of 21-st century, global corporate practice confirmed that “*hostile takeover*,” “*piercing the corporate veil*,” “*liability concept of the members of management bodies*,” governed by statutory law, were not sufficient to protect the interests of the company, shareholders, creditors, employees, and the state in a broader social context.

Affected by the post-global economic crisis, numerous (world) corporate scandals, and rigorous policy of corporate social responsibility, the issue of liability insurance of members of the management bodies in capital companies appeared spontaneously and very logically. Guided by this, insurance companies worldwide, quickly and easily found their interest in this field, and expanded their list of products on the insurance market.

POLITICS

THE POWER OF EU ON THE GLOBAL INTERNATIONAL SCENE

Milka Dimitrovska

LLM, Faculty of Law, 'Saint Clement of Ohrid' University - Bitola,

e-mail: todorovmia@gmail.com

Abstract

In the paper, the ways of processing and the quantity of realization of EU power would be analyzed, i.e. the effective and potential spheres of dispersion of the EU power. Namely, the exclusive focus would be the manner in which the power is interpolated in the strategic commitments of EU, as well as that power's operationalization. The power of EU itself is a combination of the various capacities for economic, geopolitical, axiological and cultural influence; therefore the ways of realization of such power are complementary and interrelated all the while not always differentiated in strict, pure form. The strongest EU asset is the fact that as a result of the constitutive elements of the core of the EU, numerous subjects willingly or with moderate incentive identify motives for cooperation with the EU, dominantly in the economic area. Hence, the economic dimension simultaneously represents a differentiated category of power as well as basis and means for realization of the other kinds of power, which describes situation consistent with the character of the EU as an economic giant which matrix has always been emphasized in economic terms. These circumstances, predominantly (yet still, not exclusively) imply compensatory power, but also conditioning power. Taken from another perspective, EU and its member states with the variety of economic, political and societal relations are simultaneously both creators of a great sphere of global power and its beneficiaries. However, EU is facing serious limitations of its power, finding itself deficient in many areas out of which the most prominent is the military and security aspect.

Keywords: *EU, global economic power, security, compensatory power, normative power*

Introduction

The aspiration to possess power is an inherent human feature and a feature of all social and organizational creations, moreover, other kinds of societal human creations such as the law, conventions, culture, ideology etc. are tightly connected to power in a similar fashion - they are either power's instruments or its modifiers that regulate it, confine it or foster it. The EU as an economic, political and legal entity is not exempted from the eternally present tendency for considering ways of capturing greater space of influence and enhancing the capacity for assertion of its own will, interests and agendas. That would be the core of the definition of European power- capacity to influence other subjects in order for them to act in a direction preferable for the Union.¹

In this paper we would abstract ourselves from the theoretical treatment of power as a philosophical, political, social or economic notion but instead, the ways of processing and the quantity of realization of EU power would be analyzed, i.e. the effective and potential spheres of dispersion of the EU power. Namely, the exclusive focus would be the manner in which the power is interpolated in the strategic commitments of EU, as well as that power's operationalization, even though theoretizing the concept of power and the power of EU more specifically, the dissolution of power on constitutive elements or its categorization, determination of sources and legitimacy of power might introduce contentual clarification of their comprehension and interpretation. It's worth mentioning that considering the global, regional and national organizational structures for interest canalizing, the strategies and tendencies for assertion of will for certain type of behavior and action, the power is confined and quantitatively limited, but complex and divisible. Exactly from this divisibility derives the determination of the form of power that EU possesses in various areas, realizing it in different ways - directly or indirectly, consciously and willingly, by civil and peaceful means.

In fact, the power of EU itself is a combination of the various capacities for economic, geopolitical, axiological and cultural influence; therefore the ways of realization of such power are complementary and interrelated all the while not always differentiated in strict, pure form. The strongest EU asset is the fact that as a result of the constitutive elements of the core of the EU, numerous subjects willingly or with moderate incentive identify motives for cooperation with the EU, dominantly in the economic area. Hence, the economic dimension simultaneously

¹Г. Илиќ, *ЕУтопија: Надворешно-политичката моќ на Европската унија во идеологизацијата на пост-американскиот светски поредок*, Графо пром, Битола 2012, 80.

ЗАКАНАТА НА ТЕРОРИЗМОТ ВРЗ БАЛКАНОТ: МЕТА НА ТЕРОРИСТИТЕ ИЛИ ПОГОДНО ТЛО ЗА ШИРЕЊЕ НА НИВНАТА ИДЕОЛОГИЈА

Ице Илијевски

Факултет за безбедност – Скопје, Универзитет „Св. Климент
Охридски“ – Битола,
e-mail: iilijevski@fb.uklo.edu.mk

Кире Бабаноски

Факултет за безбедносни науки, МИТ Универзитет – Скопје,
e-mail: kbabanoski@gmail.com

Злате Димовски

Факултет за безбедност – Скопје, Универзитет „Св. Климент
Охридски“ – Битола,
e-mail: zdimovski@fb.uklo.edu.mk

Апстракт

Специфичната гео-политичка и стратешка положба на Балканот, како и долгогодишното војување, условија појава на нови современи безбедносни ризици, закани и опасности. Паралелно со ширењето на криминалните активности во рамките на илегалната трговија, земјите од т.н. Балканска рута станаа погодно тло за ширење на националистички, екстремистички и радикалистички идеологии, кои придонесоа за навлегување, стационирање и мобилизирање на терористички групи од Блискиот и Средниот Исток. Преку добро организираните правци на движење и илегални гранични премини, кои подолг временски период функционираат на Балканските простори, непречено може да се одвива префрлување на лица со криминално потекло и

подржувачи на терористичките цели. Ваквите закани не беа откриени навремено од страна на безбедносните служби, па терористичките организации успешно се инсталираа и прилагодија на просторите на поранешните југословенски држави. Во нив, тероризмот наиде на поддршка и соработка од исламистичките фундаменталистички движења. Токму актуелната ситуација и факторите кои ја овозможуваат и помагаат терористичката идеологија во земјите на Балканот се главниот предмет на анализа во трудот. Притоа, се настојува да се утврдат трендовите и идните перспективи на овие опасни појави, преку анализа на состојбите со условите за тероризам на балканските држави, преку јавно достапните извештаи на светските организации, во кои ги презентираат состојбите со тероризмот и терористичките организации. Кога се разгледува т.н. Балканска рута, неминовна е идентификацијата на предизвиците и ризиците по безбедноста на цела Европа и светот, кои произлегуваат од моменталната бегалска и мигрантска криза, со цел воведување на конзистентни мерки на контрола и спречување на идни планирани терористички напади.

Клучни зборови: тероризам, терористи, индекс на тероризам, индекс на мир, Балкан, Балканска рута

THREAT OF TERRORISM TO THE BALKANS: TARGET FOR TERRORISTS OR SUITABLE GROUND FOR EXPANSION OF THEIR IDEOLOGY

Ice Ilijevski,

Faculty of security – Skopje, University “St. Kliment Ohridski” – Bitola,
iiljevski@fb.uklo.edu.mk

Kire Babanoski

Faculty of security sciences, MIT University – Skopje, kbabanoski@gmail.com

Zlate Dimovski

Faculty of security – Skopje, University “St. Kliment Ohridski” – Bitola,
zdimovski@fb.uklo.edu.mk

Abstract

The specific geo-political and strategic position of the Balkans, as well as the many years of war, caused the appearance of new modern security risks, threats and hazards. In parallel with the spread of criminal activities within the illegal trade, the countries from the so called Balkan Route became convenient ground for the spread of nationalism, extremism and radical ideologies that contributed the penetration, positioning and mobilizing of the terrorist groups from the Middle East. Through a well organized ways and illegal border crossings, which in long term function in the Balkan region, can smoothly be done transfer of people with criminal backgrounds and supporters of terrorist targets. Such threats were not detected by the security institutions by the time, so the terrorist organizations have successfully installed and adjusted on the territory of the former Yugoslav states. In these countries, the terrorism finds support and cooperation from the Islamist fundamentalist movements. Exactly the current situation and the factors that enable and assist the terrorist ideology on the Balkans are the main focus of the analysis in the paper. Moreover, the paper seeks to identify the trends and the future prospects of these dangerous phenomena by analyzing the conditions with terrorism situation of the Balkan countries through publicly available reports by the international organizations, which present the situation with terrorism and terrorist organizations in the world. Considering the criminal activities through Balkan route, it is inevitable the identification of the challenges and the risks for the security of Europe and the world, resulting from the current refugee and migrant crisis, in order to introduce consistent control measures and prevent future planned terrorist attacks.

Keywords: *terrorism, terrorists, terrorism index, peace index, Balkan, Balkan Route*

THE RIGHTS OF SMALL ETHNIC COMMUNITIES IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Marina Andeva

Assistant Professor at University American College Skopje,
marina.andeva@uacs.edu.mk

Ivan Dodovski

Associate Professor at University American College Skopje,
dodovski@uacs.edu.mk

Abstract

Since its independence in 1991, the Republic of Macedonia encountered many challenges. One major test was the developing of a framework to accommodate the needs and rights of its ethnic communities. Macedonian society is characterized by a mixed structure: there is one dominant group (ethnic Macedonians), one large minority group (ethnic Albanians), and several numerically smaller communities. The 2001 Ohrid Framework Agreement (OFA) led to a new constitutional setting designed to advance minorities' representation. This paper offers a comprehensive analysis of minorities' rights in Macedonia since its independence, focusing on the smaller-in-size ethnic communities. Following an initial overview of the legal framework and institutional settings, the paper focuses on the struggle of smaller minority groups for more effective involvement in the decision making processes. The latter is considered in a twofold perspective: 1) representation and participation in parliament (pre-election coalitions, election results and assigned parliamentary mandates, participation and decisive power through parliamentary bodies and other power sharing arrangements); and 2) representation in government (government coalitions and equitable representation in public administration). The paper analyses the extent to which current legal and policy settings meet the expectations of the smaller ethnic groups and offers a comparative overview of three different models used for overcoming ethnic conflicts and accommodating of minorities. One general assumption is that the

development of Macedonia's minority protection model has mainly depended on the dialogue between the ethnic Macedonians and Albanians, whereas the representation of smaller ethnic communities remains largely overlooked and dependent on the political will of the dominant political parties.

Keywords: *small minorities, representation, Macedonia, coalition-building, Ohrid Framework Agreement.*

Introduction

The 1991 Constitutional Preamble asserted that Macedonia is “established as a national state of the Macedonian people, in which full equality as citizens and permanent co-existence with the Macedonian people is provided for Albanians, Turks, Vlachs, Roma and other nationalities living in the Republic of Macedonia.” The population structure included ethnic Macedonians as a dominant group and ethnic Albanians as the largest minority group, along with few numerically smaller ethnic communities.¹ The 2001 Ohrid Framework Agreement (OFA) led to a new constitutional setting designed to advance the minorities' representation. The constitutional amendments also brought a change in terminology: ‘nationalities’ came to be addressed as ‘peoples’ and ‘ethnic communities’. The country was essentially re-defined as a state shared by ethnic Macedonians and other constituent ethnic groups (Albanians, Turks, Serbs, Roma, Boshniaks, Vlachs) who benefit the various instruments of representation and protection of their rights at national and local level.

¹Macedonians: in 1991 - 1328187 or 65.30%; in 1994 - 1295964 or 66.60%; in 2002 - 1297981 or 64,18 %. Albanians: in 1991 - 447987 or 22.03%; in 1994 - 441104 or 2.67%; in 2002 - 509083 or 25,17 %; Turks: in 1991 - 77080 or 3.79%; in 1994 - 78019 or 4.01%; in 2002 - 77959 or 3, 85%; Serbs: in 1991 - 42775 or 2.10%; in 1994 - 40228 or 2.07%; in 2002 - 35939 or 1,78 %; Roma: in 1991 - 52103 or 2.56%; in 1994 - 43707 or 2.25%; in 2002 - 53879 or 2,66 %; Boshniaks: in 1994 - 6829 or 0.35%; in 2002 - 7018 or 0.84%; Vlachs: in 1991 - 7764 or 0.38%; in 1994 - 8601 or 0.44%; in 2002 - 9695 or 0,48%.

Institutional settings: legal and policy considerations

Peaceful minority-majority relations can be achieved if minorities feel that the state in which they reside is also their state – that it ‘belongs to them’ – so they are willing to integrate themselves fully into that state and its structures; this, in turn, can contribute to state stability and peaceful minority-majority relations; effective participation is another *conditio sine qua non* (Hofmann, 2008). Scholars pay a particular attention to the applicability of ‘ethnic democracy’ (Smootha & Hanf, 2009) and ‘consociational democracy’. While the former stands for a democracy in which the dominance of one ethnic group is institutionalized combining a real political democracy with explicit ethnic dominance, consociational democracy is all about sharing. These two distinct types form the basis of defining the settings for accommodating of the minorities within a state. In general, the applicability of each type depends on the number of minorities and their numerical consistency.

When ethnic democracy is in place, the system qualifies as a democracy according to the standard criteria of extension of rights to the entire population. There are two kinds of rights: 1) political; and 2) civil liberties. As regards political rights, the setting would normally include multi-party system, change of government through fair elections, and lack of military or foreign intervention in the political process. On the other hand, civil liberties comprise the right of assembly, freedom of the press, and independent judiciary. Ethnic democracy places superior status to a particular segment of the population. The superior status can vary, but its most important aspects are the possibility to enter the highest offices and the character of the state itself (its symbols, official language, religion, etc). The status may be expressly stipulated in the constitution and other laws, or incorporated into the unwritten but clear rules of the game. In this setting, the loyalty of the non-dominant group is suspect, and caution is exercised in recruiting its members to sensitive positions of trust in the society (such as, the security forces and top political posts).

Where there is a situation of several ethnic groups within one state, each group is essentially important to the existence of peaceful relations; also, the governance structure is based on the necessary division and sharing of power between the groups; a model known as ‘power-sharing’ (Weller & Wolff, 2005; McEvoy & O’Leary, 2013). Two different forms of power-sharing can be distinguished: consociationalism (consociational democracy) (Lijphart, 1977) and ‘integrative’ power-sharing (Horowitz, 1985). Consociationalism can be partially or totally based on territorial principle (segmental autonomy), and it can include grand coalitions, proportional representation and veto rights. Another important aspect of the power-sharing arrangement is the functionality of the system – be it equivalent

THE NATIONAL SECURITY SYSTEM OF MONTENEGRO

Xhemail Limani

PhDc, Sv Kliment Ohridski University, Faculty of Security Studies, Skopje,
Macedonia

e-mail: euro_mobi@yahoo.com

Abstract

The basics of the policy of national security of Montenegro date since after the declaring of its independence in 2006. By adopting the Strategy for national security have been defined the strategic directions of the development and the functioning of the security system of national security of Montenegro. In achieving the national interests and the security goals Montenegro is guided to respect the principles of democracy, rule of law and orientation according to European and Euro-Atlantic integration.

According to the Constitution, Montenegro is a civil, democratic, and ecological and country of social justice based on the rule of law. In accordance with the principles and the practice of the modern parliamentary countries, the Assembly in Montenegro as a legislative branch of government, acts autonomously and r in balance with the other branches of the government (executive and judicial). The executive power is exercised by the Government and the judicial power is exercised by the courts.

Montenegro is a member of many international organizations such as UN, OSCE, Council of Europe, the Partnership for Peace, the Euro-Atlantic Partnership Council-EAPC, UNESCO, the International Monetary Fund (IMF), the World Health Organization, Interpol and other international and regional organizations. Currently, Montenegro is working intensively and expects in the coming years to get the status of a full member of NATO and expects to get candidate status for the EU to start negotiations to join the European Union.

Keywords: *national security system, security policy, security institutions, coordination, control, Montenegro.*

Introduction

Montenegro is a coastal country located in Southeastern Europe, bordering Serbia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Albania and Kosovo. According to some sources, the name Montenegro binds to the middle Ages when Mount Lovcen and the area of old-Montenegrin mountains covered with thick "black" forests. Montenegro was first mentioned in 1276 when gradually were replaced the old names for this geographic area and state Dukla and Zeta. According to other sources, the name Montenegro was first mentioned in the XV century, after the advent of Crnojevic dynasty to the throne of the former Serbian state Zeta. That area in 1496 came under Ottoman power and entered the composition of the Shkodra Sandzak. After a series of uprisings, Montenegrin tribes in the XVI century fought for autonomy, while in the second half of the XVII century they fought for independence of its mountainous territory. Since then, Montenegro has had internal theocratic arrangement as the head of world powers were Cetinje metropolitans-bishops. By transforming the country into a secular principality in 1852 and the Berlin congress held in 1878 in Montenegro the country gets a recognized status of an independent state.

Montenegro from 1918 to 1991 was part of Yugoslavia (Kingdom of SCS, FPRY, SFRY). After the dissolution of Yugoslavia from 1992 to 2003 Montenegro was a constituent element of the Federal Republic of Yugoslavia, from 2003 to 2006 within the State Union of Serbia and Montenegro. Referendum for independence of Montenegro was held on May 21, 2006. This referendum was supported by more than 55% of the citizens of Montenegro as a condition of the European Union to confirm and recognize its independence. Citing the results of voting for referendum, Montenegro formally declared its independence on June 3, 2006. Italian sources named this state as *Montagna Negra*, *Montenegro* or *Monte Negro* and hence the present name Montenegro who entered the Western European languages. The surface of the Montenegrin territory is 13,812 km. Coastline is 293.5 km, of which 52 km stretch on beach. According to the data from July 2009, Montenegro has about 672.180 inhabitants.

1. Policy of national security

The basics of the policy of national security of Montenegro date since after the declaring of its independence in 2006. By adopting the Strategy for national security have been defined the strategic directions of the development and the

functioning of the security system of national security of Montenegro. In achieving the national interests and the security goals Montenegro is guided to respect the principles of democracy, rule of law and orientation according to European and Euro-Atlantic integration.

The strategic objectives arise from the current vital and strategic interests and values of Montenegro. The main strategic goals and interests of the policy of national security are aimed toward: defense of the sovereignty, the independence and the territorial integrity of Montenegro, protection of the lives and the properties of the citizens and the economic goods, development of the defense capabilities, integration in NATO and EU, promotion of the policy of good neighborly relations and cooperation on regional and global level, strengthening of the democracy, the legal country and total protection of the human and minority rights, total legal formulation of the area of national security in accordance with the Constitution, the international law and the international obligations that Montenegro has accepted, strengthening of the capacities of Montenegro in the fight against the terrorism, the organized criminal and the corruption as well as strengthening of the security of the borders, strengthening of the transparency of the defense sector and the civil control of the army, strengthening of the capacities and the institutions responsible for managing emergency situations caused by natural, technological, biological, nuclear and other disasters; contribution to world peace through displays of international solidarity, active participation in the fight against terrorism and non-proliferation of weapons of mass destruction, demining, humanitarian and peace operations and possibility for using its land, air and sea space for supporting the missions led by UN, NATO, EU and OSCE¹, achieving sustainable economic development through growing economic freedom and strengthening the role of enterprises; improving the living standards of citizens by offering quality services through a system of effective education, health and social protection; providing conditions to protect the tradition, culture, language, national identity and customs; providing protection of information systems of Montenegro from unauthorized access or modification of information; preservation and protection of nature and the environment and promoting sustainable development.²

Based on a strategic assessment of the international security environment, Montenegro considering the reduced security threats in the region resulting from the integration of many of the SEE in NATO enjoys a degree of security, but in the

¹Мишовић, С., и Ковач, М., 2006. Системи одбране, Факултет Цивилне одбране, Београд, стр. 78.

²Strategija nacionalne bezbjednosti, ("Sl. list Crne Gore", br. 75/08).

**MAKING GOVERNANCE OF GLOBAL FINANCE MORE
ACCOUNTABLE: INSIGHTS FROM POLITICAL PHILOSOPHY AND
ECONOMY**

Marin Beroš

Ph.D., Postdoctoral Associate, Institute of Social Sciences 'Ivo Pilar' – Regional
center Pula,

e-mail: mberos@pilar.hr

Marta Božina Beroš

Ph.D., Assistant, Professor, Faculty of Economics and Tourism, Juraj Dobrila
University of Pula,

e-mail: mbozina@unipu.hr

Abstract

Crisis-driven reforms are altering the paradigm underpinning global financial governance (GFG). They are adapting it in such a way as to accommodate a broader range of interests in decision-making, and by involving more stakeholders in its institutional framework, with the aim of strengthening governance accountability. Accountability implies the participation in, or surveillance over, global policymaking. Global policymaking falls within the domain of those international institutions and organizations whose decisions shape global finance. Currently, from the public's perspective, none of them are worth of a high vote of confidence. Henceforth, a sustainable update of the governance arrangements in view of enhanced accountability, should primarily address the *core* of the system –the institutions and organizations whose decisions shape global finance. By engaging in a qualitative, descriptive analysis of relevant scholarship (with a focus on political philosophy and political economy) in this paper we: 1) discuss ethical ambiguities affecting the GFG nowadays, 2) analyse recent developments in GFG, particularly from the perspective of broader participation and improved legitimacy.

Keywords: *global financial system, accountability, governance*

1. Introduction

Probably every nation in the world has some version of the popular saying “*The world is not fair*”. And it is easy to see the reason - for example, our life opportunities are, in general, more modest if we are born in the impoverished Sub-Saharan country than if we are born in the affluent country that belongs to the Western world. These “differences of geography” are just one of the subjects that are of special concern to the branch of political philosophy called global justice theory. Global finance, that will be the main subject of this paper, also falls under the scrutiny of this discipline. In fact, the current global financial system is seen as one of the biggest factors contributing to global inequality. The 2008 worldwide financial and economic crisis was a direct byproduct of the weaknesses of the global financial system (GFS). The crisis has led academics, policymakers and experts to question and reconsider the future of the global financial system and its governance.

Henceforth, the purpose of this paper is to examine the prospects of reframing the conceptual frameworks of global financial governance through the insights from political philosophy and economy. We wish to suggest how ethics and justice can be introduced in a policy domain often accused of unfairness or at least found biased to the “fairness” prevalent in Western political economy and to make it more accountable to the general public. Accountability implies the participation in, or surveillance over, global policymaking. Global policymaking falls within the domain of those international institutions and organizations whose decisions shape global finance. Currently, from the public’s perspective, none of them are worth of a high vote of confidence. A sustainable update of the governance arrangements in view of increased accountability, should primarily address the *core* of the system – meaning its policymakers, or the institutions and organizations whose decisions shape global finance. By engaging in a qualitative, descriptive analysis of relevant scholarship (with a focus on political philosophy and political economy) in this paper we: 1) discuss ethical ambiguities affecting global financial governance (GFG) nowadays, 2) analyse recent developments in GFG in response to these ambiguities, especially from the perspective of broader participation and, with it, improved legitimacy.

The paper proceeds as follows: section two relates concepts such as “fairness”, “justice” and “accountability” to GFG by reviewing relevant political philosophy scholarship. Section three reflects on the ambiguities of governing the global financial system from the perspective of political economy. Section four examines post-crisis efforts that promote greater accountability of GFG, and

focuses on practical developments in the governance *politics* and *polity*. Section five concludes.

2. Accountability and global financial governance – a political philosopher’s perspective

Governance of global finance today resembles the game of football at the beginning of 19th century. Before the clarification of the rules, and consequently, the division on modern day versions of football and rugby, there were no fixed limits to the number of players per side; you could kick the ball (and sometimes the opposing player) any way you liked, which sometimes lead to hundreds of players taking part in a kind of enormous rolling maul. Of course, this sport caused major injury at times. Probably the game was enjoyable even then, but in the end, would you rather participate in that kind of competition or in its modern day version? It is easy to understand that what transformed the game of football were two simple things – commonly agreed rules and judges who enforced them. To return the analogy to the world of finance – if we want the global financial system to be more “fair” and “accountable”, that is, beneficent for the larger part of the world’s population, as opposed to today’s negligible few, where will we find a foundation for its conceptual reframing? And if we do find it, how are we going to agree on a set of rules obligatory to all countries, and consequently, who would be the judges that enforce those rules and to whom would they be accountable?

The starting proposition is that we truly need a new ethical outlook on the concept of value, not just on the value of the goods on the markets, but especially on the value of human life. As opposed to current neoliberal claims, not everything should be up to sale. Michael Sandel brilliantly argues that there are moral limits to the scope of finance in general.¹ By examining markets, Sandel develops a discussion relevant for finance in general. He argues that markets in general (and finance in specific) by their nature, fall outside of moral concern since they do not pass judgments on the intrinsic worth of things people buy and sell. In the context of voluntary market exchange, different people evaluate goods differently and markets leave them free to act upon their own valuations. In this a crucial dilemma emerges: should everything be up to sale or are there still some things that money can’t buy? Sandel thankfully believes that there are things that are not for sale, but these are becoming scarcer, as everyday life gradually drifted from a market *economy* to a market *society*. The important difference between the two lies in this:

¹Sandel, M. J. 2012. *What Money Can't Buy: The Moral Limits of Markets*. New York: Farrar, Straus and Giroux.

POSITION OF THE WHISTLEBLOWERS IN THE UNITED NATIONS SYSTEM 10 YEARS AFTER SECRETARY-GENERAL'S BULLETIN ON PROTECTION AGAINST RETALIATION – HOW FAR HAVE WE COME?

Marko Novaković

LL.M. Research Fellow, Institute of International Politics and Economics, Belgrade,
marko@diplomacy.bg.ac.rs.

Abstract

Corruption is a phenomenon inherent to the mankind and in its various forms none organizational structure created by man is susceptible to it. Hence, corruption issues are present in the United Nation (UN) system as well. In the UN system, because of its characteristic, whistleblowers have immensely important role in the fight against corruption and its sanctioning. Since UN is enjoying high level of independence in regulating its internal affairs, whistleblowers are one of very few tools in the battle against corruption in general and corrupted UN staff members and consequently its position can be very difficult and sometimes even dangerous. In order to comprehend the most common forms of corruption in the administration of the United Nations, we will analyze in this article several cases of corruption brought before United Nations Appeals Tribunal, but the whistleblowers position and importance will be in primary focus, while institutionally, special attention will be given to the work of the United Nations Ethics Office.

Keywords: *Corruption, United Nations, Whistleblowers, Ethics Office, UNAT.*

Introduction

Whistleblowing activity is very important and often one of the very few ways to deal with the corruption effectively. There are a lot of definitions of whistleblowing, but in this article we will rely on definition provided by International labor organization that defines whistleblowing as “the reporting by employees or former employees of illegal, irregular, dangerous or unethical

practices by employers.¹ Showing importance of protection of whistleblowing activity in international level, assessing the improvement of their protection since 2005 and finally providing recommendation to improve their status will be main aims of this article.

1. Whistleblowing in international law

As a main sources of international law are international conventions, international custom, general principles, judicial decisions and teaching of most prominent scholars² it is important to evaluate presence of the protection of whistleblowers elements in these categories. This especially goes for international conventions and jurisprudence, as they present the proof of both theoretical (formal) and practical understanding of the importance of their protection.

1.1. Conventions

UN Convention against Corruption is a basic document designated to regulate and instigate fight against corruption. Although term whistleblower is not explicitly mentioned in UN Convention against Corruption, their rights are subject of protection. In the article 33, entitled “Protection of reporting persons” it is promoted that “Each State Party shall consider incorporating into its domestic legal system appropriate measures to provide protection against any unjustified treatment for any person who reports in good faith and on reasonable grounds to the competent authorities any facts concerning offences established in accordance with this Convention.”³ Other important international conventions are Council of Europe’s Criminal Law Convention on Corruption.⁴ In each of these and many other international instruments, the duty of protecting the rights of the whistleblowers for all parties. However, this is only first, necessary but still abstract step.

Among soft law is also rich in the provisions protecting of whistleblowers. OECD 2009 Anti-bribery Recommendation also provides for the protection of whistleblowers in the public and private sectors⁵. Very important document is Secretary-General’s Bulletin on Protection against Retaliation.⁶ This Bulletin, brought in 2005, will serve as a symbolic milestone, to asses after 10 years the

¹International Labour Organization Thesaurus (2005).

²I.C.J Statute, Article 38.

³United Nations Office On Drugs And Crime Vienna United Nations Convention Against Corruption United Nations New York, 2004.

⁴<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/173> .

⁵<https://www.oecd.org/g20/topics/anti-corruption/48972967.pdf> pg. 16.

⁶ST/SGB/2005/21.

improvement the UN as an organization made to protect their own moral and courageous employees from the retaliation of the obviously immoral ones.

1.2. Case-Law

Judicial decisions related to the protection of persons who report misconduct of employees are numerous. In the national courts one of the most recent one is decision of the USA Supreme Court in the case of Lane vs. Franks.⁷ On the international level, at this moment ECHR has issued 27 judgments where whistleblowers activity is mentioned, whether they granted the protection or not. Most recent ones are case Of Červenka V. The Czech Republic,⁸ case Of Kitanovska Stanojkovic and Others V. "The Former Yugoslav Republic Of Macedonia"⁹, and famous Case Of Heinisch V. Germany.¹⁰

However, in the light of the above-mentioned Secretary-General's Bulletin On Protection Against Retaliation, special place among judicial decisions of international organs holds the case of whistleblower Andres Kompass.¹¹

1.2.1. Andres Kompass Case

Mr Andress Kompass worked at the Office of the High Commissioner for Human Rights ("OHCHR"), Geneva, as Director, Field Operations and Technical Cooperation Division (D-2). In mid-July 2014, the Chief, Rapid Response Unit and Peace Missions Section, OHCHR, provided to the Mr.Kompass a copy of a report containing serious allegations of atrocities allegedly committed in the Central African Republic by French military towards children.¹² Couple days later, Mr Kompass brought the content of the report to the attention of the Deputy Ambassador of France. Mr. Kompass shortly thereafter informed the Deputy High Commissioner that he had seen the report and had discussed the allegations therein with the Deputy Ambassador of France and in reply to a request from the French

⁷<http://www.scotusblog.com/case-files/cases/lane-v-franks/>

⁸ECHR, Application no. 62507/12.

⁹ECHR, Application no. 2319/14.

¹⁰ECHR, Application no. 28274/08.

¹¹United Nations Dispute Tribunal Case No.: Undt/Gva/2015/126 Order No.: 99 (Gva/2015)
Date: 5 May 2015 Original: English, At
<http://www.un.org/en/oaj/files/undt/orders/gva-2015-099.pdf>

¹²United Nations Dispute Tribunal Case No.: Undt/Gva/2015/126 Order No.: 99 (Gva/2015)
Date: 5 May 2015 Original: English, At
<http://www.un.org/en/oaj/files/undt/orders/gva-2015-099.pdf>

RELIGION, TERRORISM AND WORLD POLITICS

Elena Tilovska-Kechedji

Assistant professor

elena-tilovska-kechedji@hotmail.com

Abstract

Religion has become a very important issue in International relations, especially in the past few decades. Religion in some parts of the world has become politically authoritative in the context that it influences world politics directly. But how it influences the world politics? It influences it through society, democratization, war, peace, economy, political leaders and mostly through globalization. Religion as a definition it is very difficult to be defined. By the International relations theorists, religion for many decades has not been used or if used it is used within a category such as culture, civilization or terrorism. Religion in today's world is used to justify terrorist attacks, killings of innocent civilians, civil wars and it is exploited by some political leaders that take advantage of their people and spread insecurities in order to stay in power. The combination of ignorance, lack of education, religion, nationalism, poor economies creates a dangerous mix of chaos and war. Therefore, it cannot be ignored that religion in parts of the world has become a tool or a force to change world order and policies and therefore it directly influences the world politics.

Keywords: *religion, world politics, international relations, war, terrorism.*

Defining religion and its influence in world politics

Religion as a definition it is very difficult to be defined. Because authors depending on their field of research and belief defined it and perceive it differently. Clifford Geertz (anthropologist) defines religion:

“as a system of symbols which acts to establish powerful, pervasive, and long lasting moods and motivations in men by formulating conceptions of a general order

of existence and clothing these conceptions with such an aura of factuality that the moods and motivations seem uniquely realistic". (Mandaville, 98)

G. Lindbeck (theologian) defines religion as "a kind of cultural and linguistic framework or medium, which makes possible the description of realities, the formulation of beliefs and the experiencing of inner attitudes, feelings and sentiments". Furthermore Marxists believe that religion "functions as a form of 'false consciousness' which socializes us into accepting as normal certain historically and materially contingent relations of social power". (Mandaville, 98). Analyzing these three different definitions we come to the conclusion that religion is a historical link that is very powerful in the sense that it motivates us human beings to do things, believe, inspire us, brings us all together, for things, ideas that maybe not real but they are important to us.

Furthermore, Fox and Sandler explain religion by representing it through five social manifestations and how it influences world politics.

1. First religion can be a base for identity and identity influences politics.
2. Second, religion can be a belief system that influences behavior, because the belief in something (whatever that may be, God, a symbol, a doctrine, an idea and etc.) it influences the behavior of people.
3. Third, we have religion as a formal religious doctrine that can influence behavior. Any religion is based on its own doctrines, and these doctrines can present a reason or a guidance to the followers of that religion and that can be enough for them to justify their actions.
4. The fourth social manifestation is that religion can be a source of legitimacy. Religion can be used to justify any policy or action even those that are unjustifiable for the others. For example, the suicide bombers use this kind of justification in order to be capable to do what they are doing. Religious legitimacy can be used to support governments but it can be used also to overthrow them.
5. And fifth, religion is associated with religious institutions that influence politics. "{Religious Institutions} are authoritative arbiters of religious legitimacy". They can be transnational institutions on a global level, for example the Catholic Church can be defined as international actor. (Fox and Sandler, 295)

From the above it can be concluded that religion plays a very important role in the behavior of human beings, believes, attitudes everything is influenced by religion and by the religious institutions. Whatever the religions goals and aims that is how its followers will perceive and follow it. The same is implied for the leader or the governments they can also influence the human behavior through the use of religion.

Furthermore, the questions that rise is what is the role of religion in society and in international relations? How International relations can perceive religion? These are questions that are very important. Religion usually is used to present and follow certain values, believes and norms. It unifies the human beings. It is an instrument for social, economic, cultural and political change. If ignored it can use normative, ethical, pragmatic approaches. In comparison to religion, International relations denominate values that are important to the state interests, political power and legitimacy. Religion was always deterred by international relations because the religious ideas were used and still are used as instrumental means to gain power. Religion by international relations can be seen as an influential actor that shaped the state system, a spectrum in international politics. It has become a form of populist politics in the developing world by discrediting the political ideologies therefore religion is a consistent actor of international affairs. Religion is becoming a mobilizing political power, it affects the state policies, the foreign affairs and the decision making process all over the world. It is an essential part in humanitarianism, intervention, human rights, terrorism, war, peace and political movements. For example, in the Muslim world religion is seen as a base for legitimacy for the policies and decisions that are made by the states. (Shuriye, 11-12) Therefore, in today's world Religion acts as a globalizer and it influences civilizations. Islam has influenced and changed the course of the Arabic world. (Shuriye, 13). It influences international conflicts and political clashes example of these are the war in Norther Ireland, the Ogaden revolt in Ethiopia, Cyprus and e.t.c. (Shuriye, 15)

Religion today is the leading force in human affairs, guiding the people to political liberty, defining nations, conflicts and war. All the religions in the world have acted as a trigger to some sort of conflict. For example, the Buddhist monks in Sri Lanka, in Ex-Yugoslavia Christian and Muslim defended violence against the other. In Iraq conflict between Sunnis and Shiites, the differences between ethnic and religious believes are mixed and unclear. (Smock, 2)

Religion shapes the social and individual behavior of people, through spirituality and sacredness. It can motivate people to follow social and political goals, it is a mobilizer of masses, a repressor, and it is part of ethnic identity. For example in India, Sikh ethnic identity is the same as religious identity but it can be opposite, there are cases where people with same religion have different ethnicity. In Pakistan, Afghanistan, or east Africa the people believe in Islam but have different ethnicity. Therefore, Religion today has a global revival and it is a social movement. In many countries, politicized religious groups, institutions and movements want to place religion as a central social and political ruling. They will achieve this through legitimate political movements or violence. Furthermore, religion and globalization aim towards achieving a cultural pluralism. Some Muslim and Christian movements

ПОЛИТИЧКИОТ ПРОЦЕС НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО УЛОГА НА ГЛОБАЛЕН АКТЕР И ПРОБЛЕМОТ СО ЗАПОСТАВУВАЊЕ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ИСТОЧЕН И ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, КОСОВО, Р. МАКЕДОНИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИЈА

Мики Рунтев

Универзитет „Св Кирил и Методиј“ – доктор по Економски науки и докторант по Меѓународни односи при Тамбовски Државен Универзитет, Тамбов – Русија
e-mail: miki.runtev@yahoo.com

Апстракт

Мотив за пишување на трудот е да се одговори на прашањето дали и колку Политичкиот процес на Европската Унија која ја има улогата на глобален актер, е доволно подготвена да го реши проблемот со приемот на запоставените земји од Централен и Источен Балкан – Босна и Херцеговина, Косово, Р.Македонија, Црна Гора и Србија, но и дали ќе влијае позитивно на севкупните социо-економски, политичко и финансиски односи на глобализацијата ширум светот во контекст на меѓународните односи.

Овој труд укажува на проблемите и влијанијата врз Политичкиот процес на Европската Унија како земјите од Источен Балкан – Босна и Херцеговина, Косово, Р.Македонија, Црна Гора и Србија побрзо да ги надминат своите препреки, неусогласувања и бавни процеси и кон која насока да се движат за нивно подобро функционирање. Исто така, се посочува да се движат кон надминување и решавање на голем број од проблемите на финансиските кризи, присоединување кон поголем обем на пазари, каде луѓето слободно ќе можат да купуваат и продаваат стоки и услуги.

Со членството во НАТО и во Европската унија, Р.Македонија ќе биде во голема можност да ги брани своите национални интереси. Новата геостратешки улога на Р.Македонија не подразбира безпроблемност и безконфликтност во однос на реализацијата на македонските национални интереси, но ќе означува и по сигурен и стабилен Балкан. На Република Македонија и е потребна силна економска соработка и меѓусебно разбирање и почитување во меѓусебните односи со другите држави – да се сврти кон ЕУ, каде што всушност им е местото на земјите од Централен Балкан.

Клучни зборови: *глобализација, меѓународни односи, ЕУ, национален интерес на Р.Македонија.*

**THE POLITICAL PROCESS OF EUROPEAN UNION IN THE ROLE OF A
GLOBAL ACTOR AND THE PROBLEM OF NEGLECTING THE
COUNTRIES OF EASTERN AND CENTRAL BALKANS-BOSNIA AND
HERZEGOVINA, KOSOVO, REPUBLIC OF MACEDONIA,
MONTENEGRO AND SERBIA**

Miki Runtev

PhD Shtip, Macedonia

e-mail: miki.runtev@yahoo.com

Abstract

The reason for writing this article is to answer the question whether and how the political process of the European Union which has the role of global actor is sufficiently prepared to solve the problem with the receipt of disadvantaged countries of Central and Eastern Balkans – Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Republic Macedonia, Montenegro and Serbia, and that will benefit the overall socio – economic, political and financial relationship of globalization around the world in the context of international relations.

This paper points out the problems and impacts on the political process of the European Union as the Eastern Balkan – Bosnia and Herzegovina, Kosovo, R.Macedonia, Montenegro and Serbia quickly to overcome their difficulties and discrepancies and slow processes and to which direction to move for their better functioning. It also points to move to overcome and resolve many of the problems of the financial crisis, integration into larger volume markets, where people can freely buy and sell goods and services.

With the membership in NATO and the European Union, the Republic of Macedonia will be hardly able to defend its national interests. The new geostrategic role of Macedonia is not without problems and is not conflict – free in terms of the realization of our national interests, but it will indicate and reliable and stable the Balkan. Macedonia needs a strong economic cooperation and mutual understanding and respect in the relations with other countries – to turn to the EU, where they actually belong to the countries of Central Balkan.

Keywords: *globalization, international relations, EU, national interests of Republic Macedonia.*

Современата ера на западната цивилизација го опшиува концептот на националната држава, човековите слободи и права, започнати со хуманизмот ренесансата и рационалистичката филозофија со кое на прво место го става човекот како извор, цел и објект на цивилизацијата. Создавањето на современи нации и национални држави во Еворпа е резултат на повеќе комплексни фактори, покрај рационалистичката филозофија и интелектуалната револуција која како прво го стави индивидуализмот како парадигма на современото општество. Тука, исто така, се издвојуваат, индустриската револуција, капиталистичките општествени односи и состојбата на граѓанството во новата социјална структура. Развојот на современиот свет е под влијанието на две спротивставени тенденции – *интеграција* и *дезинтеграција*. Од една страна, секогаш бил стремежот кон националниот идентитет, а од друга страна, постојано се пролабочуваат политичката, економската и културната меѓузависност помеѓу нациите. Втората половина на XXI век во светот го одбележаа дејството на централно стопанските сили, што се манифестира во таквите процеси како регионализација и глобализација и практично создавање на интегративните групи на сите континенти. Редок пример, во оваа смисла е западната интеграција/цивилизација, уште позната денес како Европска унија.

Од 2007 година, се одбележаа петдесетгодишнината од потпишувањето на Договорите од Рим, со кои се создаваа Европската економска заедница и Европската заедница за атомска енергија. За разлика од нив Европската економска заедница за јаглен и челик престана да постои во 2002 година. Со потпишаниот во Лисабон нов договор "*за реформа*" се предвидуваше поефикасна институционална рамка во контекст на ЕУ со 27 земји – членки и со поубедлив демократски легитимитет. Што се однесува до изборот за нови проширувања, преговорите со земјите кандидатки продолжуваат, а односите помеѓу потенцијалните кандидатки стануваат тесни.¹

Анализирањето на историјата и нејзиното создавање, особеностите и "бавно/брзиот" развој на Европската унија, е актуелна како никогаш до сега. Зголемениот интеграциски процес во светот како целина станува проблем особено за земји како што е Р.Македонија, која се уште не е член во оваа интеграциска група. Затоа што, улогата на Европската унија во услови на

¹Шулце Х. *Држава и нација в Европската историја*, С. 2002 година, стр.86,88.

О ГАРАНТИЯХ ПРАВ МАКЕДОНСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО МЕНЬШИНСТВА В БОЛГАРИИ

Наталия Бутусова

профессор Воронежского государственного университета (Россия),

e-mail: nataliabutusova@mail.ru

Стойко Стойков

доктор исторических наук, доцент Университет «Гоце Делчев», Штип,
(Македония),

e-mail: stojko.stojkov@ugd.edu.mk

Аннотация

Дискриминация македонского национального меньшинства в Болгарии вызвана отсутствием должных гарантий прав этих меньшинств и прав граждан, к упомянутым меньшинствам относящимся. Гарантии прав и свобод – это условия, средства и способы их обеспечения. Возможны классификации гарантий по различным основаниям. В статье в соответствии с различными сферами жизни, где эти гарантии реализуются, выделяются и анализируются внутригосударственные и международные гарантии. Применительно к внутригосударственным гарантиям, которые складываются в областях, которым присущи специфические приемы, средства и способы осуществления прав и свобод, выделяются политические, экономические, социальные, идеологические, духовные и правовые гарантии. В зависимости от субъектов (участников) гарантирования выделяется главный субъект гарантирующей деятельности – государство, которое призвано создавать необходимые условия и для гарантирующей деятельности общественных формирований, организаций граждан, и для самогарантирования (проявления активности отдельных индивидов по реализации своих прав). Авторы рассматривают гарантии прав македонцев в Болгарии как реальные общественные отношения, которые в действительности и должны создавать определенные условия, средства и способы обеспечения их прав. Это отношения между государством (в лице его органов должностных лиц) – с одной стороны и между группами людей соответствующей

национальной принадлежности, отдельными индивидами,- с другой. Наиболее важные из названных отношений регулируются при помощи права. В статье помимо реальных общественных отношений, составляющих содержание всей системы упомянутых гарантий прав и свобод, анализируются нормы Конституции Болгарии, которые призваны закрепить гарантии прав македонцев как национального меньшинства. Системный, комплексный анализ болгарского конституционного законодательства и практики его реализации, на основе многоаспектного подхода к проблеме гарантий, а также позитивного опыта других стран позволил сформулировать конкретные предложения по формированию и укреплению действенной системы гарантий прав национальных меньшинств в Болгарии.

Ключевые слова: понятие гарантии прав и свобод, македонское национальное меньшинство в Болгарии, система гарантий прав и свобод, обязанности болгарского государства как субъекта гарантирования прав национальных меньшинств.

ON GUARANTEES OF THE RIGHTS OF THE MACEDONIAN NATIONAL MINORITY IN BULGARIA

Natalia Butusova

Professor of Voronezh State University (Russia),

e-mail: nataliabutusova@mail.ru

Stojkov Stojko

University “Goce Delchev”, Stip, Republic of Macedonia,
PhD, Associate Professor,

e-mail: stojko.stojkov@ugd.edu.mk

Abstract

The discrimination of the Macedonian minority in Bulgaria caused by the lack of the proper guarantees of the rights of minorities and the rights of citizens belonging to the minorities mentioned. Guarantees of rights and freedoms - these are the conditions, ways and means for their support. Are possible classifications of guarantees on various grounds. In the paper are allocated and analyzed domestic and international guarantees, according to the various spheres of life where these guarantees are realized. With regard to the domestic guarantees, which are formed in the areas that are characterized by specific methods, means and methods of exercising the rights and freedoms are allocated the political, economic, social, ideological, spiritual and legal guarantees. Depending on the subjects the main subject (participant) of guaranteeing activity stands out. It's the State, which aims to create the necessary conditions for ensuring the activities of community groups, organizations, citizens, and for manifestations of the activity of individuals for exercise their rights. The authors examine the guarantees of the rights of the Macedonians in Bulgaria as a real public relations, which in reality, and should create certain conditions, ways and means to ensure their rights. This relationship between the State (represented by its organs and officials) - on the one hand and between the groups of people corresponding nationality, by individuals, - on the other. The most important of these relationships are regulated by law. The paper in addition to actual social relations that constitute the whole system mentioned guarantees of rights and freedoms in Bulgaria are analyzed provisions of the Constitution and laws that are designed to establish the guarantees of the rights of the Macedonians as a national minority. A comprehensive analysis of the Bulgarian constitutional legislation and its practical implementation based on a multifaceted approach to the issue of guarantees, as well as the positive experience of other countries has allowed to formulate specific proposals for the formation and strengthening of an efficient system of guarantees of the rights of national minorities in Bulgaria.

Keywords: *the concept of guarantees of rights and freedoms, the Macedonian minority in Bulgaria, the system of guarantees of the rights and freedoms, duties of the Bulgarian state as a subject of guaranteeing the rights of national minorities.*

ДЕМОКРАТИЈАТА НИЗ ПРИЗМАТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА ПРОШИРУВАЊЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Ана Никодиновска Крстевска

Доктор на науки,

Правен факултет – Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Македонија

e-mail: ana.nikodinovska@ugd.edu.mk

Наталија Шикова

Доктор на науки,

Центар за управување со промени, Скопје, Македонија

e-mail: natalijashikova@hotmail.com

Апстракт

Постоењето на демократијата заедно со владеењето на правото, човековите права и заштитата на малцинствата се неопходни стандарди коишто, државите заинтересирани за пристапување кон Европската унија треба да ги гарантираат преку своите стабилни институции . Оваа конститутивна норма на Унијата, за прв пат се кодификува со Луксембуршкиот извештај од 1970 г., во кој експлицитно се пропиша дека членството во Заедницата е отворено за сите земји со демократски избрана влада. Тргувајќи од фактот дека во меѓународното право сè уште не постои единствена дефиниција и општо прифатено стојалиште за демократијата, Унијата ја поистоветува како „...[у]ниверзално признати принципи врз кои се темели организацијата на државата и кои го гарантираат уживањето на правата и на основните слободи, при тоа таа им остава целосна слобода на државите сами да си го развијат својот модел на уредувањ[e]... . Врз основа на тоа, Унијата ги презентира демократските принципи како постулати кои поседуваат карактеристики на легитимност, легалност и ефективност, коишто една земја треба да ги исполнува, а кои се состојат од: правото на избор и на смена на влади на слободни и фер избори; поделба на власта на законодавна, извршна и судска; промоција и заштита на

основните права и слободи; заштита на слободата на изразување, информирање, здружување и на политичка организација; независност на судството; политички и институционален плурализам; транспарентност и институционален интегритет и др.

Тргувајќи од оваа премиса, овој труд ја разработува демократијата како вредност и како принцип на Европската унија виден низ призмата на политиката за проширување и тоа со посебен осврт кон Република Македонија. Имено, од една страна во трудот ќе се направи анализа на промоцијата на демократијата кон Република Македонија преку евро-интегративните процеси и преку надворешната политика на Унијата кон неа, додека од друга страна ќе се утврдат демократските стандарди и принципи кои реално се применуваат во Република Македонија, а кои биле предмет на хармонизација со европското законодавство. Оваа анализа има двојни цели. Првата цел е да се утврди јазот и празнините помеѓу европското сфаќање за демократијата и македонското восприамање на европските демократски стандарди и принципи, додека втората цел е да се лоцира раздорот и отстапките од кохерентната примена на истите на ниво на ЕУ и на ниво на Република Македонија. Ова е особено важно заради ситуацијата на политичка криза во која се наоѓа Република Македонија, и на крстопат помеѓу демократските и авторитативните принципи на владеење.

Клучни зборови: демократија, вредност, Европска унија, политика за проширување, Република Македонија

**DEMOCRACY THROUGH THE PRISM OF THE EUROPEAN UNION
ENLARGEMENT POLICY**

Ana Nikodinovska Krstevska

PhD, Law Faculty,

University „Goce Delcev“ – Shtip, Macedonia

e-mail: ana.nikodinovska@ugd.edu.mk

Natalija Shikova

PhD, Center for Change Management,

Skopje, Macedonia

e-mail: natalijashikova@hotmail.com

Abstract

The existence of democracy together with the rule of law, human rights and minority protection are necessary standards that the states interested in joining the European Union should guarantee through stable institutions. This constitutive norm of the Union for the first time was codified with the Luxembourg report (1970), in which is explicitly prescribed that membership in the Union is open to all countries with a democratically elected government. Considering the fact that the international law still lacks a single definition and a generally accepted view about democracy, the Union identifies it as: "... [u]niversally recognized principles that must underpin the organization of the State and guarantee the enjoyment of rights and fundamental freedoms, while leaving each country and society free to choose and develop its own mode[1] On this basis, the Union presents the democratic principles as postulates that possess characteristics of legitimacy, legality and effectiveness that a country must meet and which consist of: the right to choose and change governments through free and fair elections; separation of powers into legislative, executive and judicial; promotion and protection of fundamental rights and freedoms; protection of freedom of expression,

НОВИ ФОРМИ НА ПОЛИТИЧКИ МАРКЕТИНГ СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МЕДИУМИ

Јован Ананиев

Проф. д-р., Правен Факултет, Универзитет “Гоце Делчев” – Штип,

e-mail: jovan_ananiev@ugd.edu.mk

Игор Голубов

магистер на политички науки,

e-mail: igor_golubov@yahoo.com

Апстракт

Политичкиот маркетинг претставува фундаментален дел од политичкиот живот. Постои уште со постанокот на политичките партии. Нивните идеи и програми биле промовирани со летоци, јавни дебати и дискусии. Сепак, овие начини за промовирање на политички идеи опфаќале само мал број од гласачкото тело. Поголема масовност промоциите на политичките програми добиваат со објавувањето во дневните весници, кога тиражот на весниците е во постојан пораст и го достигнува максимумот кон крајот на минатиот век. По тоа, се забележува значителен пад на популарноста на дневните весници. Овој конвенционален начин за информирање за политичките случувања веќе не е доминантен, поради експанзијата на 24-часовните телевизиски канали и сè поголемата достапност на Интернетот во сите сфери од модерниот живот. Информациите и вестите сега протекуваат постојано, а не еднаш дневно. Овој динамичен начин на циркулирање на информациите е од особено значење за политичките партии, кои максимално ги користат социјалните медиуми и мрежи за политички маркетинг. Но, колку граѓаните ги следат новите методи на политички маркетинг? Дали политичката комуникација во социјалните медиуми е двонасочна? Во овој контекст ќе биде спроведена квалитативна и квантитативна анализа. Ќе биде анализиран телевизискиот

медиумски простор во Република Македонија. Фокусот на анализата исто така ќе биде насочен кон следење на подемот на Интернетот и најпопуларните социјални мрежи во Република Македонија. Исто така, ќе бидат анализирани и Интернет страни на општини, ресорни министерства, страницата на Владата, Собранието и Претседателот на Република Македонија. Ќе биде спроведена анкета на подготвен прашалник, по што одговорите од истиот ќе бидат анализирани.

Клучни зборови: политички маркетинг, политички партии, социјални медиуми.

ВОВЕД

Социјалните, односно друштвени мрежи се креирани за обичните корисници и затоа нивното користење е олеснето до крајност. Затоа се толку популарни, а нивната популарност расне секојдневно. Таков подем и раст за толку кратко време нема доживеано ниту еден јавен сервис, од било кој тип.

Во прилог на ова оди и фактот дека од основањето на Интернетот, т.е. World Wide Web (www. мрежата) во 1993 година, до денес, бројот на Интернет корисници експоненцијално расте, и тоа не само во економски развиените земји, туку и во земјите во развој. Со тоа, сè повеќе луѓе секојдневно се вклучуваат на Интернет и ги следат случувањата, комуницираат, се забавуваат.

Интернет, Web 2.0, Facebook, YouTube, блогови ... Ова се релативно нови зборови во политичкиот речник, нови концепти, нови медиуми и нови можности за пренесување на идеи и пораки. Иако Интернетот за локално политичко рекламирање се користи од 90-тите години на минатиот век, силата, односно моќта на овој медиум до израз доаѓа последните неколку години, со развојот на нови интернет алатки и социјални мрежи.

Покрај директниот пристап кон јавноста, политичките идеи, Интернетот овозможува и релативно удобна подлога за следење на јавното мислење, разработка и развој на одредени предлози и идеи. Ова е значителна

промена во социјалната комуникација, пренос на политичките пораки од традиционална форма на комуникација, како и пронаоѓање на нови патеки до примателите на пораката – гласачите.

Професионалната и политичката јавност со години го следи развојот на Интернетот како медиум, кој силата ја покажа во претпоследните претседателски избори во САД.

Политичката моќ зависи од задоволството на луѓето од одредена политичка партија, или поврзаноста на таа партија со други организации. Добро развиена социјална мрежа овозможува дополнителен престиж и моќ на партијата и е директен канал за комуникација помеѓу гласачите и другите влијателни интересни групи.

Развојот на Интернетот и популарноста на социјалните мрежи будно го следеа политиколозите и политичарите. Одеднаш добија медиум на кој може да се промовираат за многу ниска цена, дури и бесплатно. И тој медиум по популарност ги надмина веќе, може да кажеме, конвенционалните медиуми од кои граѓаните се информираа за секојдневните случувања. Доколку до пред петнаесетина години информациите се добиваа најчесто преку печатените дневни весници, истите беа запоставени и информациите се добиваат од дневниците, односно вестите на телевизиските канали, кои се емитуваат во одредени временски термини.

Кај Интернетот нема ограничување и термини. Вестите циркулираат постојано, од секакви области. Уште повеќе, и весниците веќе издаваат online изданија, вестите се пренесуваат и преку Интернет, телевизиите имаат свои официјални страни на Интернет и на социјалните мрежи ...

Таков е пристапот и на политичките партии. И тие ги користат придобивките на модерното време, со што целта да допрат до секој граѓанин ја постигнуваат секојдневно, а не само во периоди на изборна кампања. И што е уште позначајно – се намалуваат и трошоците. Граѓаните сè повеќе го прифаќаат тој начин на комуникација.

SOCIETY

ПРОСТОРОТ И ВРЕМЕТО ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И КРЕИРАЊЕ НА ИДЕНТИТЕТОТ

Драган Стефановски

Д-р, Самостоен истражувач, Македонија

e-mail: draganstefanovski@hotmail.com

Апстракт

Процесот на глобализација не е рамномерен или подеднакво слоевит за сите луѓе, но факт е дека секој од нас со истиот се соочува во секојдневното живеење. Рајт Милс со чувство на имагинација напомнува дека просторот под нас забрзано се стеснува, а историјата на нашето време е историја на неговото забрзување. Во право е Дејвид Харви кога говори за „компресија“ на времето и просторот. Ако се има во вид дека времето во кое живееме како и просторот на кој растеме, се битни елементи во креирањето на идентитетот, со настанокот на „компресијата“ доаѓа до криза во неговото формирање. Глобализацијата делува плуралистички врз идентитетот, при што со новите позиции истиот е помалку фиксиран, или затворен. Националниот идентитет е валиден извор за личниот идентитет. Индивидуата е секогаш подготвена да го брани сопствениот идентитет од силите кои го загрозуваат. Интернетот го означи крајот на просторот за добар сет од деловни и други активности кои се реализираат низ мрежата на виртуелните текови на сајбер просторот. Модернизацијата создаде нови односи, препознатливи во културната различност, но и во состојбата на унифицираност која постапно го покрива светот. Модернизацијата радикално ја прошири можноста секој поединец да конструира свој личен идентит, запазувајќи го широкиот спектар на индивидуални слободи.

Клучни зборови: *глобализација, национален идентитет, време, простор, Дејвид Харви*

SPACE AND TIME IN TERMS OF GLOBALIZATION AND CREATION OF IDENTITY

Dragan Stefanovski

Ph.D. Independent researcher, Macedonia

e-mail: draganstefanovski@hotmail.com

Abstract

The process of globalization has been uneven or layered equally to all people, but it's a fact that each of us is facing this process in the everyday life. Wright Mills with a sense of imagination draws attention of the area where we are rapidly shrinking, and the history of our time is the history of its acceleration. David Harvey is right when he talks about "compression" of time and space. If we take into consideration the time and space in which we live and grow, as important elements in the creation of the identity and with creation of the "compression" comes to a crisis in his formation. Globalization acts pluralistically on the identity, so with these new positions he is less fixed or closed. The national identity is a valid source of the personal identity. The individual is always ready to defend his identity from the forces that are threatening him. The internet marked the end of the space for a good set of business and other activities carried out through the network of virtual flows of the cyberspace. Modernization has created new relationships recognized in the cultural diversity, but also in the state of uniformity which gradually covers the world. The modernization has radically expanded the possibility for each individual to construct their own personal identity, respecting the wide range of individual freedoms.

Keywords: *globalization, national identity, time, place, David Harvey*

Вовед

Кога говориме за идентитетот, особено креиран во современото општество, наидуваме на вистинско богатство од трудови во кои се говори за опстојбата на најразлични идентитети, во кои секако дека се опфаќаат како

индивидуалните, така и сетот од колективни идентитети. Мноштво од социолози како Вебер, Кастелс, Сасен, но и Ентони Гиденс и Урлих Бек го третираат наведениов проблем од своја призма на гледиште. Во таа смисла говорат за локалните, етнички, и културни идентитети, но и за регионалниот, европскиот и глобален идентитет, не занемарувајќи го и прашањето на идентитетот на градот односно урбаниот простор. Најголемиот дел од трудот го отстапуваме на анализа на идентитетот на урбаниот простор во кој контекст се опфатени и согледувањата за европскиот идентитет од перспективата на систем кој активно е вклучен не само во креирањето туку и во еволуирањето на самиот идентитет на урбаниот простор.

Гледано во глобални рамки наидуваме на богатство од разновидни идентитети. Истите често се проучуваат на различно рамниште, но како најексплатирани во научната јавност се проучувањата на индивидуалниот и колективниот идентитет. Глобализацијата инволвирана во секоја општествена сфера, придонела и за опстојбата, но и „доградбата“ како на индивидуалните така и на колективните идентитети. Особено ова е својствено за поединците и групите од постсоцијалистичките земји, кои се соочија со транзицион период, препознатлив по низа политички, економски и културни промени, кои се рефлектираа во барањето на одговор: за местото на поединецот, кој е и каде се наоѓа во глобалниот свет, и како понатаму со себе, креирајќи го притоа и односот кон другиот, различниот од себе. Идентитетот е субјективното чувство за припадност кон одредена група со која се идентификуваме. Предизвик за секој од нас е осознавањето но и правците во кои е можно да се движат нашите размисли сврзани со белезите и карактеристиките кои во себе, и за себе, ги креира „европскиот и глобалниот идентитет“. Во таа смисла се поставува прашањето дали на европскиот идентитет „има право“ секој европјанин или пак тој е „привилегија“ само за жителите членки унијата. Дел од просторот ќе отстапиме на значењето на ЕУ во самото инсистирање за формирање на европскиот идентитет. Во изминативе децении на просторот на Балканот се позачестено се говори за европскиот идентитет што постапно се доживува како составен дел од секојдневието на поединецот и колективот. Феноменот на европски идентитет е дотолку позначаен ако се има во вид партиципацијата на релативно голем број на држави(нации) што само по себе би значело „креирање“ на еден условно кажано мултикултурен и мултинационален идентитет со кој би се идентификувале сите членки на ЕУ. Но, факт е дека европскиот идентитет сèуште трага по самиот себе, истиот целосно не е дефиниран, односно не се детектирани сетот на вредности кои би биле прифатливи за жителите на Европа, особено важно за земјите коишто

HIDDEN POLITICAL, SOCIAL, ECONOMIC AND LITERARY THEORIES THAT SUPPORT THE AMERICAN DREAM AND ITS SURVIVAL

Safaa Rabeeakh

Voronezh State University, Russia,

e-mail: safaa.rabeeakh@mail.ru

Abstract

The US sustainable development as well as of many nations depends on the provision to save national values as a key to people's faith, helping them strive for a better life and make use of their own potential and incentives, but entering many wars was the main reason behind the destruction of the American human soul which was unprepared to face such horrors and political hypocrisy throughout history. The wars filled with international political intrigue and nationalistic objectives. On the other hand, all the mingled spirits of the American population created political turmoil, and the appearance of differences in social, political, and economic and even regional groups tended to reaffirm the idea of the American dream which is considered the main ethos that forms the great nation values. Besides, the United States was trying to show the real identity and the real face of America – the face which is not as good and generous as it was spread to be. The wars expanded the problems of the US nation and did nothing to resolve them. In many cases, it raped the sense freedom of the American citizens leaving many of them disillusioned and morally crippled. As usual, the US tried to bring the old dreams back to remind the Americans how great they are. The American dream myth is powerful and this power comes from some hidden theories which stand against the whole circumstances to form the faith in the American society.

Keywords: *American dream, hidden theories.*

The American dream as an American ideal is used in many ways, but mainly it is an idea that referring to the success of the Americans and the immigrants on the ground of the USA through hard work and people can live happily as the USA offers absolute freedom. Many people have tried to purify the definition of the American dream, and this concept has also been subjected to a fair amount of

criticism. So here I put some theories to help critic to make scientific analyses to any work concerning the American dream. The whole theories are: («Futurism», Opportunity, «Individualism», «Freedomism», Environmentalism, Abstractionism, Materialism, Spiritualism, Immortalism (timelessness)). Here in this article, I will explain just three of these theories.

Futurism

«Futurism» performs a considerable, originative task in the outlook of mass social edification of the American dream not only in America but across the world especially where the American dream invades a space in people's mind. Adams's belief in the imperishable soul and hopefulness of the American dream and its values which were a state of mind and part of the American social consciousness. So the big question here is the American dream about the past, present or the near or far future? For Adams the «dream» was not about the past but about the near future. The future picture of the American dream is difficult to be disowned, the future is all around us, but we cannot see it, it's unpredictable. We don't hear it or see it, so we can't tell and talk about it but we can imagine it «...it is unreasonable to deny the common experiences of men. Now it is the experience of all that dreams are significative of the future» [1].

Mass social culture worked within the core of the dream as a mixed combination of magazines, newspapers, famous books, sports, movies, a popular trend, especially in styles of dress and ornament or manners of behavior, proclamation and other kinds which were brought by immigrants to the USA after the Second World War strongly interactive to the whole development happened there, where «Futurism» coined a new image within the spirit of different culture, not just in the USA but expanded to reach the farthest point of the world, which inspired many contemporaries to explore the future of many concepts within different mixed cultures. In general terms, Futurism's influence on the unprecedented social culture concepts has been ignored for one concept in the USA which is considered the union of all cultures, native or immigrants represented by the future of the American dream as an ideal that unites the whole American different nations.

While nobody would suspect the significance and importance of the «Futurism» to understand the deep meaning of the American dream in mixed mass culture and its effect on the near and far future, such power of focusing has dismissed «Futurism» to an inferior rank of materialism of the dream, to be

achieved in the future separately from the spiritual core of this dream. Few scarcely may reject, «Futurism» of the dream strongly appealed to some ideas that people kept in mind for a long time to catch this idea but the future of different dreams couldn't be reached easily. Salinger's «The Catcher in the Rye» and his Holden's red hunting hat he bought in New York after he left all the fencing equipment on the subway and ticked off the entire team which represents for him the opportunity for the near future to win something precious. In fact, this chasing hat which tells us that Holden is going to chase something, of course, it's the American dream but it's his own hybrid dream which is representing the near future within vague mass weird behaviors in a mixed society. When Holden wore this hat he opened the window to look at the future in a new way, so «Futurism» of the American dream here played a significant, creative role within the future of mass culture of the American dream within new hybrid generation represented by Holden and his foils. As he thought that he is victorious and he is going to win although the weaknesses that he owns inside, this represents the temporary material happiness to him which may lead to permanent secular spiritual happiness in the far future. Holden tries to use the hat as a symbol of winning his future and his dream but in fact, it was something different. The future of the American dream is not guaranteed for him because of the lack of confidence, Holden is full of suspicions. We see that in the next lines of Salinger «I took my red hunting hat out of my pocket and put it on - I didn't give a damn how I looked». «I'd already taken off my hunting hat, so as not to look suspicious» [6].

«Futurism» of the American dream still has a great power of seduction for both males and females from many countries just as an escape from the imposed outlines of the traditions to find new life in the Promised Land (the USA). The interest of escaping toward future grew during World War as the quick social changes happened to create new future of a set of circumstances which makes it imaginable to reach the dream as a way of future for both males and females while women take big role in the society to enhance the idea of American dream involved with the new belief that women are more- free than the first half of the 20th century, so the idea of «Freedomism» developed in politicians mind to open new space in the future for women to take high positions because they understand that women from different culture in the USA fill the empty place of men while they were struggling in the battlefield. Different culture gravitation, have a lot to do with Futurism's partnership with mass social culture under the theory of «Futurism» as I discuss here affecting the future of the American dream as an old and new concept in the near and far future. The increasing of the recognition of mixed different mass social culture is biased toward the dream as a promised future exploring actual conception of Futurism's dream theory in reality. Furthermore,

during each workshop. Some of effect which have been shared in the groups are following: students become more aware about themselves and others, they can control their emotions and can manage arising conflicts. Other thing is that they find this process of learning as very effective in their professional life and academic too. They shared that this process stimulated their process of changes in personality and identity.

Keywords: *psychological workshops, democratic citizen's identity, creative and critical thinking, postgraduate students.*

ПОТИКНУВАЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА КРИТИЧКО И КРЕАТИВНО МИСЛЕЊЕ ПРЕКУ ПСИХОЛОШКИ РАБОТИЛНИЦИ КАЈ СТУДЕНТИ НА ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ

Елеонора Серафимовска

Проф. д-р, Универзитет Св., Кирил и Методиј“, Институт за
социолошки и политичко-правни истражувања, Скопје,

e-mail: eleonora@isppi.ukim.edu.mk

Маријана Марковиќ

Проф. д-р, Универзитет Св., Кирил и Методиј“, Институт за
социолошки и политичко-правни истражувања, Скопје,

e-mail: marijana@isppi.ukim.edu.mk

Апстракт

Поттикнување на критичкото и креативното размислување е еден од најважните аспекти на процесот на обликување на демократскиот граѓански идентитетот и идеологија, што пак има влијание во воспоставувањето на граѓанското општество. Но, во процесот на задоволување на сопственото его, на сопствената тенденција да се види светот само преку сопствените желби и потреби, луѓето често може да си ги негираат интелектуалниот раст и можности. Критичкото размислување вклучува комплексна комбинација на вештини. Меѓу главните карактеристики се следните: рационалност, самосвест, чесност, отворен ум, морално расудување и др. Психолошката лабораторија при Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања од Скопје, организираше блок од 10 работилници на 6 групи студенти на постдипломски студии. Секоја работилница беше на различна тема: градење на сопствени капацитети, поттикнување на комуникациските вештини, менаџирање со емоциите, разрешување конфликти, мотивација, менаџирање со стрес, стимулација на компетентноста за морално расудување и др. Работилниците сами по себе имаа карактер на акционо истражување. Промените кај учениците се случуваа во текот на секоја работилница. Некои од ефектите што беа споделени во работните групи се следните: студентите стануваат повеќе свесни за себе и за другите, тие можат да ги препознаваат и успешно да ги контролираат своите емоции и да управуваат со појавата на конфликтите. Друга придобивка е тоа што тие овој процес на учење го гледаат како ефикасен дел во нивниот професионален, како и академски живот. Тие споделуваат дека овој тренинг го стимулира процесот на промени во личноста и идентитетот.

Клучни зборови: *психолошки работилници, демократски граѓански идентитет, критичко и креативно мислење, студенти на постдипломски студии*

Вовед

Понекогаш терминот граѓанско општество се користи во поопшта смисла на "елементи како што се слободата на говорот, независно судство, итн, кои го сочинуваат едно демократско општество". [1] Особено во разговорите меѓу научниците од Источна и Централна Европа, граѓанското општество се гледа како концепт на граѓански вредности.

Демократијата пак е средство на власта каде луѓето не само што имаат моќ да изберат како ќе владее некој со нив, туку ќе имаат и знаење и вештини за да го направат тоа мудро – да исчекорат кога се корисни или повлечат чекор назад кога тоа не се, и да имаат увид и мудрост за да можат да ја направат разликата меѓу тие две. [2]

Демократските општества се посветени на вредностите на толеранција, соработка и компромис. Според зборовите на Махатма Ганди "нетолеранцијата сама по себе е еден вид на насилство и пречка за растот на вистинскиот демократски дух". [3] Граѓаните во една демократија немаат само права, туку и обврска да учествуваат во политичкиот систем, кој, пак, ги штити нивните права и слободи.

Воспоставување на демократско општество е сложен процес кој ги вклучува двата најважни сегменти: личноста и општеството. Ова е двонасочен процес, тој оди од општеството кон личноста и назад - од личноста кон општеството. [4] Уставот на демократските институции е одличен почеток што сепак не е доволен. Покрај Уставот, институциите ќе треба да ја промовираат демократијата постојано. Но, одржливоста на демократијата, исто така, зависи од ориентацијата на граѓаните и нивната посветеност на демократското кредо. Позитивната насоченост кон демократијата почнува со интернализација на демократските ставови и вредности. [5]

Стимулацијата на процесот на критичко и креативно мислење е најважниот аспект во процесот на моделирање на идентитетот на демократската личност и идеологија, што несомнено има огромно влијание во градењето на граѓанското општество.

„Ние го разбираме критичко размислување како целисходно, саморегулаторен суд што резултира со толкување, анализа, евалуација, и заклучок, како и објаснување на евидентните, концептуалните, методолошките и/или контекстуални фактори врз кои се заснова тој суд. Критичкото мислење е од суштинско значење како алатка за истражување. Како такво, критичкото мислење е ослободувачка сила во образованието и моќен ресурс во личниот и

CULTURE AND LAW IN THE INTERCULTURAL COMMUNICATION AND COOPERATION

Ranka Jeknić

PhD, Senior Assistant, Department of Sociology,

Faculty of Law, University of Split, Croatia

e-mail: ranka.jeknic@pravst.hr

Abstract

The aim of this paper is to present and analyse some aspects of the complex relationship between culture and law as the part of the culture in the context of contemporary sociological, anthropological and interdisciplinary theories and empirical studies of culture. The emphasis is on the impact of culture and cultural dimensions on law as on all written and unwritten, formal and informal rules which direct and regulate human behaviour. In that sense, Hofstede's model of "national culture" is emphasized as one of the most famous intercultural research models of culture and his "uncertainty avoidance" dimension that represents the extent to which the members of a culture feel a need for written and unwritten rules, or in short, strong "uncertainty avoidance" countries tend to have more and more precise laws than in those with weak "uncertainty avoidance". According to Hofstede, the effect of "uncertainty avoidance" on a society's legislation depends also on its degree of "individualism and collectivism", whereas in strongly uncertainty avoiding and individualist countries, rules will tend to be explicit and written into laws, like Hall's "low-context communication", while in strongly uncertainty avoiding and collectivist countries, rules are often implicit and rooted in tradition, like Hall's "high-context communication". Scientific studies of the cultural dimensions and their effects on laws in different societies are actualised in the intercultural communication and cooperation, as well as with the need for better

understanding of cultural similarities and differences in the way people interpret and use law in a global multicultural world.

Keywords: *culture, law, Hofstede's model, "uncertainty avoidance", intercultural cooperation.*

1. Introduction: culture and law

Starting from the thesis according to which the law is the part of the culture of a society, below we will point out some aspects of the complex and multi-dimensional relations between culture and law, which are important for understanding their relationship in the context of intercultural communication and cooperation. The law is undoubtedly an integral part of the culture of a society, but it is also the product of the culture of that society because the culture in different ways affects the legal aspects of life of a society and permeates it¹. In addition, the law is a prerequisite of culture of the modern societies, whereby we do not enter into the debate about when and how certain rules and customs become law², but stress the importance of socialization through which we adopt different behaviour patterns, rules and norms (legal, customary, moral), which seek to regulate our behaviour in society (Skledar, 2001). It should be noted that the law in a society implies the production of norms, their interpretation, application and enforcement, as well as control of norms' respect and it can affect the change of those norms, as it can actively change the existing social reality (Crespi, 2006).

¹According to Bierbrauer (1994), "law and legal systems are cultural products like language, music, and marriage arrangements. They form a structure of meaning that guides and organizes individuals and groups in everyday interactions and conflict situations. This structure is passed on through socially transmitted norms of conduct and rules for decisions that influence the construction of intentional systems, including cognitive processes and individual dispositions. The latter manifest themselves as attitudes, values, beliefs and expectations" (p. 243).

²No community or society is truly lawless, but ways in which the law is defined vary. In the analysis of legal anthropology till 1980, we can allocate positions according to which there *codes, courts, and constabulary* may be missing in pre-modern societies, but there is the presence of law, while others emphasize the difference between the customs of pre-modern societies, and the law in modern societies (Vrban, 2006, p. 92).

Under the term culture we assume a broad definition of culture as “the entire organization and regulation of life and behaviour patterns of certain human community in time and space (customs, law, morality)” which is the basic subject of anthropology and related, complementary science and disciplines such as sociology, legal sciences, etc. (Skledar, 2001, p. 12). This is a definition of culture that is found in the Taylor’s “Primitive Culture” published in 1871, where he defines culture as “a complex unity, which includes knowledge, belief, art, moral, law, customs and any other capabilities and habits acquired by man as a member of society” (Taylor, in: Kalanj, 2006, p. 199). According to Kloskowska (2003), that is one of the most cited definitions of culture, and can be accepted as the “global anthropological definition of culture” (p. 12). Starting with Taylor, in socio-cultural anthropology emphasis is on researching culture as “the way of living”, the *legal customs, mores* are discussed and legal anthropology is developed (Vrban, 2006, p. 88). Furthermore, most of the sociological debates about the concept of culture are based on Kroeber’s and Kluckhohn’s article titled “Culture: a critical review of concepts and definitions” published in 1952, in which they conducted a review of 163 previously known definition of culture and using the similarity issue, reduced them to eleven essential conceptual formulation concepts of culture³ (Kalanj, 2006, p. 199). In addition, they created a definition of culture according to which it is constituted of “explicit and implicit forms of behavior” and symbols, and stressed that the “essential core of culture consists of traditional (i.e. historically derived and selected) ideas and their associated values”, and furthermore, they pointed out that the “cultural systems can, on the one hand, be considered as a product of action and on the other as an element required for the future action” (Kroeber, Kluckhohn, in: Katunarić, 2007, p. 5).

The law is from the perspective of the sociology of culture “the set of norms that regulate social action, ensuring the predictability of mutual expectations” and undoubtedly an integral part and an important component of the culture of a society

³These are: “1) cumulative way of life that the group of people has; 2) social heritage which was carried to the individual from the group to which he belongs; 3) the way of thinking, feeling, belief; 4) abstraction derived from the behavior; 5) theory of social anthropologist show how the group of people really behaves; 6) common storeroom of knowledge; 7) a series of standardized guidelines for the current problems; 8) adopted behavior; 9) mechanism of normative regulation of behavior; 10) a series of techniques of adaption to the environment and to other people; 11) the historical sediment, a folder, a sieve, matrix” (Crespi, 2006, p. 9).

THE URBANIZED ALIENATION OF THE RELIGIOUS INDIVIDUAL — THE INNOVATIVE CONCEPT OF SOCIOLOGY OF RELIGION

Karina Politkina

associate professor, Ph.D. Pyatigorsk State Linguistic University, Pyatigorsk, Russia

e-mail: Karen717@yandex.ru

Tatyana Svetlichnaya

associate professor, Ph.D. Pyatigorsk State Linguistic University, Pyatigorsk, Russia

e-mail: tanyasvetlichnaya@mail.ru

Abstract

The article analyzes a fundamental socio - philosophical and socio - psychological category of "the urbanized alienation" in relation to the religious individual. The innovative statement of a problem involves the research of a phenomenon of alienation of the believer in the mentioned integrated scientific anthropological space of Sociology of the city, Sociology of Religion, Social Psychology and Urban Science. The author's concept is based on studying of a phenomenon of alienation in close connection with following concepts: an anomie, alienation, the remote life in the closed urbanized space, full of conflict, contradictory existence of the religious person in the urbanized culture, virtual alienation of social life, complication the mediated relations of the personality in the urbanized environment and other spiritual and social aspects of modern knowledge society. The urbanized alienation, according to the author's views, consists in destruction of habitual relations of the individual with natural and biospheric life and the inter-individual relations of the personality in urban lifestyle.

Keywords: *anomie, the urbanized alienation, the mediated relations of the personality, the urbanized culture.*

Nowadays the analysis of the relations between the citizen who lives in conditions of the urbanized space, the material and spiritual culture created by him, religion, a technocratic civilization — on the one hand, and opportunities of the

biosphere of the Earth to reproduction, — on the other hand, is among the interconnected innovative concepts of the allocated scientific fields of Sociology of Religion, Social Ecology and Urban Studies.. The discrepancy between natural and social regularities which was developed as a result of processes of an urbanization of job specialization of citizens finds its roots in the idea of the anthropogenous organization of economic activity that in turn generates alienation of the person from natural and social powers [See in detail: 2: 26-28].

In the specified context the research attention is drawn by the following concepts of Sociology of Religion connected with the analysis of contradictions of life of the religious personality:

"alienation of the religious individual from natural life"

"alienation of the religious individuals from each other in the course of a labor activity"

"internally contradictory nature of development of a civilization as such"

"aloof existence of the individual in the conditions of an urbanization"

"weakening of social communications of the religious personality in living conditions in the megalopolis"

"anonymity of communication in the conditions of virtualization of modern city space"

"an anomy, anomaly and anonymity — existential characteristics of existence of the alienated individual"

"religious functions in the conditions of the urbanized space" and some others.

The religious individual who lives in conditions of the urbanized space in a distance from natural life is influenced by the whole complex of versatile contradictions of city existence. Problems of alienated life of the religious individual are connected with negative impact of the amplifying virtualization of interrelations with each other. Real dissociation and atomization in various areas of a social life generate a specific phenomenon — the urbanized alienation of the religious individual.

We shall consider in detail the problem of existence of the “religious individual” in society. The concept "a religious complex" finds broad application in Study of Religion. The religion represents difficult spiritual and social education, is one of spheres of spiritual and practical life of people. Many religious scholars consider this phenomenon as the complex including basic elements:

religious consciousness which basis is made by belief in existence of "other" world, supernatural forces and beings;

religious cult as the set of symbolical religious actions;

the religious organizations uniting the coreligionists stuck to the same ceremonial principles and realizing the general principles of behavior.

We think that other elements of a religious complex need to be allocated in Religion Sociology alongside with above mentioned components such as: religious activity, religious relations [See in detail: 1: 32-44; 3: 29-44].

Religious consciousness has two interconnected and rather independent levels: ordinary and conceptual, Religious Psychology and Religious Ideology. Religious consciousness is presented in evident and figurative forms and it considerably has individual and personal character religious conceptually. This level of religious consciousness is called Religious Psychology. Consciousness and behavior of believers under the influence of the sacral ideas have got a specific religious orientation and are the backbone of this subject.

At the conceptual level religious consciousness is issued in the form of the systematized dogma and stated in Sacred books (The Tanakh, the Bible, the Koran, etc.), approved by the church organizations in the form of hard and fast set of religious precepts (doctrines).

Religious cult is the set of symbolical actions by means of which the believer tries to influence fictional (supernatural) or real-life objects. The cult (Latin of cultus – worship, honoring) acts as one of the main types of religious activity. Specifics of cult actions are defined by what ideas, representations, images are embodied in them in a symbolical form. Communication of religious consciousness and a religious cult is internal, immanent. Cult actions act as a specific form of an exteriorization of consciousness. There is a realization of religious belief that supernatural forces and beings can influence destiny of the person in the real or "otherworldly" world in the necessary direction. Followers of religion believe that there can be a special two-way communication between them and God.

The sacral relations in mind of the believing individual are formed by analogy with the common every day human relations. The believing person recognizes that, participating in sacraments and ceremonies, performing rituals, handling prayers to God, he can influence the imagined personal being (to ask God, to gain the Supreme Being's favor, share the thoughts and experiences, and, eventually, to deliver soul).

THE PERSPECTIVE OF DECENT WORK IN CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Slobodanka Kovačević-Perić

Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Law, University of Priština,

(temporarily seated in Kosovska Mitrovica)

e- mail: slobodanka.peric@pr.ac.rs

Abstract

The initial concept of the International Labour Organisation – enhancement of possibility to get the decent and productive work for males and females, in conditions of liberty, equality, safety and human dignity – has evolved into its primary global goal. The essential contribution of the decent work implies that the overall quality of work, condition and the total working environment are assessed in a much more constructive way, with the application of the international standards. Economic growth does not automatically lead to the bigger volume of the decent work. That documents the focal point (and the aim) of this paper – the promotion of standards of decent work contributes to the achievement of decent, dignifying life, as a result of a co-relation between the decent work and the human evolution. In that respect, the perspective of decent work requires the holistic approach of all factors which determine the decent work. That implies respect of the universal rights of people, establishment of the culture of working relations, global advocating to root out poverty and social exclusion. For this purpose, the demand for social dimension in the global economy contributes to the expansiveness of the decent work concept, what is a general need of a working individual today. Tendencies towards application of higher standards for employees, point to the need that there are more moral values and humane approach in the attitude towards work, with the aim of achieving social justice and preserving social and international peace.

Keywords: *decent work, human rights, social justice.*

Introductory remarks

Work is a significant part of life of every human being. It provides an essential dimension to the quality of life, primarily because of the time a person spends working (the major part of the life cycle), then due to the social integration and self-respect of individuals who accomplish themselves through work. According to Hegel, work is "a primary activity of human life, which permanently and continuously governs the entire being of a man, thus altering the being itself." Work is *sine qua non* to all parties engaged in work, and a basic, existential goal of working-age population who are in voluntary or involuntary unemployment. Since the time of the first state interventions in labour relations up to date, the world of work, and along with it work related regulations at the international and the national level, have undergone many changes. The struggles of the working class, the creation of the International Labour Organisation (hereinafter referred to as the ILO) in 1919, the association of the lasting world peace with social justice, left a strong imprint on human rights at work, which is consequently reflected in the expansion of the Labour Law. "This expansion is vividly depicted by an observation of a prominent French theorist Georges Scelle: Romans" dissect a carcass (Roman law), Civilists "negate the old man" (Civil Law), and a Labour Law teacher "studies the development of a young man." ¹ To be more specific, the enormous importance of Labour Law lies in the fact that the regulations within this discipline govern and deal with issues of existential importance for the majority of the active population of a country and, indirectly through the categories of dependents, of the major part of population.

The world of work today is undoubtedly going through a major process of transformation. There are certain forces transforming it, such as, for instance, the leading changes in technology that drive it forward, then the impact of climate changes that affect the nature of production and employment, demographic factors etc. This, more or less, alters the world of work as well as work related relations.² The concept of work has particularly changed due to the global economic crisis, which has initiated a relentless battle for the workplace - even for the hourly, low paid jobs, thus increasing the vaguely defined labour contracts, atypical forms of employment, undeclared work, which primarily affects women and youth and calls into question the achievement of equality in the Labour Market, causing poverty, especially the "feminization of poverty". Austerity measures in the recession period of the crisis,

¹D. R. Paravina, *A contribution to the study of certain fundamental questions of Labour Law*, p. 220. Available at: www.prafak.ni.ac.rs/files/zbornik/sadrzaj/zbornici/z17/10z17.pdf (27.9.2016)

²*The future of work*, Available at: <http://www.ilo.org/global/topics/future-of-work/lang-en/index.htm>, (27. 9. 2016)

DIVORCE AND SYMPTOMS OF STRESS AMONG DIVORCED WOMEN

Hatixhe Islami

PhD in social sciences

SEE University

e-mail: h.islami@seeu.edu.mk

Abstract

Today, the overall social and economic changes directly affect the stability of the family and cause changes in family functioning. These changes are quite stressor and reflect on the quality of family functioning, partnership and parent-child relationships. In such conditions, the number of individuals and families who have marital and family problems and seeking professional help by the respective institutions is increasing. Nowadays partner roles are burdened by a lack of reciprocity, mutual respect that leads to divorce and the loss of social values of family and marriage. Speaking in general, every third marriage breaks down, but if you calculate the number of those partners who live in common-law marriage, the divorce then gets epidemiological proportions. The society in Western countries is faced with the phenomenon of marriages recovery, i.e. successive divorces, which because of the rapid development, cannot be followed by the researchers.

The sample of the survey comprised divorced women recorded in Intermunicipal Center for Social Work in Tetovo. The aim of the study was to examine whether the divorce of marriage causes stress in women. The level of stress in women is examined with the help of self-evaluation test of Carl Thoreson of Stanford University.

The results of the examination of the impact of specific factors on the level of stress found that divorced women are under high stress. Results of the survey showed that the termination of the marital relationship and the reconstruction of the family system, after the divorce represents a risk factor for appearance of stress among divorced women given their sensitivity, vulnerability, socio-psychological and economic conditions. Significantly a higher level of stress is found in unemployed women.

Keywords: *married, divorced women, symptoms of stress, family.*

Introduction

The study aims to show whether the divorce causes stress in women, and how the effects of stress reflect on them.

Divorce is final stage of an evolving relationship between the spouses which relationship lasted for a shorter or longer period. It has to do with a deeper kind of intimate, emotional and intense relationship called marriage relationship. In addition, within that marital relationship in many cases is created a new human being, i.e. the child. With the divorce, such a relationship is discontinued, but practice shows that a large number of divorced couples and even after the divorce deal with that marital relationship. Divorce is an unpleasant experience, which most people do not want to personally to face with such an experience. Yet Cherlin (in 2009, according to Cui, Fincham and Durtschi, 2010), estimates that every second marriage ends in divorce.

In this age, the divorce represents a prominent socio-cultural phenomenon. Numerous researchers of family and marriage have focused their attention in economic, racial and religious problems we're seeing displacement of cultural values and of specific social forces which are exceptionally stressful and have a direct impact on the personality of the spouses, the quality of the marital relationship and the functioning of the family.

Many spouses are unable to create appropriate adaptive mechanisms to cope with the impact of changes on their marriage and family which are at risk of stress. Nowadays we are confronted with the fact that many marriages are conflicting due to the decline of basic human values, leading to changes in marital and family system, regardless of its structure, meaning and function. Conflicting conjugal relationships cause strong stresses which seriously impairs the health status of spouses and other family members. In what kind of marriage will live spouses, much depends on their marital relationship, their mental and physical condition. The quality of the marital relationship decides whether spouses will be happy, calm or they'll live under stress each day. Conflicts, fights between the partners act as

psychosocial stressors that disturb the quality of the marital relationship, which causes stress and deterioration of the health of the spouses.

Methodology

The specificity of the problem requires application of methods and techniques for collecting, processing and interpretation of the data obtained. The theoretical and practical analysis of the results will contribute to the discovery of the relations established in hypothetical system, namely whether the duration of divorce and poor economic situation of divorced women influences the level of stress in them. The level of stress in women is examined with self-evaluation test of Carl Thorenson from Stanford University. There is also designed and a questionnaire intended to collect data for the research.

Divorce

Čudina-Obradović and Obradović (2006) define the divorce as an ultimate form of marital instability or long process full of problems, frustration and stress.

Lately, the divorce as a phenomenon is particularly typical for economically developed countries and highly urbanized areas, and there is a tendency of increasing regardless of the presence of children in marriage (Kolesarić, Krizmanić i Petz 1991). One in four couples experience deterioration of health condition as a result of conflicting relations and the presence of domestic violence. What strategy will utilize spouses in conflict resolutions primarily depends on the nature of their relationship (Canary and associates 1995). How the spouses will act in conflict situations much depends on their personality (Canary and associates, 1995; Holmes and Murray, 1995). The loss of trust in spouses, is one the most important sources of stress especially in marriages where spouses do not own mechanisms for resolving marital and family conflicts.

Many women take the divorce as stressful event and feel the psychological consequences of stress more; because of their children, and their vulnerability. Women, because of their extraordinary sensitivity and vulnerability are more susceptible to stress than men Kosović (2004).

SOCIETY TODAY: THE CHALLENGE OF HUMAN RIGHTS AND THE WAY FORWARD

Mirjana Sredojevic

Second year on PhD studies Faculty of Law in Novi Sad,

University of Novi Sad, Serbia

e-mail: mirjana.sredojevic43@gmail.com

Abstract

Democracy is a form of government in which are high-quoted human rights and freedoms. However, democracy, as well as other forms of government has its own difficulties and problems. The challenge today is to provide protection of human rights and ensure a certain way in the future of its citizens. In this paper, the author started from the assumption that democracy as a form of government is a kind of social agreement - a contract that exists at different levels and which, like any contract, is based on the mutual proportion of rights and obligations of its holder and on the common aim. These holders can be individuals, families as narrower communities and countries as a wider community of its citizens. The author also pointed out that these are assumptions that need to be achieved for the rule of law, and that "excessive democracy" can produce counter effects. It is clear that democracy is the affirmation of the individual, but we should have in mind that it is not enough just to create a free individual, but also a responsible citizen who will responsibly enter into social relationships. As long as democracy is seen as a form of control of citizens and the way to achieve a seemingly legitimate aims in a roundabout way, there will be no progress. In this way, democracy will discredit the principles upon which it is based. It is therefore necessary to establish a measure of entering the state in the life of the individual and family relations, and that such intervention brings effect, because the state is not there for herself, but for those of whom it was created and who are entrusted to her by a call that is done.

Keywords: *human rights, democracy, family, country.*

УВОД

У данашње време, време глобализације и посттранзиционог периода, све веће демократизације друштва, актуелизује се питање права и слобода људи. Имајући у виду време у којем живимо и промене које се дешавају у целом свету, како цивилизацијске, тако и природног и техничког карактера, може се рећи да је веома тешко ићи у корак с овдашњим временом и некако се углавном чини да је оно готово увек бар један корак испред нас. Неспорно је да је друштво у којем живимо изазов за људска права и да чини будућност неизвесном, што нам и није непознаница, јер нам је будућност махом одувек била неизвесна. Међутим, последњих деценија поље деловања неизвесности се све више помера ка садашњости. Управо је то оно што изазива страх како код појединца, тако и код читаве популације. Овај страх је негде и логичан, а и оправдан. Јер уколико нам је садашњост толико неизвесна, шта се онда може очекивати од будућности?

Међутим, овде се поставља питање до које мере је оправдано толерисати ту неизвесност и која је то мера људских права која се мора испоштовати како би се човеку омогућио достојанствен живот, лиштен страха од неизвесности. Нереално је очекивати да се досегне идеал у поштовању права и слобода, као и по питању стања безбедности у друштву, али неком оптималном стању треба тежити. Ово се посебно односи на оне ситуације које се могу предупредити и у којима се превентивним (осмишљеним) деловањем може много учинити. Јер не треба губити из вида да „најчешће најуочљивији индикатор људске безбедности јесу угрожавања људских права, а инсистирање на поштовању људских права је најсигурнији пут ка постизању пуне људске безбедности“.¹ Уз то, степен поштовања људских права у многоме одражава стање безбедности једне државе.

Дешавања у свету и код нас, као што су економске кризе, велике флукуације становништва, ратни сукоби, сукоби цивилизација и култура, етничке напетости, кризе идентитета народа, а потом и кризе унутар породица, а самим тим и тегобе појединаца и константно присуство стања забринутости, све су то изазови на пољу људских права и претње по безбедност са којима се треба изборити како на индивидуалном, тако и на глобалном нивоу. Међутим, чини се да изазови садашњости најтеже падају појединцима.

Неоспорно је да је век иза нас, као и овај у који смо закорачили пре деценију и по век заговорништва људских права и слобода, мира у свету и забране дискриминације, али све чешће смо сведоци управо супротних

¹G.Bašić, „Људска безбедност, људска права, мултикултуралizam и sandžačke (ne)prilike“, Mali vodič kroz људску сигурност, Novi Pazar 2014, 22.

дешавања, кршења људских права, разликовања по сваком забрањеном основу, трагичних окончања људских судбина, ратних сукоба, све свирепијих и бестијалнијих начина угрожавања и кршења људских права. Несумњиво је да је по том питању потребно нешто урадити и постићи задовољавајући ниво поштовања људских права. Овде се поставља питање – одакле кренути? Мишљења сам да је потребно координирано деловање на стање свести појединца као саставног субјекта ужих и ширих заједница, затим деловање унутар породице, као најважније друштвене заједнице, деловање на нивоу државе и деловање на међународном нивоу, само уколико је то оправдано и неопходно. Управо садржина ових односа би могла бити предмет тзв. друштвеног уговора који егзистира на различитим нивоима између ових субјеката

ДАНАШЊА ДЕМОКРАТИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ЉУДСКА ПРАВА

Није на одмет на овом месту освртнути се на појам демократије и у складу са развојем друштва и људске свести њено све екстензивније тумачење, као и поимање савремене демократије. Како би се створио утисак шта подразумева демократија потребно је кренути од владавине права, који је и камен темељац демократског друштва, а чега видимо да су се придржавали и творци нашег Устава, наводећи да је владавина права основни принцип на којем почива демократска држава. Међутим, са владавином права често се поистовећује правна држава. Ипак, ова два појма нису синоними, а разликују се и са историјскоправног аспекта.² Оно што им је заједничко јесте да око њих не постоји јединствена дефиниција у правној теорији. Ово стога што оба института садрже и позитивноправна и морална и природноправна обележја и почивају на метаправним, хуманистичким принципима, као што су: правда, правичност, природна људска права. Управо то је тачка везивања ових института са појмом демократије, јер је управо владавина права једна од претпоставки демократске (правне) државе.

²Камени темељци у развоју владавине права били су *Magna Carta* (1215), која је обезбедила извесна грађанска и политичка права племству које се изборило са краљевим апсолутизмом и закон *Habeas Corpus* (1679), који је људима у притвору дао неутуђиво право да буду обавештени о разлозима због којих су лишени слободе, док на европском континенту начело владавине права добија на важности захваљујући грађанским револуцијама током седамнаестог и осамнаестог века. Са друге стране, правна држава је резултат борбе грађанске класе за политичку власт и настала је у европским државама почев од Славне револуције у Енглеској 1688/89. године.

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPT OF THE INFORMATION SOCIETY IN RUSSIA

Anastasia Petukhova

N.I. Lobachevskiy State University of Nizhny Novgorod

4 Ashkhabadskaya Street, Nizhny Novgorod

e-mail: av_petuhova@list.ru

Svetlana Krepysheva

N.I. Lobachevskiy State University of Nizhny Novgorod

4 Ashkhabadskaya Street, Nizhny Novgorod

Abstract

The paper investigates the development of new phase of society in Russia which calls as ‘information society’. The author analyses different point of view and new conceptions in this field.

On the basis of such study the author determines the existing theoretical and practical problems and makes conclusion about the main descriptions about the concept of Information Society in Russia.

Keywords: information society, information technology, legal regulation, information, knowledge.

ГЕНЕЗИС КОНЦЕПЦИИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА В РОССИИ

Существующий этап общественного развития ученые все чаще характеризуют с помощью сопоставления нескольких известных терминов, отражающих природу и направленность развития современного общества: «постиндустриальное общество», «информационное общество», «общество знаний». Возрастание роли и значения информации, внедрение коммуникационных технологий в производство приводит к появлению качественно нового этапа развития общества, в основе которого лежат не

традиционные материальные источники, а нематериальные (интеллектуальные) ресурсы: знание, наука, интеллектуальный капитал.

Современное общество как социальная и экономическая система стало объектом внимания зарубежных исследователей уже с 60-х гг. XX века, когда многие ученые признали черты новой эпохи. Основным признаком данного общества была отмечена особая роль знания и основанных на нем технологий, доминирование информации, развитие коммуникативных технологий, признание особой роли информации как важнейшего ресурса, увеличение роли сектора услуг, повышение качества жизни. В России практически отсутствуют фундаментальные исследования новой парадигмы общественного развития с точки зрения социально-правовой трансформации, безусловно, присутствует анализ основных социально-экономических факторов, но влияние информационных элементов на право с теоретической точки зрения изучено недостаточно.

Изучение и анализ происходящих изменений в праве представляется достаточно актуальным на современном этапе развития. Исследование тенденций изменений правоотношений в период формирования информационного общества целиком отвечает потребностям реализации Программы фундаментальных научных исследований государственных академий наук на 2013 - 2020 годы (утв. распоряжением Правительства РФ от 3 декабря 2012 г. № 2237-р) в части повышения эффективности использования потенциала фундаментальной науки как стратегической составляющей развития общества и государства в целом, а также необходимости организации научного обеспечения социально-экономического развития, технологического прорыва и национальной безопасности Российской Федерации.

Термин «информационное общество» обязан своим названием профессору Токийского технологического института Ю.Хаяши. Дальнейшее развитие указанный термин получил в работах американского экономиста Ф.Махлупа (1962)¹ и японского профессора Т.Умесэо (1963)². Теория «информационного общества» была развита такими известными авторами, как М. Порат, Й. Массуда, Т. Стоунер, Р. Карц и др.³. Так японский профессор,

¹Machlup, F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States [Текст] / F.Machlup. – NJ.: Princeton, 1962. 283 p.

²Hoso Asahi. Joho sandyo ron. Information Industry Theory: Dawn of the Coming Era of the Ectodermal Industry [Текст] / Hoso Asahi, Umesao Tadao – Tokyo.: VP.1963.156p.

³Porat M., Rubin M. The Information Economy: Development and Measurement. Wash., 1978; Masuda Y. The information Society as Post-Industrial Society. Wash., 1981;

основатель и президент японского Института информационного общества Йнедзи Масуда, автор труда «Информационное общество как постиндустриальное общество» (1980г.) пишет: «Информационная эпоха, которую принесли с собой компьютерная технология и средства коммуникаций, не просто окажет большое социально-экономическое воздействие на современное индустриальное общество; она повлечет за собой общественные перемены такого масштаба, которые вызовут трансформацию современной системы в полностью новый тип человеческого общества, то есть в информационное общество»⁴. Таким образом, ученый рассматривал информационное общество как совершенно новую, ранее не известную человечеству ступень развития, как общество не имеющее ничего общего с предшествующими историческими этапами.

Свои истоки информационная концепция черпает в теории постиндустриального общества, которая, по нашему мнению, является более комплексным исследованием социо-культурных изменений в обществе. Так, один из авторов концепции «постиндустриального общества» Белл Д. в своей знаменитой работе «Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования» (1973) проводил подробный анализ доиндустриальной, индустриальной и постиндустриальной стадии развития общества, отмечая качественные характеристики каждого этапа. «Доиндустриальный сектор, - пишет Белл, - является в основном добывающим, он базируется на сельском хозяйстве, добыче полезных ископаемых, ... вплоть до природного газа или нефти»⁵. «Индустриальный сектор носит, прежде всего, производящий характер, он использует энергию и машинную технологию для изготовления товаров»⁶. «Постиндустриальный является обрабатывающим, и здесь обмен информацией происходит в основном при помощи телекоммуникации и компьютеров»⁷. Таким образом, Белл и другие разработчики концепции охватывают в своих исследованиях всю историю

Stonier T. The Wealf of Information. L., 1983; Katz R.L. The Information Society: An International Perspective. N.Y., 1988.

⁴Масуда Й. Информационное общество как постиндустриальное общество. Вашингтон, 1981. С.29 Masuda Y. The Information Society as Postindustrial Society. Wash.: World Future Soc., 1983, p.29.

⁵Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования/Перевод с английского. Изд. 2-ое, испр. и доп. М.: Academia, 2004. С.315.

⁶Там же. С.315.

⁷Там же. С.315.

MEDIA AND COMUNICATION

**ШТО ПИШУВААТ ПЕЧАТЕНИТЕ МЕДИУМИ ЗА РАБОТНИЧКИТЕ
ПРАВА И ПРОБЛЕМИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО
ПЕРИОДОТ 01.03.2014-31.08.2014 ГОДИНА**

Сузана Цамтовска - Здравковска

Правен факултет, УГД Штип

e-mail: suzana.dzamtoska@ugd.edu.mk

Андон Мајхосев

Правен факултет, УГД Штип

e-mail: andon.majhosev@ugd.edu.mk

Апстракт

Во нашето истражување ние ќе се фокусираме на проблемот на работничките права и проблеми како еден многу важен аспект на остварувањето на демократијата во Република Македонија. проблемот на работничките права во РМ континуирано бил третиран во печатените медиуми, меѓутоа овој проблем особено доаѓа до израз во периодот на транзицијата.

Основно истражувачко прашање во овој труд ќе ни биде дали, односно колку и на кој начин печатените медиуми во РМ му посветуваат внимание на прашањето на работничките права и проблеми.

Во нашето истражување поаѓаме од основната истражувачка хипотеза дека во Република Македонија печатените медиуми не посветуваат доволно внимание на прашањето на работничките права и проблеми. Исто така, претпоставуваме дека работничките права и проблеми повеќе го третираат печатените медиуми кои се неутрални и блиски до опозицијата, отколку печатените медиуми блиски до власта.

Во истражувањето ќе се примени методот на анализа на содржина на текстовите во печатените медиуми за време од шест месеци (1.03.2014 до 31.08.2014). Анализата на текстовите на

печатените медиуми опфаќа шест дневни весници: Вечер, Вест, Дневник, Нова Македонија, Слободен печат и Утрински весник. Ќе анализираме бројот на текстовите, големината на текстовите, место (рубрика) на објавување, големината на насловот, вредносна ориентација на текстот (прилогот), новинарскиот жанр, за синдикатите и др.

***Клучни зборови:** печатени медиуми, работнички права, работнички проблеми.*

WHAT PRINT MEDIA WRITE FOR WORKERS RIGHTS AND PROBLEMS IN REPUBLIC OF MACEDONIA IN THE PERIOD 01. 03. 2014-31. 08. 2014

Suzana Dzamtoska-Zdravkovska

"Goce Delcev" University-Shtip, Faculty of Law, Macedonia

e-mail: suzana.dzamtoska-zdravkovska@ugd.edu.mk

Andon Majhosev

"Goce Delcev" University-Shtip, Faculty of Law, Macedonia

e-mail: andon.majhosev@ugd.edu.mk

Abstract

In our research we will focus on the issue of workers' rights and concerns as a very important aspect of the exercise of democracy in the country. The issue of workers' rights in Macedonia was treated continuously in print media, but the problem is particularly evident in the period of transition. Primary research question in this paper will be whether, or how, and how print media in Macedonia devote attention to the issue of workers' rights and concerns. In our research, we are guided by basic research hypothesis that the Macedonian print media do not pay enough attention to the issue of workers' rights and concerns. Also, we assume that labor rights problems and treat more print media are neutral and close to the opposition than the print media close to the government. The research will apply the method of content analysis of

texts in print media for a period of six months (1.03.2014 to 31.08.2014). The analysis of the print media covers six daily newspapers Vecer, Vest, Dnevnik, Nova Makedonija, Free print and Utrinski Vesnik. We will analyze the number of texts, the size of text, place (box) of publication, title size, value orientation of text (article), a journalistic genre unions and others.

Keywords: *press, workers rights, labor problems.*

Вовед

Работничките права и проблеми се тесно поврзани со демократијата и човековите права. Печатените медиуми од секогаш покажувале интерес кон темите и проблемите на работниците, особено кон остварувањето на правата од работен однос и економско социјалната положба на вработените. Денес, работничките права во РМ, особено во приватниот сектор не се почитуваат во целост. Поради тоа работниците честопати реагираат со организирање на штрајкови и протести. Конфликтните состојби печатените медиуми со голем интерес ги регистрираат. Во однос на новинарските жанрови работничките права и проблеми печатените медиуми ги применуваат сите форми.

Република Македонија, иако, повеќе од дваесет години ги гради и развива политичкиот плурализам, парламентарната демократија и политичка култура, сепак, не можеме да кажеме дека степенот на остварување на работничките права е на потребното ниво. Што пишуваат печатените медиуми за работничките права и проблеми ни послужи нашето истражување на новинарски текстови во печатените медиуми кое го спроведовме во периодот од 1.03.2014 до 31.08.2014 година

1. Методолошки пристап

Ова истражување се заснова на пребарување на новинарски текстови во печатените медиуми во кои се третира прашањето на работничките права и проблеми. Со анализата се опфатени сите дневни печатени медиуми кои се разликуваат по уредувачката политика, тиражот, влијанието, и медиумските карактеристики. Печатени медиуми кои се анализирани се: Вечер, Вест, Дневник, Нова Македонија, Слободен печат и Утрински весник. Истражувањето се темели на собирање на податоци за бројот на текстовите според местото на објавување (печатен медиум), големината на текстот,

PERCEPTION OF THE RUMOURS IN INTERNET

Plamen Atanasov

PhD Student

Faculty of Journalism and Mass Communication

At Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Bulgaria

e-mail: atanasovp@abv.bg

Abstract

The research aims to at least partially concentrate the social attention at the diminishing ability to achieve trustworthiness and objectivity in some cases of media coverage of crisis events and to outline the hazardous aspects of the potential of the online connectedness to induce an informational chaos and to blur the problem via stimulation of emotional “receptors of excitement” in the publicity. The research is based on the accident of the abduction of a civil aircraft of the Egyptian airlines in the end of March 2016. The discourse of the media coverage on the event is the object of interest. There is a formulated hypothesis about the existence of substantial functional abilities of the information sites and of the intensity of the online communication to turn the social focus away from important subjects in the content of the news. The used methods are: comparison of publication and content analysis of messages in the traditional and online media, practical experiment- interview, statistical interpretation of the data and discursive analysis. The results show an unexpected application of the approach of guilt refusing at times of crisis. Attempts to belittle the caused damage and to hide the unsurmounted potential threats, left from smoldering, unforeseeable in moment of escalation and power, conflicts are observed. Part of the changes to the role of the media in the formation of political and social discourse are unveiled.

Keywords: *traditional media, information sites, abducted Egyptian aircraft, discursive analysis.*

As an unique form of exchange of messages, rumours distinguish themselves as a communication phenomenon in the public relations with a powerful effect on the social perception and agenda. Once under the influence of the rumour, people tend to show a strange coherence and act in a way even they find surprising. The result is achieved in an unexpectedly short notice and on a great scale. The reason is the unique feature of the rumour to be transmitted quickly and easily, i.e. dispersion. This fact is due to the constant presence of low criticality in the perception of the particular type of messages. Transmitted via Computer mediated interactions and once set in the global net informational infrastructure Internet, the rumour enters a new dimension, multiplies its abilities and turns into a propaganda tool which is even more actively used¹. Additionally, in the modern environment of increasingly closer relation between politics and capital, the process advances in its development and finds place in the exchange of messages more and more often. At that intensity occurs one additional effect: diminished is the certainty of the constantly increasing in volume information, which floods both the modern interpersonal and the mass communicational conditions, is not dominated by deliberately plotted rumours. Increased is the chaos, in addition to the trustworthiness being severely impacted in the emitted messages. The outlined picture of the information exchange in the modern environment puts forward a number of topical questions. One of the most important ones refers to the extent the public notices the presence of the rumours and to what extent it is inclined to accept them as true. This research paper showcases the results from a scientific research about the tendency of young people to accept rumours as a trustworthy and natural component of the informational content in Internet. The matter is researched in an environment of advanced globalisation and on account of this the research is carried through in three European countries: Bulgaria, Romania and France. The achieved results present the rumour in the environment of the expanded in the web dimension communication space as solidly present and related to a significant level of trustworthiness. The negligibly low level of ambiguity shows a significant rise in the persuasion potential developed in the modern communicational environment. The distinctness of the information determines the used methods as relevant for the execution of the set in the research paper aim: determination of the tendency of the modern public audience to perceive rumours.

¹Христов, Чавдар. *Пропагандната сила на акумулацията медиен ефект*; В: Ангелова, В., М. Нейкова и Ж. Попова (съст. и ред.) „Радио, разказ, реч. Юбилеен сборник в чест на проф. д-н Снежана Попова“, София: Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, с. 259-270, 2014.

1. Used methods.

Shown are results from a demoscopic quantitative empirical research on the transformation of the communication between young people that has taken place in the period between January and May 2016. The data is collected by a pool survey in different universities: Sofia University "St. Kliment Ohridski" (Faculty of journalism and mass communication and PhD-students from other faculties), Medical University Pleven (medicine students), Pedagogic College Pleven, Veliko Tarnovo University "St. Kiril and St. Metodius" (pedagogy), Burgas Free University and South-West University "Neofit Rilski" (social sciences), Faculty of Medicine- University Lucian Blaga Sibiu (Romania), Faculty of Medicine- University of Medicine and Pharmacy Craiova, Romania and Strasbourg University for preparation of administration professionals (Universite de Strasbourg, Institute de préparation à l'administration générale).

Most of the people that have taken part in the survey comprise to the age interval 19-34 years old and undoubtedly, due to the educational requirements, all the participating students possess the skills needed to explore the features of the widened in the web dimension communicational space. Out of 367 participants, 237 are from Bulgaria, 96 are from Romania and 34 are from France. The survey is not representative and structured (pool self-completion by the participant). Correspondingly, a typological homogenic sample has been directly surveyed by the methodology of the ones that have responded. The sample is relatively homogenous in its properties, such as age, education, and social activity. From the perspective of the examined social effects, the focus is directed towards distortion of the information at the point of its perception in an environment defined by a generated by rumours ambiguity.

In addition to the general result, the figures for each country are displayed. The percentage dispersal of the different answers has been calculated. Each participation is voluntary and the anonymity requirement is met.

2. The rumour- definition of some relevant to the research features.

Due to its potential to cause changes to the public perception and actions, the rumour has been drawing researcher's attention for a long time. Even Genghis Khan, before achieving one of his many victories, sends travellers, beggars, trades, etc. to spread the rumour about the strength of his impossible to defeat army in the

INTERPRETATION OF NON-VERBAL SIGNS IN THE INSTANT INTERNET COMMUNICATION VIA VIBER AND FACEBOOK MESSENGER

Nataša Jović

Assistant researcher, Institute for social research on Faculty of political sciences
Banja Luka,

e-mail: natasajovic91@gmail.com

Borislav Vukojević

Senior teaching assistant, Faculty of political sciences Banja Luka,

e-mail: vukojevic@gmail.com

Bojana Miodragović

Senior teaching assistant, Faculty of political sciences Banja Luka,

e-mail: miodragovic89@gmail.com

Abstract

This paper analyse one of the most common forms of communication nowadays - instant Internet communication on Viber and Facebook Messenger, which provide numerous possibilities for direct exchange of messages, including wide range of options for non-verbal communication (emoticons, stickers). Qualitative analysis reveals do these services affect meaning of the messages, what kind of communication possibilities they offer, checking theories about deficiencies of non-verbal communication and consider the impact of the nomophobic elements toward understanding time in mediated communication. In-depth interviews were conducted in the period from 1st to 15th September 2015, by the semi-structured interview method on a 20 consent young participants which use services for instant messaging at least once a day. Respondents were selected by random number table from the list of students of the Faculty of Political Sciences in Banja Luka. Methods of data analysis are thematic analysis and phenomenological interpretation. Results are divided in five areas: context of mediated communication, relation toward non-verbal signs

in instant Internet communication, interpretation of non-verbal signs on Viber and Facebook Messenger and relation toward time in mediated communication. Research has shown that non-verbal signs mediated by Viber and Facebook Messenger have lack of spontaneity as the most common characteristic of non-verbal communication in general. This is important because signs of non-verbal communication in mediated context don't have just one meaning and only sometimes reflect identical reactions from offline sphere. Interpretation of non-verbal signs often has effect on real situations of individuals, so its importance should not be ignored.

Keywords: *nonverbal communication, space, time, meanings, messages.*

Introduction

Interpretation of non-verbal signs is one of the most important aspects in interpersonal communication, because real meaning of message is often hidden in gestures, movements, attitudes or interaction context (like tempo or style of communication). In one hand, study of non-verbal signs in *real time internet communication*¹ is contradictory itself, because it is not immediately clear how to decode meanings in instant messages? In other hand, initial hypothesis of this paper is that communication via the Internet has a specific form of non-verbal signs that respondents most often decode in accordance with the established and the most common patterns. To be more specific, main purpose of this research is to provide the scientific explanation on how young people interpret messages in real time Internet communication via Viber and Facebook Messenger (FBM).

Those services are selected because some data suggests that at least 55% of the population in Republika Srpska uses the Internet, smart phonees have 28% of population, while more than 70% of the population have the computer (Institute for Social Research, 2014). Based on these data, it is obvious that there are conditions in which it can be expected that a large part of human communication turns into virtual sphere, mostly via free services like Viber or free social network FBM. Nevertheless, the focus of this research is not an asynchronous Internet communications, such as the Facebook posts in news feed, the answers on a forums or e-mail messages. Real time communication (*chat*) was chosen because it is similar

¹Under the concept of „real time Internet communication“ we consider the transfer of messages in real time, without time delay.

to “face to face” interaction and because it implies that message is encoded and decoded in the same time dimension (with the exception of space dimension).

Since there were no similar studies in the Republika Srpska, the aim of this paper is the scientific description of non-verbal communication on the Internet, using qualitative methods: semi-structured interviews and thematic analysis. Heuristic potential is contained in the fact that the results can be used for operationalization of issues for more specific, quantitative research which could offer more explanations. Given the circumstances, the use of qualitative methods of semi-structured interviews to collect data and interpretative phenomenological approach in their analysis is more than enough to justify scientific and social goals for this research.

The main research question of this paper is: Do the non-verbal signs, such as emoticons, stickers, writing style, written expression, options *Typing* and *Seen*, may include non-verbal statements that are common for “face to face” communication? Secondary research questions are:

- To what extent emoticons can be a substitute for non-verbal communication, having in mind that Internet offer the greater degree of control because of mediation process;
- Does the option *Seen* can be interpreted in the same way as ignoring or turning the head away from someone in the “face to face” communication;
- Does Viber and FBM are used only because they are available to the general population, or because they are truly useful?

The assumption of this study is that the participants which showing a greater degree of *nomophobia* (Yildirim, 2014), are more inclined to connect the meanings of non-verbal signs in real time and mediated communication.

Non-verbal communication is an important factor in any communication process. Many theorists claim that non-verbal signs are even more important than verbal signs, emphasized that it is more important how somebody said something, while what he said is secondary (Knapp, Hall, Horgan, 2013; Calero, 2005; Plumb, 2013; Stajčić, 2013; Lazić, 2014). According to Mehrabian 7%-38%-55% rule, non-verbal communication is more important for the transmission of messages in share of 93 per cent, in which 38% is related to the movements and gestures, 55% is related to voice (intonation, volume), while only 7 per cent of each message is transmitted verbally (Calero, 2005). Non-verbal communication is "a collection of expressions and body language that a person manifests consciously or unconsciously, like facial expressions, posture, eye movements and voice" (Plumb, 2013, p. 10).

Ways in which we communicate have changed with the development of information and communication technologies. Internet is the medium of modern

TWO-WAY COMMUNICATION IN REGIONAL POLICY: THE TECHNOLOGY OF SOCIETAL MARKETING

Daria Shcheglova

lecturer at Voronezh State University, Russia,

e-mail: bruenen@mail.ru

Abstract

This paper represents an advanced technology of using tools of communication and media in the regional level with limited access to political market and the predominant practice of mobilization, inherited from the soviet past. It is considering the problems of one-way communication model in Russian political market. It is also examined current internal challenges and trends of development in the field of building two-way communication in Russia regions. According to the research, it should be technologies of trust maintenance, instead of directions by the principle of "vertical" ruling. It is mentioned four main obstacles in building two-way communication in Russia. It is also shown that various countries have a similar experience in using two-way communication model in public administration.

Keywords: *political market, two-way communication, Russian regions, social-ethic marketing.*

Аннотация

В статье рассматриваются современные тенденции развития партнерских отношений между властью, бизнесом и гражданским обществом, которые должны выстраиваться в русле технологий поддержания доверия, а не директивными указаниями по принципу «вертикали». Показано, что подобные практики были использованы различными странами, как механизм повышения эффективности государственного управления через налаживание двусторонней модели коммуникации. На примере Воронежской области проиллюстрирован потенциал таких технологий на региональном уровне. В заключение автор перечисляет методы создания почвы для развития практик социетального маркетинга на местном и региональном уровнях в современной России.

Ключевые слова: *политический рынок, двусторонняя коммуникация, регионы Российской Федерации, социетальный маркетинг.*

Принято считать, что властные отношения разворачиваются в пространстве субъект-объектных отношений управляемых и управляющих. Однако последние тенденции развития общественно-политической жизни (информатизация, динамизм, рационализация) все больше указывает на появление «новой субъектности» тех, кто раньше выступал только как объект воздействия со стороны властных структур. В данном случае мы понимаем под субъектностью обретение все большего влияния и вовлеченность в создание политического продукта гражданских ассоциаций в противовес изживающей себя технологизации.

Проблема в том, что классические маркетинговые трактовки политического продукта, в частности в рамках микс-маркетинга не стремятся «открыть» среду создания продукта для участия потребителя. В роли новой стратегии начинает выступать социетальный подход в котором коммуникационная составляющая играет при этом огромную роль.

Обращение к новым описательным конструктам, которые оперируют субъект-субъектными отношениями объясняется практической потребностью. Начал формироваться запрос на новые ценности, появились «ниши» граждан, способных предъявить индивидуальные требования к качеству политического информационного «товара». Это указывает на потенциальную возможность включения граждан в формирование политического предложения «снизу»¹.

В противоречие с этой зарождающейся тенденцией приходит практика элит, которые используют метод нерыночной минимизации издержек потребителей политического товара за счет искусственной гомогенизации и распространения однородного политического предложения.

Такая практика осуществляется в русле нарастающего политического популизма, который привел, в случае с Российской Федерацией к националистическому ренессансу и культивированию удобной психологии

¹Kevin L. Stoker, Kati A. Tusinski. Reconsidering Public Relations' Infatuation with Dialogue: Why Engagement and Reconciliation Can Be More Ethical Than Symmetry and Reciprocity. // *Journal of Mass Media Ethics*. 2006. Volume 21. No. 2. P.3-6.

«осажденной крепости». Использование человеческих ресурсов при реализации подобной технологии происходит через массовую мобилизацию и манипулирование, что приводит к отторжению политики и гражданской апатии. Задача ближайшего времени – преодолеть такое состояние гражданского общества, и сделать это можно, только начав использование новых практик коммуникации, прежде всего на муниципальном уровне. Здесь можно было бы подключить организации, которые занимаются пиар-технологиями, только в качестве объекта повышения доверия должна выступать государственная власть и муниципальное управление. Ресурс возможного использования «пиарщиков» кроется еще в одной тенденции современного политического рынка России. Фирмы, которые занимались пиар-кампаниями, начали терять свое влияние. Причиной этого стал тот факт, что СМИ стали зависимы от власти, а это, по сути, делает бессмысленным существование организаций, которые специализируются на продвижении кандидата, формировании имиджа и т.д. Практически единственным каналом продвижения в таком раскладе сил выступают средства сети Интернет, аудитория активных пользователей которого пока несравнимо мала по сравнению с общей численностью населения России.

Потенциальная выгода применения маркетинга отношений на локальном уровне заключается в том, что она могла бы позволить выработать эффективные механизмы адаптации к асимметрии и неблагоприятному отбору на политическом рынке. Кастомизированное политическое предложение, которое формируется в результате таких отношений, представляет собой результат эффективной артикуляции общественных интересов и подразумевает возможность постоянного, а не «точечного» влияния на формирование политики, осуществление контроля за институтами государственной власти и политическое просвещение граждан.

На основании вышеизложенного можно вывести следующие рекомендации по развитию коммуникаций в русле социетального маркетинга:

1. Следует минимизировать директивные практики работы с бизнесом. Исследования по проблемам трехстороннего партнерства показали высокий уровень недовольства бизнес-структур методами ведения переговоров и решения проблем, которые использует «государственная сторона». Для реализации новой парадигмы коммуникации необходимо продумать привилегии для тех, кто реализует практику трехстороннего партнерства и просвещения по вопросам управления и политического участия.

2. Из этого следует рекомендация о «гармонизации» методов коммуникации всех сторон коммуникации, что требует работы

THE PHENOMENON OF RISING NATIONALISM AND XENOPHOBIA IN HUNGARY IN THE CONTEXT OF THE 2015/2016 REFUGEE CRISIS AND ITS REFLECTION IN CROATIAN MEDIA

Nefreteta Zekić Eberhard

Doctoral School of the University of J. J. Strossmayer in Osijek,
nefreteta.eberhard@gmail.com

Tomislav Levak

Doctoral School of the University of J. J. Strossmayer in Osijek,
tomo.levak@gmail.com

Abstract

In 2015 and 2016, twenty-eight European Union members faced the biggest wave of migrations since World War II. The reasons for these migrations mainly lie in conflicts in the Middle East, with refugees seeking political asylum in Western Europe. In their intent, they pass a route through Greece, Macedonia, Serbia, Hungary, Croatia, Austria and onward, to get to Germany and other destination countries. According to Human Rights Watch, Hungary faced an influx of nearly 150,000 migrants and asylum seekers from January to September 2015, resulting in drastic changes to the criminal law regarding illegal border crossings, followed by Hungary erecting physical barriers around its borders. Why did the Hungarian Government decide to guard the entrance to the EU and Schengen zone, and what are the sources of rising nationalism and xenophobia in the country? The paper aims to show whether such conduct was the will of the Hungarian people or of the populist policy of the ruling political party Fidesz and Prime Minister Orbán. The purpose is to confirm the hypothesis that political pragmatism, stemming from the desire to gain points on the internal political scene, was behind this policy. The paper also contains information on the portrayal of the situation in Croatian media, creating public opinion on their northeastern

neighbors. Media content and media discourse analyses were carried out for four most widely-read daily news portals (*index.hr*, *direktno.hr*, *tportal.hr*, *net.hr*) during one month in the fall of 2015, the height of the migrant crisis, whose results are presented in the conclusion.

Keywords: *Hungary, nationalism, xenophobia, refugee crisis, Croatian media*

Introduction

According to the position of the Council on Foreign Relations, an independent and non-partisan think-tank organization and publisher based in New York (USA) (www.cfr.org), and Frontex (European Border and Coast Guard Agency), the official European agency for managing operational cooperation at the external borders of EU member states (<http://frontex.europa.eu/>), twenty-eight European Union members faced the biggest wave of so-called forced migration in 2015 and 2016, since World War II.

A report by Antonio Guterres, the former UN High Commissioner for Refugees, published on 4 September 2015, warns that since the beginning of 2015 more than 300,000 people entered the European Union only through the Mediterranean, which is roughly twice more than in 2014 and eight times more than in 2013 (Fleming, 2015). According to a Pew Research Center report from 2 August 2016, analyzing the official Eurostat data, the number of migrants who by the end of 2015 sought asylum in one of the 28 European Union countries, as well as Switzerland and Norway, increased to 1.3 million (Connor, 2016). Information gathered by Frontex indicate a total number of 1,8 million refugees in the European Union in 2015 alone, but it is certain that at the time this paper was completed (October 2016) this number was significantly higher.

Frontex notes that at the end of 2014 the main entrance in the EU for migrants moved to its land border, proof of which is a sharp increase in the detection of the so-called illegal entries over Hungarian land borders with Serbia. This makes the *Western Balkans route* (with 43,357 entries detected) the third most important route of illegal migration towards the EU. Most of the refugees come from Syria, Iraq, Afghanistan and Sudan to escape war, so they do not represent economic migrants (Frontex Risk Analysis, 2015). Hence, the reasons for these migrations mostly lie in the conflicts in the Middle East, and refugees aim to seek

political asylum in the rich countries of Western Europe, primarily in Germany, Denmark, the Netherlands and Sweden. With that aim, the refugees have to travel overland, *en route* through Greece, Macedonia, Serbia, Hungary, Croatia and Austria to reach the desired aforementioned countries.

Human Rights Watch (HRW) data show that Hungary faced an influx of nearly 150,000 migrants and asylum seekers from January to September 2015 (<https://www.hrw.org/news/2015/09/11/hungary-abysmal-conditions-border-detention>). According to official reports of the European Council on Refugees and Exiles (ECRE), in the first week of September 2015, Hungary faced 3000 new migrants and asylum seekers crossing the border with Serbia on a daily basis (<http://us1.campaign-archive2.com/?u=8e3ebd297b1510becc6d6d690id=e4a62c74be#Hungary>). A Pew Research Center study found that Hungary is the second country in Europe – behind the convincingly first Germany – in the number of refugee requests for asylum, around 174,000 just in 2015 (Connor, 2016). At the time of writing this paper the daily influx of refugees is constant and the situation is far from resolution. However, the authors focused on September and October 2015, which many experts consider to be the pinnacle of the refugee crisis, particularly in Hungary.

In fact, Hungary then drastically changed its penal code in the part referring to illegal border crossings, and shortly afterwards set up physical barriers around its borders. This begs the question of why Hungary decided to be a "gate keeper" for the EU, what the sources of rising nationalism and xenophobia in this country are, and what the reasons for the current Hungarian Prime Minister Viktor Orbán to make those decisions are. The purpose of this paper is to determine if the root of such practices in Hungary is the will of the people or the populist politics of the ruling political party Fidesz and Prime Minister Orbán, who use it as a way of fighting for the far right electorate, partial to the Jobbik party.

This paper will briefly dissect the current political situation in Hungary and the balance of political power and show public opinion polls related to the mood of the electorate. It will also reference the Dublin Regulation on refugees, the problem of Islamophobia in Europe and the actual number of Muslims in the EU at the moment. The aim is to confirm the hypothesis that behind the policy of the Hungarian Government hides a political pragmatism that stems from the desire to capture points on the internal political scene. The authors also give an overview of the portrayal of the situation in Croatian media, which thus create public opinion about their northeastern neighbor, with research results presented in the conclusion of the paper.

**КАКО ИЗВЕСТУВААТ МЕДИУМИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ЗА АКТИВНОСТИТЕ НА ЈАВНОТО ОБВИНЕТЕЛСТВО ЗА ГОНЕЊЕ
НА КРИВИЧНИ ДЕЛА ПОВРЗАНИ И КОИ ПРОИЗЛИГУВААТ ОД
СОДРЖИНАТА НА НЕЗАКОНСКОТО СЛЕДЕЊЕ НА
КОМУНИКАЦИИТЕ ВО ПЕРИОДОТ ОД 01.04.-30.06.2016**

Андон Мајхосев

Вонреден професор, Правен факултет, УГД Штип

e-mail: andon.majhosev@ugd.edu.mk

Златко Бакев

Студент на постдипломски студии

e-mail: zlatko_bakev@yahoo.co.uk

Апстракт

Со донесување на *Законот за јавно обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите*¹ од страна на Собранието на Република Македонија, всушност се формира ново Јавно обвинителство на територијата на Република Македонија со целосна независност од Јавното обвинителство на Република Македонија, и кое за својата работа, согласно законот, ќе одговара пред Советот на Јавните обвинители и Собранието на Република Македонија.

Функционирањето на правната држава е огледало на демократијата во секое цивилизирано општество. Функционирањето на правото и правната држава праќаат силни пораки колку една држава има (не)развиена политичка култура, демократски капацитет, и дали таа има политичка иднина. Во нашето истражување ние ќе се фокусираме на известувањето на медиумите за активностите на тн. Специјално јавно обвинителство во Република Македонија.

Основно истражувачко прашање во овој труд ќе ни биде Како известуваат печатените и електронските медиуми за активностите на Специјалното јавно обвинителство, односно дали постои

¹Службен весник на РМ бр. 159 од 15.09.2015 година.

разлика во известувањето за една иста активност на наведеното Јавно обвинителство од медиумите?

Во нашето истражување поаѓаме од основната истражувачка хипотеза дека во Република Македонија, и покрај зголемената политичка култура и повисокиот степен на демократија во државата, медиумите се соочуваат со проблемот на различно известување за иста активност на една државна институција, во нашиот случај Специјалното јавно обвинителство, зависно од блискоста на медиумот со власта или опозицијата.

Во истражувањето ќе се примени методот на анализа на содржина на текстовите и прилозите во печатените медиуми, електронските медиуми и интернет порталите за активностите на специјалното јавно обвинителство во периодот 01.04.-31.05.2016 година.

***Клучни зборови:** медиуми, јавно обвинителство, информирање.*

**HOW THE MEDIA IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA REPORT ON
THE ACTIVITIES OF THE PUBLIC PROSECUTION OF RELATED
OFFENSES ARISING FROM CONTENT OF THE ILLEGAL
INTERCEPTION OF COMMUNICATIONS IN THE PERIOD 01.04.-
30.06.2016**

Andon Majhosev

Associate Professor PhD,

Faculty of Law, Goce Delchev University, Macedonia

e-mail: andon.majhosev@ugd.edu.mk

Zlatko Bakev

Postgraduate student on Faculty of Law,

"Goce Delchev" University-Shtip, Macedonia

e-mail: bakev_zlatko@yahoo.co.uk

Abstract

With the adoption of the *Law on Public Prosecution of related offenses arising from the content of the illegal interception of communications by Parliament*², actually is form a new Public Prosecutor of the Republic of Macedonia with complete independence from the Public Prosecutor's Office Macedonia, which for its work, under the law, will be accountable to the Council of Public prosecutors and the Assembly of Republic of Macedonia.

The functioning of the legal state is the mirror of democracy in any civilized society. The functioning of law and legal state sent strong messages how much a country has (not) developed political culture, democratic capacity and whether it has a political future. In our research we will focus on media coverage of the activities of the so called Special Public Prosecutor in the country.

Primary research question in this paper will be: How the print and electronic media inform on the activities of the Special Public Prosecutor, or whether there is a difference in the reporting of the same activity of the above mentioned Public Prosecutor?

In our research, we are guided by basic research hypothesis that the Republic of Macedonia, despite increased political culture and higher level of democracy in the country, the media are faced with the problem of different reporting for the same activity of a state institution, in this case the Special Prosecutor's Office, depending of the closeness of the media with the Government or the opposition.

The research will apply the method of content analysis of texts and articles in the print media, electronic media and internet portals for the activities of the Special Public Prosecutor in the period 01.04.-31.05.2016 year.

Keywords: *media, public prosecutor, informing.*

²Official Gazette of RM no. 159 of 09.15.2015 year

ГОВОР НА ОМРАЗА НА СОЦИЈАЛНИТЕ МЕДИУМИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Дејан Маролов

Доц. д-р, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Македонија

e-mail: dejan.marolov@ugd.edu.mk

Страшко Стојановски

Проф. д-р, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Македонија

e-mail: strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Апстракт

Овој труд се базира на истражување спроведено на Правниот факултет во Штип во периодот 2015/16 година. Говорот на омраза како општествен феномен има повеќе димензии. Од правен аспект, тешко е да се определи разграничувањето помеѓу говорот на омраза и слободата на изразување. Од аспект на социјалната интеракција и инклузија, може да се забележи влијанието на повеќе категории врз говорот на омраза врз база на меѓуетничките односи и политичката мобилизација. Екстремната и континуирана манифестација на говорот на омраза може да предизвика криминал од омраза, за кој може да се најдат примери во Република Македонија од последните неколку години. Оттука, неопходна е регулација на интернет просторот за намалување на нивото на говор на омраза, а истото не може да биде само предмет на саморегулација на различните социјални медиуми, но истовремено мора да се внимава на задржување на слободата на говор на највисоко ниво.

Клучни зборови: *говор на омраза, социјални медиуми, слобода на изразување, Македонија, криминал од омраза.*

HATE SPEECH ON SOCIAL MEDIA IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Dejan Marolov

Assistant professor, Faculty of Law, Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

e-mail: dejan.marolov@ugd.edu.mk

Strashko Stojanovski

Associate professor, Faculty of Law, Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

e-mail: strasko.stojanovski@ugd.edu.mk

Abstract

This paper is based on research conducted on Faculty of Law in Shtip in the period 2015/2016. Hate speech as social phenomenon has multiply dimensions. From aspect of legal point of view, we cannot determine the borderline between hate speech and freedom of expression. From point of view of social interaction and inclusion, we can notice the influence of different categories of hate speech on interethnic relations and political mobilization. The extreme and continues manifestation of hate speech can cause hate crime, of which we can find examples in Republic of Macedonia in the last few years. So, the regulation of internet space and social networks is necessity for decreeing the level of hate speech, which cannot be open just to selfregulation of the very social media, but in the same time we have to keep the freedom of expression of the highest level.

Keywords: *hate speech, social media, freedom of expression, Macedonia, hate crime.*

Вовед: Методологија на истражувањето

Истражување кое е реализирано во рамките на Центарот за правно-политички истражувања, на Правниот факултет, при Универзитетот „Гоце Делчев“- Штип. Истражувањето се однесува на „Говор на омраза на Интернет“. Во рамките на истражувањето се реализирани две работилници: 1. Работилница за запознавање на основните поими на Дискриминација, говор на омраза и криминал од омраза и 2. Методолошка работилница за изработка на истражувањето. Истражувањето е во финална фаза на прибирање и обработка на податоците спроведени од група на студенти на Правниот факултет во Штип, под менторство на доц. д-р Страшко Стојановски.

На 21 Април 2015 година, се одржа методолошка работилница, која ја реализира доц. д-р Страшко Стојановски. Во оваа прилика студентите на Правниот факултет се запознаа со дел од основните методолошки постулати на научно истражување. Исто така, дел од студентите поделени во тимови се насочуваат кон истражување за Говорот на омраза на Интернет (Facebook, You Tube, Twitter, Форуми и сл.).

Притоа студентите Никола Лазаревски и Розета Јованова истражуваат за Говорот на омраза на facebook. Покрај фејзбук страниците на случајно одбрани лични страници, фокусот ќе биде ставен и на специјални страници креирани со цел за ширење на говор на омраза, навивачки групи, јавни личности, медиуми и сл. Студентите Александар Стоилов и Марина Карова се фокусирани на истражување на говорот на омраза на twitter социјалната мрежа. Студентите Андреј Митевски и Верица Георгиева своето истражување за присуството на говор на омраза на интернет го имаат насочено кон Форумите, како место за дискусии. Студентите Антонио Стоилов и Мартин Мартин Велинов истражуваат за говор на омраза на youtube.

Резултати од истражувањето

Во рамките на спроведеното истражување беа опфатени повеќе медиуми кои се темелат на пласирање на информации преку интернет. Притоа, од фокусот на истражувањето се исклучени мас медиумите (ТВ станици, весници и радија), но бидејќи од истите информациите се десеминираат во рамките на социјалните мрежи (twitter, facebook и you tube), информациите кои потекнуваат од нив можат да генерираат или да поттикнат говор на омраза која се шири преку индивидуалните профили или колективните мрежи.

ПРЕДИЗВИЦИ И МОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА ПОШТЕНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Диана Бошковска

Вонреден професор, „Универзитет Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Економски институт-Скопје,

e-mail: diana@ek-inst.ukim.edu.mk

Наташа Данилоска

Виш научен соработник, „Универзитет Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Економски институт-Скопје,

e-mail: natasha.daniloska@ek-inst.ukim.edu.mk

Елизабета Цамбаска

Доцент, „Универзитет Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски
институт-Скопје,

e-mail: beti@ek-inst.ukim.edu.mk

Александра Лозаноска

Доцент, „Универзитет Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски
институт-Скопје,

e-mail: sandra@ek-inst.ukim.edu.mk

Апстракт

Поштенскиот сообраќај претставува еден од клучните начини за комуникација во современиот свет кој под влијание на техничко-технолошкиот развој, либерализацијата на пазарот, глобализацијата на регионално и светско ниво, претрпе суштински промени. Традиционалниот поштенски пазар кој што се базираше на комуникации меѓу индивидуи, се повеќе еволуира во правец на

развој на бизнис комуникациите. Имено, традиционалниот поштенски пазар кој што се базирало на комуникации меѓу индивидуи, се повеќе еволуира во правец на развој на бизнис комуникациите. Процесот на либерализација на поштенскиот сектор услови покрај националните поштенски оператори да се појават и приватни поштенски оператори со што заживува конкуренцијата на поштенскиот пазар. Дополнително, интензивниот развој на информатичко-комуникациската технологија условува и соодветни техничко–технолошки промени во функционирањето на овој сектор.

Настојувањата во овој труд е да се согледаат предизвиците со кои се соочува поштенскиот сектор во Република Македонија, како и можостите и капацитетите на државата и на самите поштенски институции да ги унапредат поштенските комуникации. Во трудот ќе биде даден кус преглед на изменетата улога на поштенските комуникации, со посебен осврт на состојбите и факторите кои влијаат врз нивниот развој во Република Македонија. Исто така, ќе биде направена анализа на оперативното и финансиското работење, како и на структурата на услугите. Целта е да се идентификуваат соодветни насоки и препораки за идниот развој на поштенските комуникации во Република Македонија.

Клучни зборови: комуникација, поштенска комуникација, развој на поштенските услуги, Република Македонија

**CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR IMPROVEMENT OF
POSTAL COMMUNICATIONS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

Diana Boshkovska

Associate professor, University Ss. Cyril and Methodius in Skopje, Institute of
Economics – Skopje,

e-mail: diana@ek-inst.ukim.edu.mk

Natasha Daniloska

Senior research associate, University Ss. Cyril and Methodius in Skopje,
Institute of Economics – Skopje,

e-mail: natasha.daniloska@ek-inst.ukim.edu.mk

Elizabeta Djambaska

Assistant professor/Research associate, University Ss. Cyril and Methodius in
Skopje, Institute of Economics – Skopje,

e-mail: beti@ek-inst.ukim.edu.mk

Aleksandra Lozoska

Assistant professor/Research associate, University Ss. Cyril and Methodius in
Skopje, Institute of Economics – Skopje,

e-mail: sandra@ek-inst.ukim.edu.mk

Abstract

Postal communications are one of the key ways of communication in the modern world that has undergone crucial changes caused by the influence of technical and technological development, regional and international globalization and market liberalization. Namely, traditional postal market which was based on the communication